

II. DOKUMENTY

2.1. DOKUMENTY OGÓLNE

1) DEKLARACJA Z LAEKEN W SPRAWIE PRZYSZŁOŚCI UNII EUROPEJSKIEJ

I. EUROPA NA ROZDROŻU

Przez całe wieki ludzie i państwa chwyтали za broń i toczyli wojny, aby przejąć kontrolę nad kontynentem europejskim. Wyniszczające skutki dwóch krwawych wojen i osłabienie pozycji Europy w świecie sprawiły, iż w coraz większym stopniu zaczęto sobie uświadamiać, że marzenie o silnej, zjednoczonej Europie może się spełnić jedynie w atmosferze pokoju i wspólnych działań. I aby raz na zawsze przegnać demony przeszłości, rozpoczęto od utworzenia Wspólnoty Węgla i Stali. Z czasem dołączano inne obszary działalności gospodarczej, jak np. rolnictwo. Wreszcie ustanowiono swoisty jednolity rynek dla towarów, osób, usług i kapitału, a w 1999 r. dodano jednolitą walutę. 1 stycznia 2002 r. euro stanie się codziennością dla 300 milionów obywateli Europy.

W taki oto sposób, skrótowo rzecz ujmując, Unia Europejska stopniowo nabierała realnego kształtu. Na początku koncentrowała się głównie na współpracy gospodarczej i technicznej. Dwadzieścia lat temu, po pierwszych bezpośrednich wyborach do Parlamentu Europejskiego, demokratyczne uprawnienia Wspólnoty, które do tej pory pozostawały wyłącznie w gestii Rady, zostały znacznie rozszerzone. W ciągu ostatnich dziesięciu lat rozpoczęło się formowanie unii politycznej, nawiązano współpracę w dziedzinie polityki socjalnej, zatrudnienia, azylu, imigracji, policji, wymiaru sprawiedliwości, polityki zagranicznej oraz wspólnej polityki obronnej i bezpieczeństwa.

Unia Europejska odniosła sukces. Już od ponad pół wieku Europa żyje w pokoju. Obok Ameryki Północnej i Japonii, Unia tworzy jeden z trzech najlepiej prosperujących rejonów świata. Co więcej, dzięki wzajemnej solidarności i sprawiedliwemu podziałowi korzyści z rozwoju gospodarczego, poziom życia w najsłabiej rozwiniętych regionach Unii znacznie wzrósł, a ich niekorzystne położenie w dużym stopniu zmieniło się na lepsze.

Dziś jednak, po pięćdziesięciu latach istnienia, Unia stoi na rozdrożu, w decydującym momencie swojej historii. Zjednoczenie Europy jest bliskie. Niebawem Unia poszerzy się, przyjmując ponad dziesięć nowych państw członkowskich, głównie z Europy Środkowej i Wschodniej. W ten sposób zostanie ostatecznie zamknięty jeden z najciemniejszych rozdziałów w dziejach Europy: II wojna światowa i przeprowadzony w jej wyniku sztuczny podział Europy. Po wielu staraniach, bez rozlewu krwi, Europa zmierza do tego, aby stać się jedną wielką rodziną. Realia transformacji bezsprzecznie wymagają przyjęcia innego podejścia niż pięćdziesiąt lat temu, gdy sześć pierwszych państw postanowiło dążyć do stworzenia wspólnoty.

Europa wobec wyzwania demokracji

Unia stoi jednocześnie przed dwoma wyzwaniami – jednym w ramach samej UE, a drugim poza jej granicami.

Wewnątrz Unii musi dojść do przybliżenia instytucji europejskich obywatelom UE, którzy niewątpliwie popierają szeroko zakrojone cele Wspólnoty, ale nie zawsze widzą związek

między tymi celami a działaniami Unii na co dzień. Pragną, aby instytucje europejskie były mniej skostniałe i bardziej przyjazne dla obywatela, a przede wszystkim – skuteczniejsze i otwarte. Wiele osób żywi przekonanie, że Unia powinna się w większym stopniu zajmować sprawami leżącymi w jej kompetencjach, zamiast interweniować, we wszystkich szczegółach, w sprawy, które z samej ich natury lepiej pozostawić do decyzji państw członkowskich i wybranych przedstawicieli regionów. Niektórzy postrzegają to nawet jako zagrożenie dla ich tożsamości. Co ważniejsze jednak, czują, że zbyt często gra toczy się bez ich udziału i domagają się większej demokracji w rozpatrywaniu spraw.

Nowa rola Europy w zglobalizowanym świecie

Z kolei – rozpatrując sytuację UE zewnątrz – Unia Europejska stoi w obliczu szybko zmieniającego się świata, który podlega coraz większej globalizacji. Po upadku muru berlińskiego przez chwilę wydawało się, że będziemy przez długie lata żyć w stabilnym, uporządkowanym świecie, wolnym od konfliktów, zbudowanym z poszanowaniem praw człowieka. Zaledwie kilka lat później okazało się jednak, że nie ma takiej gwarancji. Wydarzenia z 11 września przyniosły gwałtowne przebudzenie. Siły opozycji nie zniknęły ze sceny: fanatyzm religijny, nacjonalizm etniczny, rasizm i terroryzm wciąż się nasilają, a konflikty regionalne, ubóstwo i zacofanie w rozwoju nadal stanowią dla nich pożywkę.

Jaka jest rola Europy w tym zmieniającym się świecie? Czy dziś, gdy Europa jest już wreszcie zjednoczona, nie ma ona do odegrania głównej roli w nowym porządku świata, a więc siły zdolnej odgrywać zarówno rolę stabilizatora na arenie światowej, jak i wskazywać drogę rozwoju wielu krajom i narodom? Europa jako kontynent będący kolebką wartości humanistycznych, Europa, gdzie narodziły się Magna Carta, Bili of Rights, Rewolucja Francuska i która była świadkiem upadku muru berlińskiego; kontynent wolności, solidarności, a przede wszystkim różnorodności, a to oznacza poszanowanie innych języków, kultur i tradycji. Jedyną granicą Unii Europejskiej to demokracja i prawa człowieka. Unia jest otwarta jedynie dla tych państw, które stoją na straży fundamentalnych wartości, takich jak wolne wybory, poszanowanie praw mniejszości i respektowanie zasady prawa.

Teraz, gdy już nastał koniec zimnej wojny i żyjemy w zglobalizowanym, choć nadal w dużym stopniu podzielonym świecie, Europa musi przejąć ciężar odpowiedzialności za zarządzanie tą globalizacją; musi odegrać rolę siły zdolnej zdecydowanie przeciwstawić się wszelkim formom przemocy, terroru i fanatyzmu, nie zamykając jednak oczu na rażące przejawy niesprawiedliwości. Krótko mówiąc, siły, która chce zmienić bieg spraw tego świata w sposób, który przyniesie korzyści nie tylko państwom bogatym, ale także tym najbiedniejszym; siły, która dąży do nadania globalizacji moralnych ram, innymi słowy – do umocowania jej w idei solidarności i zrównoważonego rozwoju.

Oczekiwania obywateli Europy

Wizerunek demokratycznej Europy, zaangażowanej w działania o zasięgu globalnym, znakomicie odpowiada pragnieniom obywateli. Opinia publiczna często domaga się zwiększenia roli UE w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i bezpieczeństwa, zwalczania przestępczości transgranicznej, kontroli przepływów migrującej ludności, przyjmowania osób poszukujących azylu i uchodźców z oddalonych stref objętych działaniami wojennymi. Obywatele chcą także konkretnych rezultatów w zakresie zatrudnienia, walki z ubóstwem i dyskryminacją społeczną, a także spójności rozwoju gospodarczego i społecznego. Chcą wspólnego podejścia do kwestii zanieczyszczenia środowiska, zmian klimatycznych i bezpieczeństwa żywności. Krótko mówiąc – do wszystkich kwestii ponadnarodowych, które, jak instynktownie czują, można rozwiązać jedynie na zasadzie współpracy. Pragną również widzieć Europę bardziej zaangażowaną w sprawy zagraniczne, bezpieczeństwo

i obronę. Innymi słowy, prowadzącą lepiej skoordynowane działania na większą skalę, ukierunkowane na rejony nękane konfliktami w Europie, wokół niej i w innych częściach świata.

Jednocześnie obywatele czują, że Unia stosuje zbyt biurokratyczne podejście w wielu innych dziedzinach. Koordynując sfery gospodarcze, finansowe i fiskalne, należałoby przede wszystkim zwracać uwagę na właściwe funkcjonowanie rynku wewnętrznego i jednolitej waluty, bez szkody dla indywidualności państw członkowskich. Krajowe i regionalne różnice, często mające swoje podłoże w historii lub tradycji, mogą wzbogacić Unię o nowe wartości. Innymi słowy: to, co obywatele rozumieją pod hasłem „dobre zarządzanie” otwiera nowe możliwości, a nie uruchamia kolejne uciążliwe czynności biurokratyczne. Obywatele czekają na konkretne rezultaty, lepsze rozwiązania w kwestiach praktycznych, wcale nie oczekując europejskiego supermocarstwa lub instytucji europejskich ingerujących w każdą bez wyjątku sferę ich życia.

Krótko mówiąc, obywatele domagają się jasnego, otwartego, skutecznego i kontrolowanego w sposób demokratyczny podejścia wspólnotowego, dzięki któremu Europa rozwine się do takiego stopnia, że będzie zdolna wskazywać całemu światu drogę biegnącą ku rozwojowi. Podejścia, którego wynikiem są konkretne rezultaty w postaci większej liczby miejsc pracy, lepszej jakości życia, zmniejszenia przestępczości, edukacji na dobrym poziomie i lepszej opieki zdrowotnej. Nie ulega wątpliwości, że będzie to wymagać od Europy przeprowadzenia wewnętrznej odnowy i reform.

II. WYZWANIA I REFORMY W ODNOWIONEJ UNII

Unia musi się stać bardziej demokratyczna, bardziej przejrzysta i bardziej skuteczna. Musi także stawić czoło trzem podstawowym wyzwaniom: jak przybliżyć obywatelom, przede wszystkim tym młodym, wzorce i instytucje europejskie; jak zarządzać swą polityką i europejską strefą polityczną w rozszerzonej Unii; jak sterować rozwojem Unii, aby stała się ona czynnikiem stabilizującym i modelem do naśladowania w nowym wielobiegunowym świecie. Aby wyjść naprzeciw tym wyzwaniom, trzeba zadać sobie kilka konkretnych pytań.

Lepszy podział i definicja kompetencji Unii Europejskiej

Obywatele często mają pewne oczekiwania względem Unii Europejskiej, które nie zawsze się spełniają. I odwrotnie – czasami mają wrażenie, że Unia podejmuje się zbyt wielu działań w dziedzinach, w których jej zaangażowanie nie zawsze jest konieczne. Dlatego ważną sprawą jest, aby w kontekście nowych wyzwań stojących przed UE wyjaśnić, uprościć i dostosować podział kompetencji między Unią i państwami członkowskimi. To może prowadzić zarówno do przywrócenia państwom członkowskim niektórych zadań, jak również do powierzenia nowych misji Unii lub rozszerzenia jej istniejących uprawnień, przy niezmiennym poszanowaniu równości państw członkowskich i ich wzajemnej solidarności.

Pierwsza seria pytań, jakie należy zadać, dotyczy tego, jak sprawić, aby podział kompetencji był bardziej przejrzysty. Czy możemy wyraźniej rozróżnić trzy rodzaje kompetencji: wyłączne kompetencje Unii, kompetencje państw członkowskich i wspólne kompetencje Unii i państw członkowskich? Na jakim poziomie korzystanie z kompetencji jest najbardziej skuteczne? Jak stosować w tym przypadku zasadę pomocniczości? I czy nie powinniśmy wyraźnie stwierdzić, że uprawnienia, które nie zostały przyznane Unii na mocy traktatów, pozostają w sferze wyłącznych kompetencji państw członkowskich? I jakie będą tego konsekwencje?

Następna seria pytań powinna mieć na celu ustalenie, czy przy uwzględnieniu nowych ram i przy poszanowaniu *acquis communautaire*, konieczna jest reorganizacja kompetencji.

W jakim stopniu należy się przy tym kierować oczekiwaniami obywateli? Jakie nowe misje oznacza to dla Unii? I odwrotnie, jakie zadania lepiej pozostawić w gestii państw członkowskich? Jakie zmiany dotyczące różnych polityk powinno się wprowadzić do traktatów? Na przykład, w jaki sposób opracować bardziej spójną wspólną politykę zagraniczną i obrony? Czy uaktualnić zadania ustalone w Petersbergu? Czy chcemy przyjąć bardziej zintegrowane podejście do współpracy w zakresie policji i prawa karnego? Co zrobić, aby w większym stopniu skoordynować politykę gospodarczą? Jak możemy zintensyfikować współpracę w dziedzinie włączenia wszystkich obywateli do społeczeństwa, ochrony środowiska, zdrowia i bezpieczeństwa żywności? Ale jeśli odpowiemy pozytywnie na te wszystkie pytania, to czy wówczas nie powinniśmy postawić sprawy jasno i pozostawić państwom członkowskim bieżące administrowanie i zarządzanie polityką Unii, a w przypadkach, gdy na to pozwalają konstytucje poszczególnych krajów, regionom? Czy nie powinniśmy im zagwarantować, że sfery ich kompetencji pozostaną nienaruszone?

I wreszcie należy zadać pytanie, w jaki sposób zapewnić, aby nowo określony podział kompetencji z wolna nie doprowadził do coraz większego rozszerzenia uprawnień Unii i nie naruszył wyłącznych obszarów kompetencji państw członkowskich, a tam, gdzie prawo na to pozwala – regionów. I jak mamy zapewnić, że nie zahamuje to dynamiki rozwoju Europy? W przyszłości także Unia musi nadal być zdolna do reagowania na nowe wyzwania i tendencje rozwoju oraz do wkraczania na nowe obszary polityki. Czy w tym celu należałoby dokonać rewizji artykułów 95 i 308 Traktatu w świetle *acquis jurisprudentiel*?

Uproszczenie instrumentów Unii

To, kto i czym powinien się zajmować, nie jest jedyną istotną kwestią; równie ważny jest charakter działań Unii i instrumenty, jakimi powinna się ona posługiwać. Kolejne zmiany w Traktacie w każdym przypadku skutkowały mnożeniem się nowych instrumentów, a dyrektywy stopniowo ewoluowały w stronę coraz bardziej szczegółowego ustawodawstwa. A zatem podstawowe pytanie brzmi: „Czy należy lepiej zdefiniować poszczególne instrumenty Unii i zredukować ich liczbę?”

Innymi słowy, czy należy wprowadzić rozróżnienie między środkami ustawodawczymi i wykonawczymi? Czy trzeba zredukować liczbę instrumentów prawodawczych: zasady do bezpośredniego stosowania, ustawodawstwo ramowe i instrumenty nie mające mocy wiążącej (opinie, zalecenia, otwarta koordynacja)? Czy wskazane byłoby częstsze odwoływanie się do ustawodawstwa ramowego, które daje państwom członkowskim szersze pole manewru w realizacji celów polityki? Dla jakich obszarów kompetencji otwarta koordynacja i wzajemne uznawanie są najwłaściwszymi instrumentami? Czy punktem wyjścia powinna pozostać zasada proporcjonalności?

Większa demokracja, przejrzystość i skuteczność w Unii Europejskiej

Usankcjonowaniem istnienia Unii Europejskiej są prezentowane przez nią demokratyczne wartości, cele, do jakich dąży, oraz uprawnienia i instrumenty, jakimi dysponuje. O słuszności projektu europejskiego świadczą też demokratyczne, przejrzyste i skuteczne instytucje; również parlamenty krajowe mają w tym swój niemały udział. Deklaracja w sprawie przyszłości Unii, która stanowi załącznik do Traktatu Nicejskiego, podkreśla konieczność przeanalizowania roli parlamentów krajowych w integracji europejskiej. Mówiąc bardziej ogólnie, pojawia się pytanie, jakie inicjatywy możemy podjąć, aby rozwinąć europejski obszar działań publicznych.

Pierwsze pytanie zatem brzmi: „Jak możemy zwiększyć demokratyczną legitymizację i przejrzystość obecnych instytucji?” i dotyczy wszystkich trzech instytucji.

Jak można zwiększyć autorytet i skuteczność Komisji Europejskiej? W jaki sposób należy powoływać przewodniczącego Komisji: czy powinna go mianować Rada Europejska, Parlament Europejski, czy też powinien on być bezpośrednio wybierany przez obywateli? Czy rola Parlamentu Europejskiego wymaga wzmocnienia? Czy rozszerzyć prawo do współdecydowania? Czy mamy zmienić tryb, w jakim są wybierani członkowie Parlamentu Europejskiego? Czy należy stworzyć europejskie prawo wyborcze, czy też każdy kraj powinien je ustanawiać na własną rękę? Czy te oba systemy można ze sobą powiązać? Czy trzeba wzmocnić rolę Rady? Czy Rada powinna działać w taki sam sposób, jeśli chodzi o wykonywanie jej uprawnień ustawodawczych oraz wykonawczych? Co się zaś tyczy przejrzystości, to można spytać, czy posiedzenia Rady, przynajmniej w jej kompetencjach ustawodawczych, powinny być jawne? Czy należy przyznać obywatelom większy dostęp do dokumentów Rady? I wreszcie, w jaki sposób zapewnić równowagę i wzajemny nadzór między instytucjami?

Drugie pytanie, które także dotyczy zakresu demokratycznych uprawnień, wiąże się z rolą parlamentów krajowych. Czy powinny one być reprezentowane w nowej instytucji, funkcjonującej obok Rady i Parlamentu Europejskiego? Czy mają odgrywać rolę w tych obszarach działań europejskich, które pozostają poza zakresem kompetencji Parlamentu Europejskiego? Czy powinny się one skoncentrować na podziale kompetencji między Unią a państwami członkowskimi, na przykład poprzez wstępne sprawdzenie pod kątem zgodności z zasadą pomocniczości?

Trzecie pytanie dotyczy sposobu, w jaki możemy usprawnić proces podejmowania decyzji i funkcjonowanie instytucji Unii liczącej około trzydziestu państw członkowskich. Co zrobić, aby Unia mogła ustalać cele i priorytety bardziej efektywnie i zapewnić ich lepszą realizację? Czy zwiększyć zakres decyzji podejmowanych kwalifikowaną większością głosów? Jak uprościć i przyspieszyć procedurę wspólnego podejmowania decyzji (współdecydowania) przez Radę i Parlament Europejski? Co z rotacyjnym charakterem prezydencji w Unii, która zmienia się co sześć miesięcy? Jaka będzie w przyszłości rola Parlamentu Europejskiego? Jaka będzie w przyszłości rola i struktura różnych organów Rady? W jaki sposób zapewnić większą spójność europejskiej polityki zagranicznej? Jak usprawnić współdziałanie między wysokim przedstawicielem i właściwym komisarzem? Czy należy dalej rozszerzać zewnętrzną reprezentację Unii na forum międzynarodowym?

W stronę konstytucji dla obywateli Europy

Unia Europejska ma obecnie cztery traktaty. Cele, uprawnienia i instrumenty polityki Unii nie są zebrane w jednym, lecz rozproszone we wszystkich czterech. Jeśli chodzi nam o większą przejrzystość, niezbędne jest tu uproszczenie.

W związku z tym nasuwają się kolejne pytania. Pierwsza ich grupa dotyczy uproszczenia istniejących traktatów, bez zmiany ich treści. Czy należy ponownie zastanowić nad rozróżnieniem między Unią a Wspólnotami? A co z podziałem na trzy filary?

Kolejne pytania dotyczą ewentualnej reorganizacji traktatów. Czy powinno się wprowadzić rozróżnienie między traktatem podstawowym a postanowieniami innych traktatów? Czy to rozróżnienie powinno obejmować rozdzielenie tekstów? Czy może to doprowadzić do rozróżnienia w procedurze wprowadzania zmian oraz procedurze ratyfikacji podstawowego traktatu i postanowień innych traktatów?

Należy także przemyśleć, czy Karta Praw Podstawowych powinna być włączona do podstawowego traktatu i czy Wspólnota Europejska powinna przystąpić do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Wreszcie pojawia się pytanie, czy takie uproszczenie i reorganizacja traktatów mogłyby doprowadzić w dłuższej perspektywie do opracowania i przyjęcia konstytucji Unii. Jaka mogłaby być podstawowa zawartość takiej konstytucji? Czy byłyby to wartości, które pielęgnuje Unia, podstawowe prawa i obowiązki jej obywateli, stosunki między państwami członkowskimi a Unią?

III. ZWOŁANIE KONWENTU W SPRAWIE PRZYSZŁOŚCI EUROPY

Aby utorować drogę następnej Konferencji Międzyrządowej tak szeroko i otwarcie jak to możliwe, Rada Europejska podjęła decyzję o zwołaniu Konwentu z udziałem najważniejszych stron uczestniczących w debacie na temat przyszłości Unii. W tym kontekście zadaniem Konwentu będzie rozważenie podstawowych kwestii związanych z przyszłym rozwojem Unii i podjęcie próby określenia różnych możliwych rozwiązań.

Rada Europejska mianowała V. Giscarda d'Estaing przewodniczącym Konwentu oraz G. Amato i J.-L. Dehaene'a jego wiceprzewodniczącymi.

Skład Konwentu

Oprócz przewodniczącego i wiceprzewodniczących Konwent będzie się składał z 15 przedstawicieli głów państw lub szefów rządów państw członkowskich (po jednym z każdego państwa członkowskiego), 30 członków parlamentów narodowych (po dwóch z każdego państwa członkowskiego), 16 członków Parlamentu Europejskiego i dwóch reprezentantów Komisji. Państwa kandydujące zostaną w pełni zaangażowane w obrady Konwentu. Będą one reprezentowane w ten sam sposób co obecne państwa członkowskie (jeden przedstawiciel rządu i po dwóch członków parlamentów krajowych) i będą mogły wziąć udział w obradach, jednakże bez możliwości udaremnienia porozumienia, jakie państwa członkowskie mogą osiągnąć podczas obrad.

W przypadku nieobecności członków Konwentu na obradach dopuszcza się możliwość zastępstwa. Członkowie zastępujący zostaną wyznaczeni w taki sam sposób jak rzeczywisti członkowie Konwentu.

Prezydium Konwentu będzie się składać z przewodniczącego Konwentu, wiceprzewodniczącego oraz dziewięciu członków wybranych spośród uczestników Konwentu (przedstawiciele wszystkich rządów sprawujących prezydencję w Radzie w trakcie Konwentu, dwóch reprezentantów parlamentów krajowych, dwóch przedstawicieli Parlamentu Europejskiego i dwóch przedstawicieli Komisji).

Trzech przedstawicieli Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz trzech przedstawicieli europejskich partnerów społecznych; z Komitetu Regionów: sześciu reprezentantów (wyznaczonych przez Komitet Regionów, reprezentujących regiony i miasta mające władzę ustawodawczą), oraz europejski rzecznik praw obywatelskich zostaną zaproszeni do uczestnictwa w Konwencie w charakterze obserwatorów. Przewodniczący Trybunału Sprawiedliwości i Trybunału Obrachunkowego mogą zostać poproszeni przez prezydium o wygłoszenie przemówień powitalnych do uczestników Konwentu.

Czas trwania obrad

Sesja inauguracyjna Konwentu odbędzie się 1 marca 2002 r., kiedy to Konwent powoła swoje prezydium i uchwali zasady postępowania. Obrady zakończą się po roku, tzn. wówczas, gdy przewodniczący Konwentu przedstawi rezultaty pracy tego gremium Radzie Europejskiej.

Metody pracy

Przewodniczący zainicjuje otwarcie obrad Konwentu, przedstawiając wnioski z debaty publicznej. Zadaniem prezydium będzie mobilizowanie uczestników do aktywności i zapewnienie Konwentowi stosownych podstaw do pracy.

Prezydium może zasięgać konsultacji u urzędników Komisji i wybranych ekspertów w kwestiach formalnych, których głębsze przeanalizowanie uzna za stosowne. W miarę potrzeby prezydium może powoływać na bieżąco grupy robocze.

Rada będzie systematycznie informowana o postępach w obradach Konwentu. Przewodniczący Konwentu składać będzie ustne sprawozdania na każdym posiedzeniu Rady Europejskiej, dając tym samym głowom państw i szefom rządów możliwość wyrażenia od razu swoich opinii.

Konwent będzie się spotykał w Brukseli. Dyskusje prowadzone w ramach Konwentu i wszelkie dokumenty urzędowe zostaną podane do wiadomości publicznej. Konwent będzie pracować w jedenastu roboczych językach Unii.

Dokument końcowy

Konwent będzie debatować nad różnymi kwestiami. Następnie sporządzi dokument końcowy, który będzie prezentować różne opcje, wskazując stopień poparcia uczestników dla każdej z nich, bądź zalecenia, jeśli dojdzie do osiągnięcia porozumienia.

Wraz z rezultatami debat krajowych na temat przyszłości Unii dokument końcowy będzie punktem wyjścia do dyskusji w ramach Konferencji Międzyrządowej, na której zapadną ostateczne decyzje.

Forum

Aby debata mogła osiągnąć szeroki zasięg i objąć wszystkich obywateli, zostanie otwarte forum dla organizacji reprezentujących społeczeństwo obywatelskie (partnerów społecznych, kół biznesu, organizacji pozarządowych, środowiska akademickiego itp.). Forum to przyjmie postać sieci organizacji o określonej strukturze, otrzymujących regularne informacje na temat przebiegu obrad Konwentu. Udział tych organizacji będzie wkładem do debaty. Może zaistnieć potrzeba zasięgnięcia opinii lub konsultacji u tych organizacji na poszczególne tematy, jeśli prezydium uzna to za stosowne.

Sekretariat

Sekretariat Konwentu będzie wspomagać pracę prezydium, a jego obsługę zapewni Generalny Sekretariat Rady. Sekretariat Konwentu składać się będzie z ekspertów Komisji i Parlamentu Europejskiego.

2) Pismo przewodnie Sekretariatu do Konwentu w sprawie projektu regulaminu; CONV 3/02

PROJEKT REGULAMINU KONWENTU EUROPEJSKIEGO

Art. 1

Zawiadomienie o posiedzeniach

Przewodniczący Konwentu zwołuje Konwent po konsultacji z Prezydium.

Art. 2

Porządek obrad

Prezydium ustali tymczasowy porządek obrad posiedzeń Konwentu i przedstawi go Konwentowi do akceptacji.

Art. 3

Przekazywanie dokumentów członkom Konwentu

Zawiadomienie o posiedzeniu oraz tymczasowy porządek obrad, a także wszystkie dokumenty dotyczące tego posiedzenia będą rozsyłane członkom, zastępcom i obserwatorom Konwentu przez Sekretariat w imieniu Przewodniczącego, najpóźniej na cztery dni robocze przed datą posiedzenia.

Art. 4

Pisemne informacje

1. Każdy członek Konwentu może złożyć pisemną informację skierowaną do Prezydium. To samo dotyczy każdego obserwatora.
2. Pisemne informacje będą przekazywane członkom i obserwatorom Konwentu za pośrednictwem Sekretariatu.

Art. 5

Zastępcy

1. Członkowie Konwentu, którzy nie mogą uczestniczyć w posiedzeniu lub też nie mogą być obecni jednego dnia w czasie dwudniowego posiedzenia, mogą być reprezentowani przez swoich zastępców, zgodnie z ustaleniami przedstawionymi w punkcie 2.
2. Zastępca nie może zabierać głosu na posiedzeniu Konwentu, z wyjątkiem sytuacji kiedy członek, którego on zastępuje, będzie nieobecny przez cały dzień, a zawiadomienie o tym zostanie z wyprzedzeniem dostarczone przez zainteresowanego (przed godziną 9.00 rano tego dnia) do Sekretariatu, co nie ma wpływu na treść punktu 3.
3. Każdy zastępca może być obecny na każdym posiedzeniu Konwentu.

Art. 6

Prowadzenie posiedzeń

1. Posiedzeniom Konwentu przewodniczy Przewodniczący Konwentu, a pod jego nieobecność jeden z dwóch Wiceprzewodniczących.
2. Posiedzenia Konwentu będą się odbywały w jedenastu językach roboczych Unii Europejskiej (z symultanicznym tłumaczeniem).

3. Przedstawiciele Państw kandydujących będą uczestniczyć w pracach i obradach Konwentu.
4. Zalecenia Konwentu będą przyjmowane przez konsensus, a przedstawiciele państw kandydujących nie będą mogli mieć wpływu na ten tryb. Jeśli w wyniku obrad Konwentu wyłonią się różne opinie, może być zalecone wskazanie poparcia uzyskanego przez każdą z opcji.
5. Wszelkie kwestie proceduralne dotyczące prowadzenia posiedzeń mogą być odsyłane do rozważenia przez Prezydium, które podejmie decyzję zgodnie z określonymi przez siebie warunkami, stosując się do postanowień zawartych w punkcie 7.
6. Sekretariat sporządzi listę członków oraz obserwatorów obecnych na każdym posiedzeniu Konwentu.
7. Po zapoznaniu się ze stanowiskiem przedstawionym przez członków Konwentu Przewodniczący zapewni właściwy tok dyskusji, a w szczególności wyznaczy porządek obrad, określi czas prowadzenia dyskusji nad każdym punktem, ustali osoby zabierające głos, a także przydzieli czas dla dyskutantów. Pomoże mu w tym Wiceprzewodniczący oraz Sekretariat.
8. Przewodniczący, a pod jego nieobecność jeden z dwóch Wiceprzewodniczących, będzie kierował przebiegiem obrad Prezydium. Prezydium będzie ustalać, jakie przyjąć metody pracy, zgodnie z wnioskiem Przewodniczącego.

Art. 7

Wysłuchiwanie opinii ekspertów

1. Po zapoznaniu się ze stanowiskiem członków Konwentu, a także po dyskusji w Prezydium Przewodniczący może zdecydować o wysłuchaniu opinii ekspertów dotyczącej określonych punktów. Prezydium może też, na takich samych warunkach, zdecydować o zasięgnięciu rady pracowników instytucji lub ekspertów, których wysłuchanie przez Konwent uzna za konieczne.
2. Prezydium może zaprosić Przewodniczących Trybunału Sprawiedliwości i Trybunału Obrachunkowego do zabrania głosu na posiedzeniach Konwentu.

Art. 8

Forum

1. Z upoważnienia Prezydium oraz zgodnie z jego ustaleniami Sekretariat będzie zobowiązany:
  - założyć stronę internetową Forum, otrzymując pomoc techniczną ze strony Komisji;
  - odpowiadać za organizację i przebieg innych działań podejmowanych przez Forum, a w szczególności przesłuchań, współpracując, jeśli to konieczne, z Komisją oraz innymi instytucjami i organami unijnymi.
2. Prezydium ustali warunki przekazywania Konwentowi informacji o pracach Forum, a także warunki, na jakich uczestnicy Forum mogą być wysłuchiwani.

Art. 9

Miejsce posiedzeń

Miejszem posiedzeń Konwentu będzie siedziba Parlamentu Europejskiego w Brukseli.

Art. 10

Sekretariat

Sekretariat Konwentu będzie złożony z pracowników Sekretariatu Generalnego Rady. Sekretariat podejmie wszelkie konieczne kroki, aby zapewnić prawidłowe działanie Konwentu, a także pomagać Konwentowi, jego Przewodniczącemu oraz Prezydium. Eksperti Komisji i Parlamentu Europejskiego mogą pracować w Sekretariacie. Sekretarz Generalny będzie kierował Sekretariatem Konwentu; będzie on organizował jego pracę oraz wyznaczał zadania do wykonania.

Art. 11

Sprawozdania z posiedzeń

Sekretariat sporządzi krótkie sprawozdanie z każdego posiedzenia i będzie je przekazywał sprawozdania członkom, zastępcom oraz obserwatorom Konwentu.

Art. 12

Raporty dla Rady Europejskiej

Na każdym spotkaniu Rady Europejskiej Przewodniczący przedstawi raport ustny na temat postępu osiągniętego w pracach Konwentu.

Art. 13

Tłumaczenie dokumentów

1. Sekretariat dostarczy członkom i obserwatorom Konwentu następujące dokumenty w jedenastu językach roboczych Unii:
  - i. dokumenty wydane przez Przewodniczącego Prezydium,
  - ii. zwięzłe sprawozdania z posiedzeń Konwentu.
2. Sekretariat prześle członkom, zastępcom oraz obserwatorom Konwentu, a następnie umieści na stronie www, w tych wersjach językowych, w których zostały przesłane do Prezydium, dokumenty otrzymane od:
  - i. członków Konwentu,
  - ii. zastępców,
  - iii. instytucji i organów Unii oraz
  - iv. obserwatorów.
3. Przewodniczący może wyjątkowo prosić o przetłumaczenie dla Konwentu innych dokumentów niż te, które zostały opisane w punkcie 1.

Art. 14

Udostępnianie rezultatów prac

Debaty na forum Konwentu oraz wszystkie dokumenty wymienione w artykule 13 będą udostępnione opinii publicznej. Wszystkie sprawozdania i pisemne informacje będą dostępne na stronie internetowej Konwentu.

Art. 15

Grupy robocze

Opierając się na opiniach wyrażanych na forum Konwentu, Przewodniczący może przedłożyć Prezydium propozycje powołania grup roboczych Konwentu: Prezydium określi ich mandat, skład oraz porządek prac. Każdy członek Konwentu może uczestniczyć w posiedzeniach każdej grupy.

Art. 16

Konwent, na wniosek Prezydium, może wносить poprawki do niniejszego Regulaminu albo uzupełniać go.

Art. 17

Korespondencja

Korespondencja kierowana do Konwentu będzie wysyłana do Rady, z adnotacją, że jest ona skierowana do Sekretariatu Konwentu:

drogą pocztową pod adresem: 175 rue de la Loi, B-1048 Brussels,
za pośrednictwem faksu: + 32 2 285 8155 lub
pocztą elektroniczną: anne.walter@consilium.eu.int

3) List przewodni Prezydium do Konwentu dotyczący tzw. Metod pracy; CONV 9/02

NOTA W SPRAWIE METOD PRACY KONWENTU EUROPEJSKIEGO

Artykuł 1

Zawiadomienie o posiedzeniach

Posiedzenia Konwentu zwołuje Przewodniczący za zgodą Prezydium lub na pisemny wniosek mającej istotne znaczenie liczbę członków Konwentu.

Artykuł 2

Kalendarz i porządek obrad

Prezydium przygotowuje tymczasowy kalendarz i porządek obrad posiedzeń Konwentu oraz przekazuje je Konwentowi do zatwierdzenia. Każdy członek Konwentu może zwrócić się z pisemną prośbą do Prezydium o dodanie do projektu porządku posiedzenia Konwentu określonych punktów. Prezydium dodaje dany temat do projektu porządku obrad tylko wówczas, gdy pisemny wniosek podpisany przez znaczną liczbę członków jest złożony na tydzień przed planowaną sesją Konwentu. Rozpoczynając posiedzenie, Konwent może jednogłośnie podjąć decyzję w sprawie propozycji Prezydium o dodaniu innych zagadnień do porządku obrad.

Artykuł 3

Przekazywanie dokumentów członkom Konwentu

Zawiadomienie o posiedzeniu i tymczasowym porządku obrad posiedzenia, jak również wszystkie inne dokumenty dotyczące tego posiedzenia powinny być przesłane przez Sekretariat w imieniu Przewodniczącego członkom, zastępcom oraz obserwatorom Konwentu

na co najmniej cztery dni robocze przed posiedzeniem. W celu ułatwienia przygotowania sesji dokumenty powinny być, o ile to możliwe, przesłane przez Sekretariat pocztą elektroniczną.

Artykuł 4 *Pisemne opracowania*

1. Każdy członek (pełnoprawny lub zastępca) i obserwator Konwentu może skierować do Prezydium pisemne opracowanie. Opracowania mogą być indywidualne lub zbiorowe.
2. Pisemne opracowania Sekretariat przekazuje wszystkim członkom (pełnoprawnym i zastępcom) oraz obserwatorom Konwentu. Powinny być one dostępne na stronie internetowej Konwentu.

Artykuł 5 *Zastępcy*

1. Członkowie Konwentu, którzy nie mogą uczestniczyć w posiedzeniu lub części posiedzenia, mogą być reprezentowani przez swoich zastępców, zgodnie z ustaleniami określonymi w ust. 2.
2. Bez uszczerbku dla ust. 3, zastępca może zabierać głos podczas posiedzenia Konwentu, gdy członek Konwentu, którego zastępuje, jest nieobecny przez cały dzień oraz pod warunkiem uprzedniego zawiadomienia (do godziny 9.00 danego dnia), przesłanego do Sekretariatu przez członka Konwentu.
3. Zastępcy mogą być obecni podczas każdego posiedzenia Konwentu.

Artykuł 6 *Prowadzenie posiedzeń*

1. Posiedzeniom Konwentu przewodniczy Przewodniczący Konwentu lub, pod jego nieobecność, jeden z dwóch Wiceprzewodniczących.
2. Obrady podczas posiedzeń Konwentu toczą się w jedenastu językach Unii Europejskiej, z tłumaczeniem symultanicznym.
3. Przedstawiciele państw kandydujących mogą bez ograniczeń uczestniczyć w pracach oraz obradach Konwentu.
4. Zalecenia Konwentu przyjmowane są jednogłośnie bez możliwości ich zablokowania przez przedstawicieli państw kandydujących. Jeśli obrady Konwentu kończą się kilkoma różnymi opcjami, można wskazać poparcie uzyskane przez każdą z opcji.
5. Wszelkie kwestie proceduralne dotyczące prowadzenia posiedzeń mogą być przekazywane do Prezydium. Prezydium podejmie decyzję na warunkach określonych w ust. 8.
6. Sekretariat przygotowuje listę członków i ich zastępców oraz obserwatorów obecnych podczas każdego posiedzenia Konwentu.
7. Uwzględniając opinie wyrażone przez członków Konwentu, Przewodniczący zapewnia właściwe prowadzenie obrad, troszcząc się w miarę możliwości, aby zostały odzwier-

ciędlone różnorodne opinie wyrażone podczas debat Konwentu. Ze względu na skuteczność prowadzenia obrad, może on zaproponować ograniczenie czasu wystąpień. Wspomagają go Wiceprzewodniczący oraz Sekretariat.

8. Posiedzenia Prezydium prowadzi Przewodniczący lub, pod jego nieobecność, jeden z dwóch Wiceprzewodniczących. Prezydium na wniosek Przewodniczącego podejmuje decyzje w sprawie swoich metod pracy.

Artykuł 7

Przesłuchanie Przewodniczących instytucji i organów UE

Prezydium może poprosić przewodniczących Trybunału Sprawiedliwości, Trybunału Obrachunkowego oraz Europejskiego Banku Centralnego o wyrażenie przez nich opinii przed Konwentem.

Artykuł 8

Konsultacje z ekspertami

Każdy członek Konwentu (lub zastępca) może zaproponować przeprowadzenie konsultacji z personelem instytucji lub innymi ekspertami. Decyzję o tym, kogo zaprosić, podejmuje Prezydium.

Artykuł 9

Forum

1. Z upoważnienia Prezydium oraz zgodnie z jego ustaleniami Sekretariat:
  - utworzy stronę internetową Forum, za której techniczne wsparcie odpowiada Komisja;
  - będzie odpowiedzialny za organizację i przeprowadzenie innych działań Forum, w szczególności przesłuchań, we współpracy, jeśli będzie to właściwe, z Komisją oraz innymi instytucjami i organami Unii, zapewniając szeroką reprezentację społeczeństwa obywatelskiego.
2. Warunki, zgodnie z którymi opracowania dla Forum będą przekazywane Konwentowi, oraz warunki, zgodnie z którymi uczestnicy Forum mogą być przesłuchiwani, określi Prezydium.
3. Strona internetowa Forum zawiera listę wszystkich członków Konwentu wraz z odpowiednimi danymi, w tym adresy poczty elektronicznej oraz linki do ich stron internetowych, tak aby obywatele mogli się kontaktować z Konwentem.

Artykuł 10

Miejsce posiedzeń

Konwent spotyka się w siedzibie Parlamentu Europejskiego w Brukseli.

Artykuł 11

Sekretariat

Sekretariatem Konwentu kieruje Sekretarz Generalny. Podejmuje on wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia właściwego funkcjonowania Konwentu.

Artykuł 12

Noty i stenogramy z posiedzeń

Po każdym posiedzeniu Sekretariat przesyła członkom (i zastępcom) oraz obserwatorom Konwentu notę podsumowującą posiedzenie. Stenogram wystąpień podczas posiedzeń będzie również dostępny w tych językach, w jakich zostały one wygłoszone.

Artykuł 13

Tłumaczenie dokumentów

1. Sekretariat zapewnia członkom Konwentu (i zastępcom) oraz obserwatorom następujące dokumenty w jedenastu językach Unii:
  - (i) dokumenty wydawane przez Przewodniczącego lub Prezydium;
  - (ii) pisemne wnioski członków i ich zastępców dotyczące zmian w tekstach końcowych;
  - (iii) podsumowania posiedzeń Konwentu.
2. Sekretariat przekazuje członkom Konwentu (i zastępcom) oraz obserwatorom i umieszcza na stronie internetowej, w wersjach językowych, w jakich zostały przesłane do Prezydium, dokumenty otrzymane od:
  - (i) członków Konwentu (i zastępców),
  - (ii) instytucji i organów Unii,
  - (iii) obserwatorów.
3. Przewodniczący może w drodze wyjątku poprosić o przetłumaczenie dla Konwentu dokumentów innych niż te, które zostały wymienione w ust. 1.

Artykuł 14

Jawność posiedzeń

Obrady Konwentu i wszystkie jego dokumenty, wymienione w art. 13, są jawne. Wszelkie sprawozdania i pisemne opracowania powinny być udostępnione na stronie internetowej Konwentu i mogą być swobodnie kopiowane.

Artykuł 15

Grupy robocze

Uwzględniając opinie wyrażone podczas obrad Konwentu, Przewodniczący lub znacząca liczba członków Konwentu mogą zalecić Prezydium utworzenie grup roboczych Konwentu. Prezydium określi ich mandat, zasady działania oraz skład, zgodnie z kompetencjami członków, zastępców i obserwatorów. Każdy członek Konwentu może uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach grup roboczych. Sekretariat przygotowuje notę podsumowującą po każdym posiedzeniu grupy roboczej.

Artykuł 16

Zmiany

Postanowienia dzisiejszej noty mogą być zmieniane lub uzupełniane przez Konwent na pisemny wniosek Prezydium lub na pisemną prośbę znaczącej liczby członków.

Artykuł 17

Korespondencja

Korespondencja adresowana do Konwentu powinna być przesłana do Rady, z zaznaczeniem, że jest skierowana do Sekretariatu Konwentu:

- pocztą: 175, rue de la Loi, B-1048 Bruxelles
- faksem: nr +32 22 85 81 55 lub
- pocztą elektroniczną: anne.walter@concilium.eu.int

GRUPY ROBOCZE

4) Nota Prezydium do Konwentu w sprawie powołania grup roboczych; CONV 52/02

1. W trakcie debaty Konwentu została podjęta kwestia powołania grup roboczych. Konwent zaproponował ich utworzenie z dwóch zasadniczych powodów: aby pogłębić pewne określone zagadnienia i aby zaangażować członków Konwentu w prace, które nie mogą być realizowane w trybie plenarnym.
2. Art. 15 Metod Pracy przewiduje:
Uwzględniając opinie wyrażone podczas obrad Konwentu, Przewodniczący lub znacząca liczba członków Konwentu mogą zalecić Prezydium stworzenie grup roboczych Konwentu. Prezydium określi ich mandat, zasady działania oraz skład, zgodnie z kompetencjami członków, zastępców i obserwatorów. Każdy członek Konwentu może uczestniczyć we wszystkich posiedzeniach grup roboczych. Sekretariat przygotowuje notę podsumowującą po każdym posiedzeniu grupy roboczej.
3. Debaty sesji plenarnych, zwłaszcza sesji z 15 i 16 kwietnia, dostarczyły pewnych informacji, w kontekście których Przewodniczący zalecił Prezydium utworzenie grup roboczych. Na tym etapie Prezydium zgodziło się powołać sześć grup roboczych, zajmujących się następującymi zagadnieniami:
  - Grupa 1)** Jak najlepiej zapewnić kontrolę poszanowania zasady subsydiarności? Czy należy stworzyć mechanizm lub procedurę kontroli? Czy ta procedura ma być natury politycznej i/lub prawnej?
  - Grupa 2)** W przypadku wprowadzenia do Traktatu Karty Praw Podstawowych: jak należy to zrobić i jakie byłyby tego konsekwencje? Jakie byłyby konsekwencje przystąpienia Wspólnoty/Unii do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka?
  - Grupa 3)** Jakie byłyby konsekwencje formalnego uznania osobowości prawnej UE? A jakie konsekwencje przyniosłoby połączenie osobowości prawnej Unii Europejskiej oraz Wspólnoty Europejskiej? Czy może się to przyczynić do uproszczenia traktatów?
  - Grupa 4)** Jak odgrywają rolę parlamenty narodowe w obecnej architekturze UE? Jakie rozwiązania stosowane przez kraje członkowskie są najlepsze? Czy należy przewidzieć nowe mechanizmy/procedury na poziomach krajowym i europejskim?

Grupa 5) Jak traktować w przyszłości kompetencje zwane uzupełniającymi: czy należy oddać krajom członkowskim wszelkie kompetencje w dziedzinach, w których aktualnie Unia ma kompetencje uzupełniające, czy też należałoby określić granice kompetencji uzupełniających Unii?

Grupa 6) Wprowadzenie jednolitej waluty skutkuje bliższą współpracą gospodarczą i finansową. Jaki kształt mogłaby przyjąć ta współpraca?

4. W kwestiach przewodzenia grupom, terminów (okres, po którym każda grupa powinna przedstawić wypracowane przez siebie wnioski na spotkaniu plenarnym) i wsparcia przewodniczących grup przez Sekretariat decyzje zostały już powzięte. Ustalone terminy różnią się, bowiem poszczególne grupy mają za zadanie dostarczenie materiałów pod obrady sesji plenarnej Konwentu we wrześniu, październiku lub listopadzie.

Grupa 1: Przewodniczący: Mendez de Vigo
Termin: wrzesień
Sekretariat: Arpio, De Poncis

Grupa 2: Przewodniczący: Vitorino
Termin: listopad
Sekretariat: Ladenburger, Bartol

Grupa 3: Przewodniczący: Amato
Termin: listopad
Sekretariat: Passos, Bribosia

Grupa 4: Przewodniczący: Stuart
Termin: wrzesień
Sekretariat: van den Heuvel, de Peyron

Grupa 5: Przewodniczący: Christopherson
Termin: październik
Sekretariat: Martinez, Schiavo

Grupa 6: Przewodniczący: Hänsch
Termin: październik
Sekretariat: Pilette, Milton

5. Aby grupy mogły pracować w sposób skuteczny, idealna liczba członków grupy to 20-25 osób. Ustalając skład, należy pamiętać, że w każdej grupie powinni się znaleźć reprezentanci różnych stron i że każdy członek Konwentu może asystować w spotkaniach, tak jak przewiduje to art. 15 Metod Pracy.

6. Kryterium, które decyduje o wyborze do składu danej grupy roboczej, zgodnie z art. 15 Metod Pracy, to specjalistyczne kompetencje osób, spośród których wybiera się członków, zastępców i obserwatorów.

Członkowi, zastępcy oraz obserwatorzy zostali poproszeni przez Prezydium o zgłaszanie chęci uczestnictwa w grupach roboczych wraz z listą upodobań w przypadku, gdy ich zainteresowania obejmują dziedziny pracy więcej niż jednej grupy. Te informacje należy przekazać do 30 maja pani Martinez Iglesias do Sekretariatu Konwentu:

e-mail: maria-jose.matinez-iglesias@cincilium.eu.int
Fax: +32.2.285.5060

7. Na podstawie wspomnianych kryteriów Prezydium ustali skład grup; zostaną one formalne powołane podczas sesji plenarnej 6 czerwca.

Konvent Europejski

MONITOR INTERAKCJI EUROPEJSKIEJ – URZĄD KOMITETU INTERAKCJI EUROPEJSKIEJ

6) Nota Prezydium do Konwentu dotycząca składu grup roboczych; CONV 77/1/02

Grupa robocza 1 „SUBSYDIARNOŚĆ”

Przewodniczący: Iñigo MENDEZ DE VIGO

AVGERINOS Paraskevas
BONDE Jens-Peter
BÖSCH Reinhard
BROK Elmar
CHABERT Josef
CHEVALIER Pierre
COSTA Alberto
DALGAARD Per
DAMMEYER Manfred
DINI Lamberto
FIGEL Jan
FOGLER Marta
FRERICHS Göke
GABER Slavko
GIBERYEN Gast
HAIN Peter
HALLENGREN Lena
HAMZIK Pavol
KREITZBERG Peeter
KROUPA Frantisek
LOPES Ernani
MARINHO Luis
MEYER Jürgen
PAVILIONIS Rolandas
SERRACINO-INGLOTT Peter
SEVERIN Adrian
SPRINDZUKS Maris
TEUFEL Erwin
TIMMERMANS Frans
VANHANEN Matti
VALTCHEV Daniel
VITORINO Antonio
WALLS-CUSHNAHAN John
ZAPLANA Eduardo

Grupa robocza 2 „KARTA”

Przewodniczący: Antonio VITORINO

ANDRIUKAITIS Vytenis Povilas
ARABADJIEV Alexander
BADINTER Robert
BIRZNIECE Inese
CISNEROS Gabriel
CRAVINHO João
DI RUPO Elio
ECKSTEIN-KOVACS Peter
FAYOT Ben

FINI Gianfranco
HASOTTI Puiu
HELLE Esko
HELVEG PETERSEN Niels
KAVAN Jan
KELEMEN Andras
KOCAOGLU Emre
KUTSKOVA Neli
LOBO ANTUNES Manuel
LOPEZ GARRIDO Diego
MacCORMICK Neil
MARTINI Claudio
MATSAKIS Marios
MAVROU Eleni
McDONAGH Bobby
PACIOTTI Elena
RACK Reinhard
SCOTLAND OF ASTHAL Baroness
SEBEJ Frantisek
SIMSIC Danica
SVENSSON Ingvar
TRZCINSKI Janusz
van der LINDEN René

Grupa robocza 3 „OSOLOWOŚĆ PRAWNA”

Przewodniczący: Giuliano AMATO

ABITBOL William
ALMEIDA GARRETT Teresa
CARNERO Carlos
DU GRANRUT Claude
EINEM Caspar
GRABOWSKA Genowefa
IOAKIMIDIS Panayotis
JINGA Ion
KOHOUT Jan
KRASTS Gundars
KUNEVA Meglena
KVIST Kenneth
MACLENNAN OF ROGART Robert Adam Ross (Lord)
MIGAŠ Juraj
MUSCARDINI Cristiana
NAGY Marie
NAHTIGAL Matjaz
PALACIO Ana
PLEUGER Gunter
PONZANO Paolo
SCHMIT Nicolas
SZÁJER József
TAJANI Antonio
TÄRNO Ülo
TIILIKAINEN Teija
UZUN Nezhin

van EEKELEN Wim
VIMONT Pierre
VOGGENHUBER Johannes

Grupa robocza 4 „PARLAMENTY NARODOWE”

Przewodniczący: Gisela STUART

AZEVEDO Eduarda
BARNIER Michel
BARRAU Alain
BASILE Filadelfio
BELOHORSKÁ Irena
BERGER Maria
CRISTINA Dolores
DE ROSSA Proinsias
DEMETRIOU Panayotis
DUFF Andrew
DYBKJAER Lone
ESER Kürsat
HAENEL Hubert
INGUANEZ John
KELAM Tunne
KILJUNEN Kimmo
KRISTENSEN Henrik dam
KUTRAITE-GIEDRAITIENE Dalia
KURZMANN Gerhard
LEKBERG Sören
MAIJ-WEGGEN Hanja
MAIOR Liviu
MICHEL Louis
MLADENOV Nikolai
OLEKSY Jozef
PETERLE Aloiz
QUEIRO Luis
SIGMUND Anne-Maria
STILIANIDIS Evripidis
TEKIN Ali
van BAALEN Hans
VASTAGH Pál
WAGENER Renée
ZAHRADIL Jan

Grupa robocza 5 „KOMPETENCJE UZUPEŁNIAJĄCE”

Przewodniczący: Henning CHRISTOPHERSEN

ALTMAIER Peter
ATTALIDES Michael
BREJC Michael
de CASTRO Osvaldo
DUHAMEL Olivier
FARNLEITNER Hannes
FRENDO Michael
GIANNAKOU Marietta

HÄNNI Liia
HEATHCOAT-AMORY David
HELMINGER Paul
HJELM-WALLEN Lena
JUSYS Oskaras
KELTOSOVA Olga
KIRKHOPE Timothy
LAMASSOURE Alain
LICHTENBERGER Evelin
MARTIKONIS Rytis
MARTONYI Janos
MEDALINSKAS Alvydas
PELTOMÄKI Antti
PIETERS Danny
PONZANO Paolo
SENF Wolfgang
SKAARUP Peter
SPERONI Francesco
SZENT-IVÁNY István
THORNING-SCHMIDT Helle
TOMLINSON John Edward (Lord)
VASSILIOU Androula
WITTBRODT Edmund
WUERMELING Joachim

Grupa robocza 6 „ZARZĄDZANIE EKONOMICZNE”

Przewodniczący: Klaus HÄNSCH

BARNIER Michel
BASTARRECHE Carlos
BERGSTRÖM Pervenche
BORRELL Josep
BRIESCH Roger
BRUTON John
de BRUIJN Thom
DE GUCHT Karel
FOLLINI Marco
GABAGLIO Emilio
GLOTZ Peter
GOTTFRIED Péter
HOLOLEI Henrik
HÜBNER Danuta
IDRAC Anne-Marie
JACOBS Georges
KATIFORIS Georges
KAUFMANN Sylvia-Yvonne
KAUPPI Pia-Noora
KORHONEN Riitta
LENARČIČ Janez
LENNMARKER Göran
McAVAN Linda
McSHARRY Ray
MOSCOVICI Pierre

NAZARÉ PEREIRA Antonio
PUWAK Hildegard
SANTER Jacques
SPINI Valdo
STOCKTON Alexander (The Earl of)
TUSEK Gerhard
van LANCKER Anne
YILMAZ Ayfer
ZIELENIEC Josef
ZILE Roberts

MANDATY GRUP ROBOCZYCH

7) Nota Méndez de Vigo do członków Konwentu; CONV 71/02 „Mandat grupy roboczej ds. zasady subsydiarności”

GRUPA 1: „Subsydiarność”
Przewodniczący: Méndez de Vigo

W jaki sposób zgodność z zasadą subsydiarności może być kontrolowana w najbardziej efektywny sposób?

Czy powinny zostać ustalone mechanizmy lub procedury bieżącej kontroli?

Czy ta procedura powinna mieć charakter polityczny i/lub prawny?

I. Wstęp

Celem tej noty jest sprecyzowanie mandatu grupy roboczej do spraw związanych z zasadą subsydiarności. Mandat jest częścią procesu analizy rozdziału kompetencji między Unią Europejską i krajami członkowskimi, zgodnie z zapisami Deklaracji z Nicei i z Laeken dotyczącymi przyszłości Unii Europejskiej. Subsydiarność jest filozoficzną zasadą zapożyczoną ze społecznej doktryny Kościoła przez niemieckich federalistów w 1949 r. i przez prawo Wspólnoty w 1992 r., zgodnie z którą to, co mniejsza jednostka może właściwie wykonać, nie powinno być wykonywane przez większą jednostkę, chyba że może ona to zrobić lepiej.

Dlatego też powinna być ona rozumiana jako instrument określający, kiedy Unia powinna podejmować działanie w obszarach nienależących do jej wyłącznych kompetencji (tj. w zdecydowanej większości obszarów działalności Unii).

II. Zasada subsydiarności w traktatach

Traktat Amsterdamski wprowadził zasadę subsydiarności do Traktatu o ustanowieniu WE jako generalną regułę stosowaną we wszystkich obszarach, które nie dotyczą wyłącznych kompetencji (patrz art. 3b, obecny art. 5 TUE)¹.

Zgodnie z wnioskami posiedzenia Rady Europejskiej w Birmingham z 16 października 1992 r., na spotkaniu Rady Europejskiej w Edynburgu 11 i 12 grudnia 1992 r. ustalono ogólny sposób stosowania zasady subsydiarności, w dużej mierze odwołując się do postanowień Protokołu dotyczącego stosowania zasad subsydiarności i proporcjonalności,

---

¹ Początkowo jedynym wyraźnym odwołaniem do zasady subsydiarności w Traktacie była sprawa środowiska naturalnego (artykuł 130R(4)), skreślony przy wejściu w życie Traktatu o UE).

dołączonego do Traktatu o ustanowieniu WE na mocy Traktatu z Amsterdamu, który między innymi ustanawiał szczegółowe kryteria stosowania zasady subsydiarności przez instytucje Wspólnoty uczestniczące w procedurze legislacyjnej. W Protokole zawarto również obowiązki tych instytucji oraz, wstępnie, Komisji, które to ciała powinny skonkretyzować swoje propozycje legislacyjne odnoszące się do zasady subsydiarności. Proponowane zapisy muszą zostać zbadane przez ustawodawcę Wspólnoty, który zobowiązany jest do uwzględniania zasady subsydiarności w procedurze legislacyjnej. Komisja powinna też przedłożyć roczny raport ze stosowania art. 5 Traktatu Radzie Europejskiej, Parlamentowi Europejskiemu i Radzie Unii Europejskiej.

Jednakże z drugiej strony istnieje pogląd, że wprowadzenie zasady subsydiarności do Traktatu i przyjęcie Protokołu na temat stosowania zasad subsydiarności i proporcjonalności nie przyniosło oczekiwanych rezultatów i że kwestie polityczne lub pilność spraw często biorą górę nad zasadą subsydiarności.

III. Problemy do rozpatrzenia przez grupę roboczą

Będą one obejmować zarówno stosowanie zasady subsydiarności, jak i kontrolowanie zgodności z nią.

1. Stosowanie zasady subsydiarności

Protokół na temat subsydiarności i proporcjonalności zawiera kryteria stosowania zasady subsydiarności, jeśli chodzi o istotę, formy, charakter i zakres działania Wspólnoty.

Grupa robocza będzie musiała zbadać, w jakim stopniu kryteria ustanowione w Protokole są właściwe, czy powinny być bardziej szczegółowe lub uzupełnione.

2. Monitorowanie stosowania zasady subsydiarności

Monitorowanie zgodności z zasadą subsydiarności będzie głównym problemem do rozpatrzenia przez grupę roboczą. Na spotkaniu plenarnym 15 i 16 kwietnia wielu mówców opowiadało się za bardziej efektywnymi mechanizmami monitorowania zasad rozdziału kompetencji i subsydiarności. Jako że monitorowanie może mieć charakter polityczny lub prawny, grupa robocza będzie musiała zainteresować się efektywnością obecnej kontroli i możliwościami jej wzmocnienia. Również należy rozważyć celowość powołania ciała zajmującego się prowadzeniem doraźnego monitoringu.

(a) Polityczne monitorowanie zasady subsydiarności

Obecnie polityczny monitoring realizacji zasady subsydiarności jest prowadzony przez instytucje uczestniczące w procedurze legislacyjnej, na które został nałożony obowiązek w tym zakresie przez Protokół dotyczący stosowania zasady subsydiarności i proporcjonalności. Narodowe parlamenty prowadzą taki monitoring w stopniu, w jakim mogą one kontrolować stanowiska przyjmowane przez ich rządy w ramach Rady.

Grupa robocza powinna w pierwszej kolejności zbadać, czy i w jakim stopniu wypełniane są obowiązki nałożone przez Protokół oraz, zależnie od wniosków, w jaki sposób zdyscyplinować instytucje Wspólnoty uczestniczące w procedurze legislacyjnej i wymusić na nich bardziej efektywne stosowanie zasady subsydiarności. Istnieją tu różne możliwości działania: pan (lub pani) „Subsydiarności” wspomaga każdego członka Rady Europejskiej i Parlamentu Europejskiego i ma za zadanie weryfikować i wydawać okresowe opinie na temat zgodności proponowanych zapisów w aktach prawnych z zasadą subsydiarności? Może prosić Komisję o dołączanie „arkusza subsydiarności” do każdej propozycji aktu prawnego? A może w inny sposób?

Grupa robocza będzie też musiała zbadać, czy monitoring stosowania zasady subsydiarności przez narodowe parlamenty powinien być wzmocniony, na przykład poprzez uczestnictwo w procedurze legislacyjnej (wspomniana możliwość delegowania przedstawicieli narodowych parlamentów do Rady) lub nasilenie kontroli w stosunku do stanowisk zajmowanych przez ich rządy w ramach Rady. Należy zastanowić się nad zwiększeniem roli COSAC w tej kontroli.

I wreszcie, grupa robocza przyjrzy się potrzebie powołania ciała do spraw doraźnej kontroli zgodności z zasadą subsydiarności oraz, jeżeli takie by powstało, zaproponuje jego skład (parlamenty narodowe?, wspólny komitet składający się z przedstawicieli Parlamentu Europejskiego/narodowych parlamentów? inne?), zastanowi się też nad uprawnieniami i rolą takiego ciała: doradcze czy decyzyjne? Monitorowanie *a priori*, zanim propozycja będzie analizowana przez Radę, lub w trakcie całej procedury legislacyjnej?

Prawo do żądania, *a posteriori*, ponownej debaty Rady w sytuacji, gdy wydaje się, że zasada subsydiarności została naruszona? Zgoda na artykuł 308 w ograniczonym zakresie? inne?

(b) Monitoring prawny

Obecnie monitoring prawny jest prowadzony przez Trybunał Sprawiedliwości i właściwe sądownictwo krajowe. Zakładając, że zasada subsydiarności jest natury politycznej oraz biorąc pod uwagę, że ustawodawca dysponuje dość dużym marginesem swobody w jej stosowaniu, Trybunał w przypadku skierowania do niego spraw o niezgodność ogranicza się w zasadzie do ustalenia, czy istnieją racje co do zgodności z zasadą subsydiarności. Początkową kwestią do rozpatrzenia przez grupę roboczą będzie wzmocnienie prawnego monitoringu zasady subsydiarności i ewentualnie określenie, jakimi środkami i na jakim etapie ma się to dokonać. Co do środków, wspomniana została możliwość utworzenia „izby subsydiarności” w ramach Trybunału Europejskiego, lub ustanowienie mechanizmu współpracy między Trybunałem i narodowymi sądami konstytucyjnymi. Inni opowiadają się za przedkładaniem aktów podlegających pod tytuły V i VI Traktatu o UE do monitoringu prawnego Trybunału. Również należy przeanalizować możliwość wprowadzenia formy prawnego lub półprawnego monitoringu *ex ante*, zgodnego w ogólnym zarysie z istniejącą w niektórych krajach członkowskich tego rodzaju procedurą.

Następnie grupa robocza będzie musiała się zająć się możliwością rozszerzenia uprawnień odwoływania się do Trybunału w stosunku do postępowań o unieważnienie naruszenia zasady subsydiarności i rozdzielenia kompetencji. Obecnie czynne prawo do odwoływania się do Trybunału Sprawiedliwości poprzez taką formę apelacji jest ograniczone do osób zainteresowanych bezpośrednio i indywidualnie, państw członkowskich, Rady lub Komisji (oraz Parlamentu Europejskiego po wejściu w życie Traktatu z Nicei). Rozważyć należy rozszerzenie tego prawa apelacji na parlamenty narodowe (lub ciała doraźne, utworzone z członków parlamentów narodowych, jeżeli takie zostanie powołane) w stosunku do naruszenia zasad rozdziału kompetencji. Niektórzy opowiadają się za możliwością przyznania takiego prawa Komitetowi Regionów lub ciałom konstytucyjnym, których kompetencje legislacyjne byłyby zakwestionowane.

Znalezienie rozwiązania tego problemu odnośnie do stosowania i monitorowania zasady subsydiarności będzie kluczowym elementem, jeśli chodzi o zapewnienie lepszego umiejscowienia i zdefiniowania kompetencji zgodnie z Deklaracjami z Nicei i z Laeken dotyczącymi przyszłości Unii Europejskiej.

8) Korekta do noty na temat mandatu grupy ds. zasady subsydiarności; CONV 71/02/COR 1

(...), akapit pierwszy punktu II powinien brzmieć:

„To właśnie **Traktat z Maastricht** wprowadził zasadę subsydiarności do Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską jako generalną zasadę, mającą zastosowanie do wszystkich dziedzin niewyłącznych kompetencji (zob. art. 3b, obecny art. 5 TWE)¹⁷”.

9) Nota António Vitorino do członków Konwentu; CONV 72/02; „Mandat grupy roboczej ds. Karty Praw”

GRUPA 2: „Karta / ECHR”

Przewodniczący: António Vitorino

Jeśli podjęta zostanie decyzja o włączeniu do Traktatu Karty Praw Podstawowych, to w jaki sposób powinno się tego dokonać i jakie będą tego konsekwencje? Jakie byłyby konsekwencje przyjęcia przez Wspólnotę/Unię Europejskiej Konwencji Praw Człowieka?

Wstęp

Celem niniejszej noty jest przedstawienie wstępnego streszczenia istotnych problemów, jakimi powinna się zająć grupa robocza ds. wprowadzenia Karty/przystąpienia do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (ECHR). Na podstawie tego streszczenia przedstawię dokładną analizę wspomnianych kwestii, w celu poprowadzenia dyskusji wewnątrz grupy roboczej.

Mandat grupy roboczej obejmuje dwa aspekty:

- procedury i konsekwencje każdego sposobu włączenia Karty do traktatów,
- konsekwencje każdego sposobu przystąpienia przez Wspólnotę/Unię do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka (ECHR).

Aspekty te powinny być rozpatrywane przez grupę roboczą oddzielnie i po kolei. Pragnę zaznaczyć, że te dwa aspekty uzupełniają się i nie są wobec siebie alternatywne, jako że włączenie Karty w żaden sposób nie umniejsza wagi przystąpienia do ECHR lub odwrotnie.

W obu natomiast przypadkach należy pamiętać o następującej kwestii: ponieważ przyjęta jest zasada, aby grupy robocze koncentrowały się na większej liczbie kluczowych problemów i nie powielaly dyskusji politycznych spotkań plenarnych, nie powinny się one angażować w dyskusję nad głównymi kwestiami politycznymi (czy Karta powinna być włączona, czy też powinno nastąpić przystąpienie do ECHR). Właściwe jest raczej, aby podczas debaty skupić się na analizie bardziej konkretnych spraw wymienionych poniżej, przy założeniu, że te dwa pytania uzyskają polityczną aprobatę.

I. Procedury i konsekwencje włączenia Karty do traktatów

1. Wstępna uwaga: treść Karty jako *acquis*

W mojej opinii rozsądnym punktem wyjścia byłoby przyjęcie zasady zgodnej z opinią wcześniejszego Konwentu, że treść Karty stanowi wspólne *acquis*, które powinno zostać zachowane.

Jednakże w sytuacji, gdy Konwent będzie chciał dokonać zmian w obecnej strukturze traktatów lub ich opisie, może się okazać niezbędne dokonanie w Karcie pewnych poprawek czysto redakcyjnej natury, albo też przedyskutowanie utrzymania artykułu 52(2)² Karty w sytuacji, gdy Konwent chciałby ustanowić hierarchiczne rozróżnienie między nowym podstawowym traktatem, a resztą istniejących początkowych przepisów prawnych.

2. Analiza możliwych sposobów włączenia Karty i pewnych związanych z tym kwestii

Jednym z głównych zadań grupy roboczej będzie zbadanie różnych sposobów włączenia Karty (włączenie artykułów Karty do Traktatu o UE lub nowego podstawowego traktatu, Protokołu do Traktatu, powołanie się takie jak w obecnym artykule 6(2) TUE itp.) Analiza ta będzie musiała obejmować różne aspekty, takie jak ściśle określony skutek prawny oraz charakter polityczny, jaki zostanie nadany Karcie. Należy również rozważyć pytanie o przyszłą strukturę traktatów. Grupa robocza będzie musiała się też zająć pewnymi kwestiami związanymi ze sposobami włączenia, w szczególności w odniesieniu do preambuły Karty, i odpowiedzieć na pytanie, czy utrzymać powołanie się – takie jak w obecnym artykule 6(2) Traktatu UE – na wspólne tradycje konstytucyjne ECHR – oraz wyjaśnić związek między niektórymi artykułami Karty i przepisami obecnego Traktatu o WE, które one powtarzają (w szczególności dotyczące praw obywateli).

3. Problem apelacji do Trybunału Sprawiedliwości

Grupa robocza może zająć się dwoma tematami, które choć nie wynikają bezpośrednio z możliwego włączenia Karty, niemniej często są podnoszone w związku z ochroną podstawowych praw w Unii:

– po pierwsze, grupa robocza będzie musiała zdecydować, czy należy zmienić paragraf czwarty artykułu 230 Traktatu o WE w celu rozszerzenia zakresu bezpośrednich apelacji wnoszonych przez osoby prywatne do Trybunału Sprawiedliwości, a nawet wprowadzić nową formę apelacji dla ochrony podstawowych praw, czy też korzystniejsze będzie zachowanie istniejącego systemu i pozostawienie jego „dopracowania” praktyce sądowej;

– po drugie, grupa robocza będzie musiała zaopiniować ewentualne rozszerzenie kompetencji Trybunału Sprawiedliwości na sprawy dotyczące wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Należy podkreślić, że problemy w tym obszarze wychodzą poza zakres praw podstawowych i będą one podjęte w ramach bardziej ogólnej debaty, która odbędzie się podczas spotkania plenarnego na temat przyszłego rozwoju tej polityki. Grupa robocza nie powinna więc przesądzać o rezultatach tej debaty; niemniej może ona wnieść swój ograniczony wkład poprzez przeanalizowanie skutków ewentualnej zmiany obecnych przepisów dotyczących ochrony praw człowieka.

II. Konsekwencje przystąpienia Wspólnoty/Unii do ECHR

Na ton dyskusji w łonie grupy roboczej w tej kwestii wpłyną w istotnej mierze pytania zgłaszane przez członków. Ze swojej strony nie będę ich zachęcał do powtarzania na nowo znanych już szczegółowych argumentów *za i przeciw* przystąpieniu Wspólnoty/Unii do ECHR.

---

² Artykuł 52(2) brzmi: *Prawa określone w niniejszej Karcie, które oparte są na traktatach Wspólnoty lub Traktacie o Unii Europejskiej, będą realizowane na warunkach i w granicach określonych w tych traktatach.*

Raczej skoncentruję się na zasadzie autonomii prawa Wspólnoty. Jeżeli jednak członkowie grupy roboczej zechcą omówić, czasami zgłaszane, inne argumenty przeciwko akcesji, zapewniam, iż będziemy szukać satysfakcjonujących odpowiedzi. Ponadto grupa robocza powinna rozpatrzyć formę podstawy prawnej, jaką przystąpienie do ECHR mogłoby przyjąć w traktatach. Również należałoby zastanowić się, czy ta podstawa prawna mogłaby jednoznacznie umożliwić przystąpienie do innych międzynarodowych porozumień w sprawie praw człowieka.

Dodatkowo grupa robocza będzie informowana o dyskusjach prowadzonych na forum Rady Europejskiej na temat technicznych konsekwencji ewentualnego przyjęcia UE/WE do systemu związanego ze Strasburgiem. Osobiście będę zalecał grupie roboczej, aby nie zajmowała się tymi tematami (...).

Na koniec, jeśli członkowie grupy roboczej zażyczą sobie tego, to mogą się oni zająć pozytywnymi i negatywnymi aspektami innych sposobów podejścia do problemu, niekiedy zgłaszanymi jako alternatywa akcesji, z punktu widzenia zgodności prawa Unii z przepisami ECHR, tj. wprowadzenia procedur, w których Trybunał Sprawiedliwości może się odnosić lub konsultować Europejski Trybunał Praw Człowieka.

10) Nota Giuliano Amato do członków Konwentu; CONV 73/02; „Mandat grupy roboczej ds. osobowości prawnej”

GRUPA 3: „Osobowość prawna”

Przewodniczący: Giuliano Amato

Jakie byłyby konsekwencje jasnego sprecyzowania osobowości prawnej UE?

Jakie zaś połączenia osobowości prawnej Unii z osobowością prawną Wspólnot?

Czy przyczyniłoby się to do uproszczenia traktatów?

I. WSTĘP

1. Raport obecnej grupy roboczej, zawierający odpowiedzi na powyższe pytania, będzie odpowiednim dokumentem do dyskusji na forum Konwentu na szerszy temat, wspomniany w Deklaracji z Laeken, dotyczący mianowicie następujących kwestii:

- „Czy powinno być zrewidowane rozgraniczenie między Unią i Wspólnotą?
- Co z podziałem na trzy filary?
- W jaki sposób można wzmocnić spójność europejskiej polityki zagranicznej?
- Czy powinna zostać bardziej poszerzona zewnętrzna reprezentacja Unii na forum międzynarodowym?”

2. Celem niniejszego referatu jest określenie zarysu tego tematu oraz głównych punktów do dyskusji dla grupy roboczej. Na pierwszym spotkaniu grupy (zaplanowanym na 28 czerwca 2002 r.) będzie możliwe opracowanie bardziej konkretnego dokumentu dotyczącego pytań przedstawionych w niniejszym dokumencie.

II. WPROWADZENIE

3. Każda ze Wspólnot Europejskich ma wyraźnie zadeklarowaną właściwym aktem założycielskim osobowość prawną³. Artykuł 101, paragraf pierwszy aktu Euratomu brzmi następująco:

³ Cf. art. 205 (1) WE; art. 6 pierwszy par. ECSC; art. 184 Euratom.

*Wspólnota może, w granicach swoich uprawnień i jurysdykcji, przyjąć na siebie zobowiązania poprzez zawarcie umów z innym państwem, organizacją międzynarodową lub narodo-
wą innego państwa.*

4. Zgodnie z artykułem 281 TWE, *Wspólnota ma osobowość prawną*. Zgodnie z interpretacją Trybunału Sprawiedliwości, przepis ten pociąga za sobą uznanie zewnętrznej zdolności prawnej WE we wszystkich obszarach polityki wchodzących w zakres jej kompetencji⁴. Ponad wszelką wątpliwość Wspólnota posiadają osobowość prawną i ich zdolność prawna do realizowania zadań została potwierdzona.
5. Jeśli chodzi o Unię, Traktat o Unii Europejskiej nie zawiera przepisów stwierdzających osobowość prawną Unii. W istocie Unia została utworzona (można powiedzieć „wymyślona”) przez Traktat z Maastricht, jako ogólna struktura skierowana z jednej strony na objęcie wcześniej istniejących Wspólnot, a z drugiej nowo powstałych polityk: Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa oraz Spraw Wewnętrznych i Wymiaru Sprawiedliwości. Traktat o UE ustanowił wiele zadań dla Unii, takich jak: *dowodzenia swojej tożsamości na arenie międzynarodowej (...); umacniania ochrony praw i interesów narodów państw członkowskich (...); zachowania i rozwoju Unii jako obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, w którym zapewniona jest swoboda poruszania się ludzi (...)* (artykuł 2 Traktatu o UE). W celu osiągnięcia tych celów Unia zapewni sobie niezbędne środki (artykuł 6, par. 4 Traktatu o UE) oraz *będzie posługiwać się wspólną strukturą instytucjonalną* (artykuł 3 Traktatu o UE).
6. Po przyjęciu Traktatu z Maastricht zgłoszone zostały, podczas Konferencji Międzyrządowej w 1996 r., dwie propozycje dotyczące włączenia do Traktatu przepisu stwierdzającego wyraźnie, że Unia posiada osobowość prawną. Zgodnie z jedną z tych propozycji, osobowość prawna Unii powinna być scalona z osobowościami prawnymi Wspólnot⁵. Zgodnie z drugą – powinna zostać stworzona wspólna osobowość prawna Unii jako całości, do której włączone byłyby osobowości prawne Wspólnot⁶. Jako że żadna z tych propozycji nie została przyjęta, Traktat Amsterdamski wprowadził nowy przepis, mianowicie artykuł 24⁷.
7. Przepis ten uzyskał różne interpretacje doktrynalne. Według niektórych autorów przepis ten nadaje wyraźnie osobowość prawną Unii – poprzez uznanie zdolności prawnej Unii jako takiej do zawierania porozumień międzynarodowych na podstawie Tytułu V lub Tytułu VI⁸. Inni autorzy zastrzegają, że przepis ten jedynie ustanawia uproszczoną procedurę, umożliwiającą użycie mechanizmów instytucjonalnych Traktatu na potrzeby

---

⁴ Sprawa 22/70, Komisja v. Rada (AETR) [1971] ECR 263, par. 14.

⁵ Patrz „Obdarzenie Unii osobowością prawną”, tekst przedłożony Radzie Europejskiej w Dublinie w 1996 r. za Prezydencji irlandzkiej (CONF 2500/96).

⁶ Patrz propozycje zgłoszone przez Prezydencję holenderską (CONF 2500/96 ADD1 CAB, 20 marca 1997, s. 47).

⁷ Artykuł 24 TUE (dawny artykuł J. 14) brzmi: *Jeżeli do wykonania postanowień niniejszego tytułu niezbędne jest zawarcie umowy z jednym lub z większą liczbą państw bądź z organizacjami międzynarodowymi, Rada może, stanowiąc jednomyślnie, upoważnić Urząd Przewodniczącego, wspierany w miarę potrzeby przez Komisję, do podjęcia rokowań w tym celu. Umowy takie są zawierane przez Radę stanowiącą jednomyślnie na podstawie zalecenia Urzędu Przewodniczącego. Umową nie jest związane Państwo Członkowskie, którego przedstawiciel w Radzie oświadczył, że musi ono stosować się do własnych postanowień konstytucyjnych; inni członkowie Rady mogą uzgodnić, że umowa ta będzie miała do nich zastosowanie tymczasowo. Postanowienia niniejszego artykułu mają zastosowanie również do dziedzin uregulowanych Tytułem VI.*

⁸ Jednym z argumentów świadczących na korzyść tej interpretacji jest fakt, że prawo do prawomocnego otwarcia negocjacji i do zawarcia jakiegokolwiek umowy należy do Rady, a nie do przedstawicieli rządów krajów członkowskich spotykających się w Radzie.

negocjacji oraz zawarcia w imieniu państw członkowskich porozumień międzynarodowych, w których one będą stronami, a nie Unia⁹.

8. Jeśli chodzi o interpretację artykułu 24 Traktatu UE, to w świetle późniejszej praktyki warto wspomnieć, że jak dotychczas Unia zawarła dwie międzynarodowe umowy (obie na podstawie tegoż artykułu): z Federalną Republiką Jugosławii w sprawie działalności Unii w ramach monitorowania misji w RFJ¹⁰. Decyzje Rady dotyczące zawarcia tych umów zawierają stwierdzenie, że *Przewodniczący Rady jest niniejszym upoważniony do wyznaczenia osoby upoważnionej do podpisania Umowy, która będzie wiążąca dla Unii Europejskiej*. Przepis ten został zmodyfikowany Traktatem Nicejskim.

III. PROBLEMY DO ROZPATRZENIA

9. Grupa robocza może chcieć rozważyć, w związku z (a) nadaniem Unii jednoznacznie sprecyzowanej osobowości prawnej oraz (b) postępowaniem mającym na celu scalenie osobowości prawnej Unii i Wspólnot, trzy następujące kwestie:

- i. Jaki charakter miałyby skutki, jeśli takowe będą, dotyczące bieżącego rozgraniczenia kompetencji i procedur?
- ii. Czy Unia mogłaby działać bardziej skutecznie na arenie międzynarodowej?
- iii. Jakie byłyby ewentualne skutki dla statusu Unii w organizacjach międzynarodowych?

10. Grupa robocza musi również rozważyć wpływ sprecyzowania osobowości prawnej i scalenia na kwestię uproszczenia traktatów. Grupa robocza może chcieć zbadać, w jakim stopniu scalenie pomogłoby w kwestii uproszczenia, sprzyjając zmniejszeniu liczby instrumentów oraz procedur i/lub fuzji traktatów.

11. Na swoim pierwszym spotkaniu 18 czerwca 2002 r. (...) członkowie otrzymają bardziej rozbudowaną wersję niniejszej noty, wraz ze szczegółami dotyczącymi spraw technicznych. Na dwóch zbliżających się spotkaniach (25 czerwca i 10 lipca) przewidywane są wystąpienia ekspertów w wyżej opisanych kwestiach.

11) Nota przewodnia Giseli Stuart do członków Konwentu; CONV 74/02; „Mandat grupy roboczej ds. parlamentów narodowych”

GRUPA 4: „Rola parlamentów narodowych”

Autor referatu: Gisela Stuart

W jaki sposób realizowana jest rola parlamentów narodowych w obecnej strukturze Unii Europejskiej?

Które rozwiązania narodowe funkcjonują najlepiej?

Czy istnieje potrzeba wprowadzenia nowych mechanizmów/procedur na poziomie narodowym, na poziomie europejskim?

⁹ Odniesienie w drugim zdaniu do możliwości związanych z narodową procedurą ratyfikacyjną i do możliwości tymczasowego zastosowania w odniesieniu do innych członków rady świadczy na korzyść tej konstrukcji prawnej.

¹⁰ Decyzja Rady z 9 kwietnia 2001 r. (2001/352/CFSP) (OJ L 125/1) oraz Decyzja Rady z 30 sierpnia 2001 r. (2001/682/CFSP) (OJ L 241/1).

I. WSTĘP

Potrzeba zbadania i oceny roli parlamentów narodowych zgłaszana była w przeszłości przy różnych okazjach: odwoływano się do niej w protokole do Traktatu Amsterdamskiego, w deklaracjach do Traktatów z Maastricht i z Nicei, a ostatnio w Deklaracji z Laeken w sprawie przyszłości Unii Europejskiej. Konwent Europejski zdecydował, że jedna z grup roboczych powinna się zająć rolą parlamentów narodowych. Celem tego referatu jest pomoc w ukierunkowaniu debaty na forum grupy roboczej oraz ustalenie wstępnych propozycji odnoszących się do tematyki, której powinna ona dotyczyć. Poprzez określenie kluczowych problemów i zasugerowanie ogólnego podejścia do prac grupy, referat może wspomóc dyskusję na temat najlepszych sposobów określenia i osiągnięcia celów przez grupę roboczą, możliwie najbardziej efektywnie w ograniczonych ramach czasowych.

II. PROBLEMY DO OMÓWIENIA

Jednym z głównych zadań przyszłej Europy jest zbliżenie Unii Europejskiej do jej mieszkańców, często bowiem przestrzegają oni Unię jako coś odległego. Mają wrażenie, że ich wpływ na podejmowane decyzje jest zbyt ograniczony. Odnosi się to do polityki w obszarach obecnych kompetencji Unii, jak również do przenoszenia nowych kompetencji na szczebel europejski.

Ten problem demokratycznych uprawnień mieszkańców jest bezpośrednio związany z rolą i uprawnieniami zarówno Parlamentu Europejskiego, jak i parlamentów narodowych – czy to poprzez ocenę ich parlamentów narodowych, czy poprzez bezpośrednie zaangażowanie się w decyzje podejmowane na poziomie europejskim.

III. KLUCZOWE TEMATY DEBATY NA TEMAT ROLI PARLAMENTÓW NARODOWYCH

Proponowane są następujące zagadnienia do omówienia przez grupę roboczą:

- **W jaki sposób realizowana jest rola parlamentów narodowych w obecnej strukturze Unii Europejskiej?**
- **Które rozwiązania narodowe funkcjonują najlepiej?**
- **Czy istnieje potrzeba rozpatrywania nowych mechanizmów/procedur na szczeblu narodowym, czy na szczeblu europejskim?**

Pierwsze z tych zagadnień zostało już w znacznym zakresie omówione w referacie Prezydium na temat roli narodowych parlamentów w strukturze europejskiej (CONV 67/02), który – łącznie z pracami naukowymi i innymi na temat funkcji parlamentów narodowych¹¹ – będzie cenną podstawą rozważań grupy roboczej.

Druga kwestia, która w pewnym sensie wypływa z pierwszej, była również przedmiotem studiów porównawczych, które będą musiały zostać uwzględnione przez grupę roboczą. Badania wykazały, że nawet gdy możliwa jest krytyka parlamentarna, to nie wszystkie narodowe parlamenty są zdolne w pełni to wykorzystać. Dlatego też – jakkolwiek sposób parlamentarnej oceny leży w gestii każdego kraju, zależnie od jego rozwiązań konstytucjonalnych – istnieje może pewien obszar, w ramach którego możliwa jest określona koordynacja działań oraz dyskusja na temat tzw. najlepszej praktyki. W tym względzie może się okazać pomocne określenie punktu wyjściowego dla konsultacji i procedur oceny parlamentarnej. Podobne rozważania można zastosować w stosunku do roli narodowych parlamentów w kontroli wdrażania ustawodawstwa europejskiego.

---

¹¹ Na przykład bardzo pogłębiona analiza będzie niedługo opublikowana przez Centrum Studiów Integracji Europejskiej Maurer i Wessels, „Parlamenty narodowe i ich droga do Europy: przegrani czy spóźnieni?”

Ponadto, gdyby grupa robocza i Konwent zwróciły uwagę na najlepszą praktykę związaną z krytyką parlamentarną działań rządowych na szczeblu europejskim, byłoby to szczególnie pożyteczne dla krajów kandydujących, które obecnie są na etapie ustalania własnych mechanizmów oceny parlamentarnej.

Istotnym przyczynkiem do wyjaśnienia istoty tego problemu byłoby zbadanie tych aspektów procedur ustawodawczych i praktyki roboczej na poziomie europejskim, które mogą stworzyć trudności dla parlamentów narodowych starających się opracować efektywną ocenę parlamentarną działalności swoich rządów. Mogłoby ono obejmować:

1. zbadanie sposobu, w jaki postanowienia Protokołu do Traktatu z Amsterdamu na temat roli parlamentów narodowych w Unii Europejskiej, odnoszące się do opracowywania informacji dla parlamentów narodowych krajów członkowskich, są realizowane (łącznie z informacjami od Komisji i Rady);
2. rozważenie innych czynników na szczeblu europejskim, które powodują trudności lub wymagają reformy, takie jak:
  - brak przejrzystości w pracach ustawodawczych Rady oraz samej pracy Rady i Parlamentu Europejskiego na poszczególnych etapach procesu współdecydowania;
  - ogólna praktyka administracyjna Rady;
  - trudności w koordynacji narodowych procesów kontrolnych z harmonogramem ustawodawstwa UE (łącznie z pytaniem, czy narodowe parlamenty powinny być włączone/lepiej informowane o rocznych programach prac Komisji i ustawodawstwa).

Dyskusja nad trzecim zagadnieniem pozwoli przeanalizować rolę, jaką w naszym rozumieniu powinny odgrywać parlamenty narodowe w przyszłości. W pewnym sensie jest to zgodne z trzema problemami przedstawionymi w Deklaracji z Laeken. Istnieją dwa problemy, o których należy tu wspomnieć. Pierwszy dotyczy zadań, które chcemy, aby zostały podjęte przez parlamenty narodowe; istnieje tu szereg możliwych funkcji (np. subsydiarność monitoringu, wykonywanie nadzoru nad sprawami w II i III filarze, uczestnictwo w działaniach legislacyjnych Rady). Może nastąpić częściowa zgodność realizowanej problematyki z tematami innych grup roboczych, zwłaszcza grupy pod przewodnictwem Mendeza de Vigo, która zastanawia się nad kwestią subsydiarności. Drugi problem dotyczy takich ram instytucjonalnych, które najlepiej wspomagałyby osiągnięcie celów.

IV. MOŻLIWE DROGI DOCHODZENIA DO ROZWIĄZAŃ

Przedstawiono już wiele propozycji mających na celu zwiększenie roli parlamentów narodowych, z których niektóre zostaną zaprezentowane poniżej. Obszerniej zostały one omówione w referacie CONV 67/02. Grupa robocza powinna zapoznać się z nimi w trakcie swych prac.

• Ocena parlamentarna na szczeblu narodowym

Rozwiązania instytucjonalne, które umożliwiają ocenę prac rządów przez parlamenty narodowe, są różne w różnych krajach członkowskich. W niektórych państwach rząd negocjuje na szczeblu europejskim na podstawie mandatu udzielonego mu przez własny parlament. W wielu innych krajach zaangażowanie parlamentu narodowego jest bardziej ograniczone. Rozwiązania mogą się też różnić w obrębie jednego kraju w zależności od obszaru polityki. Korzystne byłoby porównanie różnych rozwiązań dotyczących konsultacji i oceny parlamentarnej oraz wymiana poglądów na temat najlepszej praktyki w tym zakresie. Dalszy krok to ustalenie wytycznych lub punktów wyjściowych w tym zakresie.

- **Kontakty między MPs oraz MEPs**

Członkowie parlamentów państw członkowskich oraz parlamentarzyści europejscy mogą czerpać wzajemne korzyści ze wzmocnienia współpracy i wymiany informacji na tematy związane z UE. Stopień współpracy i przepływu informacji między parlamentami narodowymi i odpowiednimi narodowymi MEPs różni się w poszczególnych krajach. W tym zakresie można też oczekiwać wymiany poglądów na temat rozwiązań narodowych i najlepszej praktyki.

- **Uczestnictwo w działaniach legislacyjnych Rady**

Niektórzy proponują włączenie przedstawicieli parlamentów narodowych do delegacji krajów członkowskich w trakcie wypełniania przez Radę funkcji legislacyjnych.

- **Wzmocnienie roli COSAC**

COSAC, którego spotkania odbywają się co sześć miesięcy, składa się z członków narodowych parlamentów państw członkowskich i państw kandydujących oraz członków Parlamentu Europejskiego. Jego głównym zadaniem jest ułatwienie wymiany informacji i zgłaszanie propozycji do Parlamentu Europejskiego, Rady i Komisji w sprawach związanych z ustawodawstwem UE. Niektórzy zaproponowali wzmocnienie COSAC poprzez zwiększenie liczby spotkań i utworzenie stałego sekretariatu. Należy też wspomnieć o możliwości przydzielenia COSAC zadań związanych z kontrolą stosowania zasady subsydiarności.

- **Utworzenie niezależnej lub drugiej izby**

Niektórzy proponują utworzenie drugiego zespołu parlamentarnego przedstawicieli narodowych parlamentów. Izba ta nie dublowałaby roli Parlamentu Europejskiego w zakresie ustawodawstwa wspólnotowego, ale koncentrowałaby się na weryfikacji stosowania zasady subsydiarności, prawdopodobnie w obszarach, jak np. polityka zagraniczna, sprawy wewnętrzne, gdzie rola Parlamentu Europejskiego jest ograniczona. Inni proponują, aby te same zadania były realizowane przez parlamentarzystów narodowych, bez tworzenia drugiej izby.

V. PODSUMOWANIE

Grupa robocza będzie koncentrować swoją uwagę na następujących sprawach:

- **rozważenie istniejącej oceny parlamentarnej i mechanizmów konsultacyjnych parlamentów narodowych na poziomie narodowym, stawiając sobie za cel zwrócenie uwagi na te systemy, które funkcjonują najlepiej;**
- **przeanalizowanie tych aspektów procedur legislacyjnych i praktyki roboczej na poziomie europejskim, które mogą stwarzać trudności parlamentom narodowym starającym się realizować efektywną kontrolę parlamentarną działań swoich rządów;**
- **odzwierciedlenie roli, jaką naszym zdaniem mogłyby/powinny odgrywać parlamenty narodowe; określenie i ocena różnych środków, za pomocą których umożliwiamy parlamentom odgrywanie tej roli, poprzez analizowanie propozycji zgłaszanych przez członków Konwentu i innych i/lub nieoficjalnego zaangażowania parlamentów narodowych na poziomie europejskim.**

12) Nota Henninga Christophersena do członków Konwentu;
CONV 75/02; „Mandat grupy roboczej ds. kompetencji uzupełniających”

GRUPA 5: „Kompetencje uzupełniające”**Przewodniczący: Henning Christophersen**

Jak należy traktować kompetencje nazwane „uzupełniającymi” w przyszłości? Czy należy przyznać państwom członkowskim pełne uprawnienia w sprawach, w których Unia ma obecnie kompetencje uzupełniające, czy też należałoby określić na poziomie unijnym ich granice?

Celem niniejszych uwag jest zaproponowanie członkom grupy roboczej zajmującej się kompetencjami uzupełniającymi stanowiska wobec pytań, które są do nich adresowane, oraz zaproponowanie programu pracy.

ZAGADNIENIA WSTĘPNE**Zakres dyskusji**

Grupa robocza skoncentruje się na zagadnieniu kompetencji uzupełniających w celu wytyczenia bardziej klarownej granicy między kompetencjami leżącymi w gestii UE a kompetencjami państw członkowskich.

Definicja kompetencji uzupełniających

Pierwszą trudnością, jaka się nasuwa, a zatem naszym pierwszym celem jest zdefiniowanie tego pojęcia. Choć obecnie nie ma zadowalającej, wyczerpującej definicji, przyjęło się uważać, że kompetencje uzupełniające dotyczą dziedzin, w których interwencja ze strony Wspólnoty ogranicza się do uzupełniania, wspierania lub koordynowania działań państw członkowskich. (W tych dziedzinach często pojawia się błędne rozgraniczenie kompetencji, np. wyłączenie z ujednoczenia w niektórych dziedzinach). Uprawnienia do przyjmowania norm legislacyjnych we wspomnianych dziedzinach pozostają w gestii państw członkowskich, a interwencja Wspólnoty nie może wykluczać interwencji ze strony państw członkowskich.

Należy zauważyć, że główna różnica między kompetencjami uzupełniającymi a kompetencjami zbieżnymi dotyczy faktu, iż w tym ostatnim przypadku, jeżeli Unia/Wspólnota podjęły działania ustawodawcze w danych dziedzinach, państwa członkowskie nie mogą już w nich ustanawiać własnego prawodawstwa, z wyjątkiem działań mających na celu wdrożenie prawa Wspólnoty. Zatem kompetencje Wspólnoty mogłyby nabrać charakteru wyłączności z racji ich wykonywania. Tak nie może się nigdy zdarzyć w dziedzinach objętych kompetencjami uzupełniającymi, co do których traktaty ustanawiają ściśle ograniczenia względem interwencji wspólnotowej. Tej ostatniej nie wolno naruszać kompetencji ustawodawczych państw członkowskich.

Zbiór kompetencji uzupełniających dotyczy w głównej mierze nowych obszarów działania dołączonych do Traktatu z Maastricht lub później. W istocie stanowią one przykład tendencji mającej na celu zastąpienie funkcjonalnej metody przyznawania kompetencji (nadawanej ze względu na cele, które należy osiągnąć) poprzez faktyczny przydział kompetencji. Podstawy prawne, o których mowa, określają precyzyjne działania, które mają być podjęte przez Wspólnotę. W niektórych przypadkach towarzyszyć im ma specjalne wyłączenie kompetencji. Związek między wspomnianym błędnym rozgraniczeniem kompetencji (np. wyłączenie ujednoczenia w dziedzinie kultury) oraz uprawnienia funkcjonalne Unii (np. w ramach rynku wewnętrznego) to ważne zagadnienia.

- *W jaki sposób możemy dokonać bardziej klarownego rozróżnienia między obszarami kompetencji uzupełniających a dziedzinami, w których UE nie ma żadnych kompetencji, oraz dziedzinami,*

w których pojawiają się kompetencje zbieżne (kompetencje dzielone między UE a państwa członkowskie)?

- *Jak można sprecyzować i zrationalizować kompetencje uzupełniające? Czy należy wprowadzić definicję kompetencji uzupełniających do Traktatów? Jeżeli tak, to jakie będą konsekwencje?*

Obszary działania objęte kompetencjami uzupełniającymi

Zgodnie z zaproponowaną definicją możemy już sporządzić tymczasową listę kompetencji uzupełniających (którą będzie można zamknąć w rezultacie naszej pracy): zatrudnienie, współpraca w ramach polityki celnej, edukacja, kształcenie zawodowe i młodzież, kultura, zdrowie publiczne, sieć transeuropejska (z wyłączeniem interoperacyjności i standardów), przemysł, badania i rozwój (koordynacją polityki gospodarczej zajmie się inna grupa robocza).

- *Czy powinniśmy zasugerować wyszczególnianie w Traktacie wszystkich dziedzin polityki UE, które wchodzi w zakres kompetencji uzupełniających?*

Niepokój społeczny

Często pojawiają się głosy krytyczne, jeśli chodzi o zanadto głębokie ingerowanie UE w zbyt wiele zagadnień. Nie raz i nie dwa przedmiotem takiej krytyki są obszary wchodzące w zakres kompetencji uzupełniających. Brak przejrzystości systemu przyczynia się w istotny sposób do formułowania spostrzeżeń, według których suwerenność państwowa jest zbyt mocno nadwyrężona, co też powoduje powszechny niepokój.

Choć istnieją obszary, w których działania Wspólnoty są ograniczone do uzupełniania działań podjętych przez państwa członkowskie, szczególnie za pomocą programów pomocowych finansowanych z budżetu Wspólnoty, i w których traktaty wyraźnie zabraniają podejmowania przez Wspólnotę środków legislacyjnych, utarło się błędne mniemanie, według którego Wspólnota ma uprawnienia do działań ustawodawczych we wspomnianych dziedzinach.

Otwarta metoda koordynacji, która ustanawia cele, nie biorąc pod uwagę podziału kompetencji, przyczynia się do braku przejrzystości systemu oraz powoduje wrażenie, że prawa Wspólnoty są bardzo rozległe, gdy akurat nie o to chodzi.

- *Czy należy rozważyć kolejne definicje lub błędne rozgraniczenia kompetencji Wspólnoty, a jeżeli tak, to w jakiej formie?*
- *Czy w Traktacie należy zawrzeć odniesienie do metody otwartej koordynacji, jednocześnie określając jej granice?*

Wstęp do szerszej dyskusji na temat kompetencji

Sprawa kompetencji uzupełniających stanowi ważną część szerszej dyskusji na temat rozgraniczenia kompetencji UE. Dyskusja mogłaby również objąć przegląd funkcjonowania artykułu 308 Traktatu o UE. Trybunał zauważył, że tenże przepis nie może być stosowany do poszerzania kompetencji Wspólnoty poza ramy ustanowione w Traktacie czy też do ujednoczenia ustawodawstwa państw członkowskich w obszarach, które są wyłączone z kompetencji wspólnotowych (co odnosi się do większości obszarów objętych kompetencjami uzupełniającymi).

- *Jakie byłyby konsekwencje wprowadzenia surowszych warunków do stosowania artykułu 308?*
- *Czy byłoby wskazane wprowadzenie do Traktatu zasad rządzących stosowaniem artykułu 308 ustanowionych przez Trybunał?*

PROGRAM PRACY

Można przewidzieć czterostopniowy program pracy:

1. Zdefiniowanie pojęcia „kompetencje uzupełniające”, co pozwoli przygotować szczegółową listę obszarów objętych niniejszymi kompetencjami, na podstawie dokumentu, który ma zostać przedstawiony grupie roboczej na pierwszym posiedzeniu.
2. Zanalizowanie tego, czym Unia Europejska „rzeczywiście zajmuje się” w dziedzinie kompetencji uzupełniających (oraz stosowanie artykułu 308 w odniesieniu do kompetencji uzupełniających); Sekretariat może dokonać przeglądu rodzaju czynności prawnych w niniejszych obszarach oraz charakteru i zakresu działań/środków podejmowanych przez UE.
3. Zanalizowanie miejsc możliwych konfliktów („ingerencji”), jeśli chodzi o kompetencje będące w gestii UE oraz te, które należą do państw członkowskich; przewiduje się wysłuchanie jednej lub dwóch opinii ekspertów krajowych oraz poleconych przez Komisję.
4. Badanie wniosków oraz rozwiązań, w szczególności dotyczących pytań wynikających z mandatu grupy roboczej.

13) Nota Klaus Häscha do członków Konwentu; CONV 76/02; „Mandat grupy roboczej ds. zarządzania gospodarczego”

GRUPA 6: „Zarządzanie gospodarcze”

Autor referatu: Klaus Hänsch

Wprowadzenie wspólnej waluty sprzyja rozwojowi bardziej bezpośredniej współpracy ekonomicznej i finansowej. Jakie formy może przyjmować taka współpraca?

I. WPROWADZENIE

1. Wielu członków Konwentu zgłosiło sprawy dotyczące „zarządzania gospodarczego” jako tematu, którym powinien się zająć Konwent. Temat ma potencjalnie szeroki zasięg i dotyka wielu różnych obszarów polityki. Celem tego referatu jest określenie propozycji niektórych głównych tematów, którymi grupa robocza może się zająć w ramach swego mandatu (jak wyżej). Niniejszy referat nie określa, które obszary wymagałyby wprowadzenia zmian w Traktacie w przypadku zgłoszenia rekomendacji przez Konwent oraz które nie wymagałyby wprowadzania zmian.
2. EMU jest systemem polityki gospodarczej i walutowej opartym na trzech elementach: niezależnym Europejskim Banku Centralnym (ECB), posiadającym wyłączne uprawnienia w zakresie polityki walutowej w strefie euro, zachowaniu kompetencji państw członkowskich do prowadzenia narodowej polityki gospodarczej, pod warunkiem

respektowania pewnych reguł obowiązujących w Unii (w szczególności Paktu na rzecz Stabilizacji i Wzrostu oraz procedury dotyczącej nadmiernego deficytu, jak również unijnych aktów prawnych dotyczących rynku wewnętrznego) oraz uznaniu, że narodowe polityki gospodarcze są „wspólną troską” i dlatego wymagają określonej koordynacji w ramach Komisji.

3. Ponadto istnieje wiele obszarów polityki, jak np. zatrudnienie, sprawy socjalne i edukacja, które obecnie podlegają częściowo koordynacji w zakresie otwartej polityki oraz łącznie wchodzi w zakres tzw. procesu lizbońskiego. Ma on na celu umożliwienie UE przekształcenie się w najbardziej konkurencyjną i dynamiczną gospodarkę na świecie, opartą na wiedzy i zdolną do utrzymywania wzrostu gospodarczego, z rosnącą liczbą coraz lepszych miejsc pracy i bardziej jednorodną socjalnie.
4. Wszystkie te elementy łącznie tworzą złożony układ, który rozwinął się pod wpływem czynników zarówno ekonomicznych, jak i politycznych. Pomyślnie wprowadzenie wspólnej waluty oraz rozszerzenie stanowią płaszczyznę, dzięki której grupa robocza może zbadać efektywność funkcjonowania obecnego systemu i jego zgodność z oczekiwaniami, a następnie – w świetle tych badań – przedłożyć propozycje zmian.

II. POLITYKA WALUTOWA

5. Niektórzy komentatorzy wskazują na asymetrię między polityką walutową a wyłącznymi uprawnieniami Unii, wdrażanymi za pośrednictwem ECB, oraz polityką ekonomiczną, która pozostaje w ramach kompetencji narodowych. Wskazują na potencjalny lub aktualny brak spójności, która może nie być dostatecznie silna, aby przeciwdziałać recesji. Inni zauważają, że kontynuowanie przez państwa członkowskie własnej polityki gospodarczej, zgodnej z warunkami krajowymi, jest czynnikiem zapewniającym elastyczność i w związku z tym ważnym skutkiem wspólnej polityki monetarnej.

Grupa może rozważyć, w jaki sposób wprowadzenie euro wpływa na szeroki wachlarz ekonomicznych i politycznych argumentów za i przeciw przekazywaniu Unii kompetencji w niektórych obszarach polityki gospodarczej.

6. Jednym z najważniejszych istniejących instrumentów koordynowania polityki jest Pakt na rzecz Stabilizacji i Wzrostu; Pakt nie jest formalnie częścią Traktatu.

Grupa może rozważyć, czy Pakt funkcjonuje efektywnie, a jeśli nie, to w jaki sposób można to zmienić. Wskazane jest, by zwrócić szczególną uwagę na procedurę dotyczącą nadmiernego deficytu. Czy wprowadzenie euro wpływa na argumenty świadczące na korzyść takiego dostosowania tej procedury, aby uwzględnione były różnice między deficytem strukturalnym i sytuacyjnym?

III. POLITYKA GOSPODARCZA

7. Koordynacja obecnej polityki gospodarczej jest wspomagana przez wiele specyficznych instrumentów (zarówno opartych na Traktacie, jak i nie).

Grupa może rozważyć, jakie dodatkowe środki mogą być brane pod uwagę w celu wzmocnienia koordynacji polityki gospodarczej. Czy te środki powinny mieć jedynie charakter makroekonomiczny, czy mogą być rozszerzone na kwestie mikroekonomiczne? Czy niektóre z tych środków powinny mieć charakter nakazowy, czy powinny być oparte na otwartych działaniach koordynacyjnych (wymiana informacji/najlepsze rozwiązania praktyczne)?

8. Niektórzy argumentowali, że koordynacja polityki gospodarczej powinna być szerzej interpretowana, tak aby objąć np. politykę socjalną i zatrudnienie.

Grupa mogłaby rozważyć, w jakim stopniu koordynacja spraw socjalnych i zatrudnienia jest elementem polityki gospodarczej „wspólnej troski”. Czy obecna otwarta metoda koordynacji (poprzez proces lizboński) jest wystarczająca? Jeśli nie, to co jest potrzebne, by tę procedurę udoskonalić?

9. Niektórzy szczególnie podkreślali potrzebę rozszerzenia potencjału w celu uzyskania większej jednorodności fiskalnej; inni byli przeciwni wszelkim nowym inicjatywom, których celem byłoby ujednoczenie podatków bezpośrednich.

Grupa może rozważyć, czy i w jaki sposób wprowadzenie euro wpływa na ekonomiczną i polityczną argumentację za i przeciwko wprowadzeniu jednorodności fiskalnej. Czy mogłaby ona być przewidziana dla specjalnych stref przygranicznych? Czy można by przewidzieć szczególne procedury decyzyjne, które pomogłyby wspomóc tych, którzy mają obawy natury politycznej?

10. Jednym z aspektów polityki gospodarczej jest regulacja rynków finansowych. Ostatnio zostały uzgodnione i weszły w życie uproszczone procedury dla ustawodawstwa administracyjnego. W następnej kolejności możliwe jest wprowadzenie zmian do Traktatu.

Grupa może rozważyć, czy właściwe byłoby rozważenie nowych przepisów Traktatu, obejmujących procedury wtórnej legislacji w tym zakresie.

IV. PROBLEMATYKA INSTYTUCJONALNA

11. Jednym z problemów podnoszonych przez wielu członków Konwentu jest potrzeba jasno określonych kompetencji, właściwego prawnego uzasadnienia i odpowiedzialności. Jest to problematyka, która mogłaby być podjęta w kontekście zarządzania gospodarczego.

Grupa mogłaby rozważyć, czy w świetle doświadczeń z euro obecny zakres odpowiedzialności w obszarze polityki monetarnej i gospodarczej jest dostatecznie czytelny. Również można by rozważyć, czy właściwie nakreślone są zakresy odpowiedzialności, lub czy można przewidywać zwiększenie roli Parlamentu Europejskiego w pewnych obszarach (np. w ustanowieniu wytycznych szerokiego zakresu polityki gospodarczej lub polepszeniu sprawozdawczości ECB dla Parlamentu Europejskiego)?

12. Tzw. grupa euro pozostaje nieformalną grupą składającą się tylko z trzech obecnych państw członkowskich. Po rozszerzeniu będzie się ona składać z ponad połowy ogólnej liczby państw członkowskich. Rozszerzenie więc dodatkowo nadaje znaczenie kwestii sformalizowania tej grupy. Uzyskałaby ona w rezultacie właściwą podstawę prawną, określającą zarówno kompetencje, jak i odpowiednie procedury umożliwiające podejmowanie formalnych decyzji, które obecnie należą do Rady.

Grupa może zechcieć zająć się sprawą przyszłego statusu grupy euro, zwłaszcza po rozszerzeniu. Czy należy sformalizować grupę, a jeśli tak, to w jaki sposób?

13. Strefa euro powinna mieć możliwość realizowania swoich wspólnych interesów na światowej arenie. Niektórzy twierdzą, że w tym celu należałoby jasno określić, kto powinien reprezentować strefę euro na forum międzynarodowym.

Grupa mogłaby rozważyć, czy potrzebne są bardziej efektywne rozwiązania dotyczące reprezentowania strefy euro na forum międzynarodowym. Jeśli tak, to jaka powinna być forma takiej reprezentacji?

GRUPY ROBOCZE „DRUGIEJ FALI”

14) Nota Sekretariatu do Konwentu w sprawie tzw. drugiej fali grup roboczych; CONV 206/02

1. 17 maja Prezydium poinformowało Konwent (dokument CONV 52/02) o mandatach pierwszej grupy sześciu grup roboczych oraz zaprosiło do dokonania rejestracji. 11 lipca przewodniczący poinformował Konwent, iż Prezydium uznało za stosowne powołać od września drugą grupę złożoną z czterech dodatkowych grup roboczych.
2. Załącznik zawiera mandaty dla grup w dziedzinach „Działania zewnętrzne” i „Obrona”, które zostały przygotowane zgodnie z wnioskami sformułowanymi podczas debaty plenarnej w dniach 11-12 lipca. W załączniku znajduje się również mandat grupy do spraw „Uproszczenia procedur legislacyjnych oraz dokumentów”, który został przygotowany po pierwszej debacie Konwentu w dniach 23-24 maja w sprawie dokumentów (zob. dokument CONV 162/02) oraz, o ile to konieczne, zostanie zmieniony w świetle debaty w dniach 12-13 września. (Do wiadomości członków Konwentu załącza się również mandat dla grupy do spraw „Bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości”, który już został rozpowszechniony: CONV 179/02).

3. Przyjęto następujące ustalenia:

Grupa 7	Działania zewnętrzne	
	Przewodniczący:	wiceprzewodniczący Dehaene
	Termin:	początek grudnia
	Sekretariat:	Giannella, van den Heuvel, de Peyron, Pilette
Grupa 8	Obrona	
	Przewodniczący:	M. Barnier
	Termin:	listopad
	Sekretariat:	Giannella, Milton, Schiavo, Bartol
Grupa 9	Uproszczenie	
	Przewodniczący:	wiceprzewodniczący Amato
	Termin:	początek grudnia
	Sekretariat:	Martinez, Arpio, Bribosia
Grupa 10	Bezpieczeństwo/wymiar sprawiedliwości	
	Przewodniczący:	Bruton
	Termin:	listopad
	Sekretariat:	Passos, de Poncins, Ladenburger

4. Tak jak poprzednio, głównym kryterium dotyczącym składu grup roboczych jest doświadczenie w danej dziedzinie. Prezydium zaprasza członków Konwentu, ich zastępców i obserwatorów do wyrażania zainteresowania uczestnictwem w czterech nowych grupach roboczych (wymieniając je w kolejności preferencji w przypadku zainteresowania więcej niż jedną grupą). Powyższa informacja powinna zostać przekazana do Sekretariatu Konwentu do wtorku 3 września, do Martinez Iglesias (e-mail: maria-jose.martinez-iglesias@consilium.eu.int/ nr faksu +32 2 285 5060). Na tej podstawie zostanie określony przez Prezydium skład grup roboczych, przy zachowaniu

równowagi między elementami konstytuującymi. Cztery nowe grupy robocze zostaną formalnie powołane podczas posiedzenia plenarnego w dniach 12-13 września.

ZAŁĄCZNIK

Grupa robocza 7 do spraw działań zewnętrznych

Przewodniczący: wiceprzewodniczący Dehaene

MANDAT

1. W jaki sposób określić i sformułować interesy Unii?
2. W jaki sposób zapewnić zgodność działań Unii, koordynując wszystkie dostępne instrumenty (włączając pomoc na rzecz rozwoju, akcje humanitarne, pomoc finansową, politykę handlową itp.)?
3. Co można zrobić, aby proces podejmowania decyzji pozwolił Unii szybko i skutecznie działać na arenie międzynarodowej? W jakim zakresie metoda wspólnotowa może zostać poszerzona o inne dziedziny działań oraz jak można zwiększyć jej efektywność? Jaki sposób „zmiękczenia” zasady jednomyślności można rozważyć?
4. Jakie wnioski można wyciągnąć z dotychczasowej działalności wysokiego przedstawiciela do spraw Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa? W jakim zakresie powinien on podejmować inicjatywy? W jaki sposób zapewnić mu niezbędne zasoby, w tym środki finansowe?
5. Jakie poprawki do ustaleń w sprawie zewnętrznej reprezentacji Unii mogłyby zwiększyć wpływ Unii na poziomie międzynarodowym? Dzięki jakim mechanizmom można osiągnąć większą skuteczność działań dyplomatycznych Unii i działań podejmowanych przez państwa członkowskie?

Grupa robocza 8 do spraw obrony

Przewodniczący: Michel Barnier

MANDAT

1. Jakie zadania w dziedzinie obrony należy przewidzieć dla Unii, oprócz tzw. zadań petersberskich?
2. Ponieważ Unia podjęła decyzję, że powinna posiadać rzeczywistą zdolność operacyjną, włączając zdolności militarne, co można uczynić, aby państwa członkowskie miały zdolności militarne konieczne do zagwarantowania wiarygodności polityki obronnej Unii? Czy powinniśmy szukać inspiracji w unii walutowej oraz ustanowić kryteria przyjęcia stosownego porozumienia, którego należy następnie przestrzegać?
3. Czy należy przewidzieć postanowienia dotyczące poszerzenia wzmocnionej współpracy w dziedzinie obronnej?
4. Co można zrobić, aby podczas operacji w sytuacjach kryzysowych decyzje były podejmowane szybciej?

5. Co można uczynić, aby zapewnić spójne planowanie operacji przeprowadzanych przez Unię w sytuacjach kryzysowych?
6. Jakie metody należy zastosować, aby zapewnić większą efektywność oraz oszczędności w dostawach broni, badaniach i rozwoju? Czy należy pomyśleć o stworzeniu europejskiej agencji ds. broni?

Grupa robocza 9 do spraw uproszczenia procedur legislacyjnych i dokumentów

Przewodniczący: wiceprzewodniczący Amato

MANDAT

1. Jak można zmniejszyć liczbę procedur legislacyjnych przewidzianych w Traktacie? Czy można uprościć określone procedury?
w szczególności:
  - poprzez odejście od procedury współpracy?
  - poprzez zastosowanie procedury współdecydowania we wszystkich sprawach legislacyjnych?
  - poprzez poszerzenie głosowania większością kwalifikowaną o podstawy prawne, w przypadku których przewiduje się proces współdecydowania?
  - w przypadku procedury współdecydowania, poprzez uproszczenie procedur posiedzeń Komitetu Rozjemczego? Jakie inne działania mogą być brane pod uwagę?
  - w jaki sposób można uprościć procedury budżetowe? Czy należy nadal różnicować różne kategorie wydatków?
2. Jak można zmniejszyć liczbę dokumentów prawnych, o których mowa w traktatach? Czy można im nadać nazwy, które będą wskazywać wyraźniej ich skutek?

Grupa robocza 10 do spraw obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości

Przewodniczący: John Bruton

MANDAT

1. W jaki sposób można udoskonalić treść traktatów, aby można skutecznie i wszechstronnie wdrożyć postanowienia dotyczące obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości?
2. W szczególności, jakie udoskonalenia można wprowadzić do dokumentów i procedur?
3. Co można zrobić, aby wyraźniej zidentyfikować te sprawy karne, które wymagają podjęcia działań na szczeblu unijnym? W jaki sposób wzmocnić współpracę sądową w sprawach karnych?
4. Jakie dostosowania można wprowadzić do Traktatu w zakresie określającym kompetencje Wspólnoty, w szczególności w sprawach migracji i azylu?

EUROPEJSKI KONWENT MŁODYCH

15) Nota informacyjna Sekretariatu dla Konwentu dotycząca Konwentu Młodych; CONV 15/02

W swoim inauguracyjnym wystąpieniu 28 lutego 2002 r. przewodniczący Konwentu wyraził życzenie zorganizowania na wzór samego Konwentu „Europejskiego Konwentu Młodych”. Propozycja spotkała się z szerokim poparciem, sformułowano wiele próśb i propozycji. Podczas sesji w dniach 21-22 marca przewodniczący przedstawił wstępne informacje o przygotowaniach do Konwentu Młodych.

Sekretariat, w porozumieniu z Komisją i Parlamentem Europejskim, przygotował zbiorczą propozycję, którą zaakceptowano podczas spotkania Prezydium 27 marca 2002 r.

1. Prezentacja ogólna

Warunki oraz sposób organizacji i funkcjonowania Konwentu Młodych (tłumaczenia, sale itp.) będą oparte na modelu organizacyjnym „prawdziwego” Konwentu. Będzie to sprzyjało wymianie poglądów między młodzieżą a członkami Konwentu Europejskiego.

Liczbę młodych uczestników Konwentu ustalono na 210 osób i podzielono następująco: 168 uczestników zostanie wybranych przez członków tytularnych i zastępców członków Konwentu reprezentujących parlamenty narodowe lub rządy (po 6 z każdego kraju), 32 przez reprezentantów Parlamentu Europejskiego, 4 przez reprezentantów Komisji i 6 przez przewodniczącego i wiceprzewodniczących. Za dolną granicę wieku przyjęto 18 lat (pełnoletność prawna), za górną 25. Nie zastosowano podziału uczestników Konwentu Młodych na członków tytularnych i zastępców¹².

Wyznaczając uczestników Konwentu Młodych, członkowie Konwentu reprezentujący parlamenty narodowe i rządy będą się kierować propozycjami ogólnokrajowych organizacji młodzieżowych. Mogą wyznaczyć ich sami lub w porozumieniu z innymi członkami Konwentu pochodzącymi z tego samego kraju.

Członkowie Konwentu reprezentujący Parlament Europejski, Komisję oraz przewodniczący i wiceprzewodniczący będą kierować się propozycjami organizacji działających w skali europejskiej.

Uprasza się członków Konwentu, by dokonując wyboru zwracali uwagę na wiek, płeć, sytuację zawodową, pochodzenie (miasto-wieś), przynależność lub nie do stowarzyszeń i tym podobne kryteria, tak by zapewnić różnorodny skład Konwentu Młodych.

2. Kalendarium

Konwent Młodych odbędzie się w Brukseli w siedzibie Parlamentu Europejskiego od 9 do 14 lipca:

- wtorek 9 lipca: późnym popołudniem – uroczystość otwarcia połączona z kolacją;

---

¹² Polscy delegaci do Konwentu Młodych to: **Bartłomiej Nowak**, delegat senatora Edmunda Wittbrodta; **Anna Pudło**, delegatka senator Genowefy Grabowskiej; **Rafał Rowiński**, delegat rządu RP; **Ewa Wójtowicz**, delegatka Janusza Trzczińskiego; **Wawrzyniec Stańczyk**, delegat Józefa Oleksego, przewodniczącego sejmowej Komisji Europejskiej.

- środa 10 lipca: prace Konwentu Młodych;
- czwartek 11 lipca: dokończenie prac i wypracowanie wniosków;
- czwartek 11 lipca po południu: Konwent Europejski zapozna się z pracami Konwentu Młodych i przyjmie młodych reprezentantów w półokrągłej sali plenarnej Parlamentu Europejskiego lub Konwent Młodych będzie uczestniczył w jego pracach;
- piątek 12 lipca, rano: udział w pracach Konwentu lub zapoznanie się Konwentu z pracami Konwentu Młodych;
- piątek 12 lipca, po południu: Konwent Młodych przygotowuje bilans obrad i podzieli się doświadczeniami, wieczorem ewentualnie odbędzie się kolacja kończąca Konwent;
- niedziela 14 lipca: wyjazd.

3. Przewidywany budżet

Na zorganizowanie Konwentu Młodych przeznaczono 150 000 euro, które pokryją koszty pięciu noclegów w hotelu (40 euro za osobę w dwuosobowym pokoju), koszt przelotu samolotem, posiłki i inne wydatki organizacyjne (np. odwołanie Konwentu).

Kwotę 120 000 euro pokryje Komisja, reszta, czyli 30 000 euro, będzie pochodziła z budżetu Konwentu. Koszty tłumaczenia i wydatki związane z lokalem nie zostały uwzględnione w tym budżecie i pokryje je Parlament Europejski.

* * *

Uprasza się członków Konwentu o przekazanie do Sekretariatu (odpowiedzialni Alessandra Schiavo i Etienne de Poncis) do środy 5 czerwca nazwisk uczestników Konwentu Młodych wraz z ich danymi osobowymi i krótkim życiorysami.

16) Nota informacyjna Sekretariatu dla Konwentu o programie Europejskiego Konwentu Młodych; CONV 131/02

(od 9 lipca do 14 lipca 2002 r.)

Konvent Europejski

MONITOR INTERAKCJI EUROPEJSKIEJ – URZĄD KOMITETU INTERAKCJI EUROPEJSKIEJ

Konvent Europejski

MONITOR INTERAKCJI EUROPEJSKIEJ – URZĄD KOMITETU INTERAKCJI EUROPEJSKIEJ

17) Dokument końcowy Europejskiego Konwentu Młodych Bruksela , 12 lipca 2002 r.

Wstęp

Unia musi się stać bardziej demokratyczna, bardziej przejrzysta i bardziej skuteczna. Musi także sprostać trzem zasadniczym wyzwaniom: w jaki sposób zbliżyć obywateli, przede wszystkim młodzież, do idei europejskiej i europejskich instytucji, w jaki sposób zorganizować życie polityczne oraz europejski obszar polityczny w poszerzonej Unii oraz jak przekształcić Unię w instrument stabilizacji oraz model dla nowego, wielokierunkowego świata.

Z „Deklaracji z Laeken w sprawie przyszłości Unii Europejskiej”

Jednym z najważniejszych celów Deklaracji z Laeken było zaangażowanie młodzieży w tworzenie Unii Europejskiej. Młodzież jest nie tylko ważna dla przyszłości Europy, ale ma również istotną rolę do odegrania w dzisiejszej Europie. Ważne rezultaty Konwentu Młodych bez wątpienia ukazują, że należy włączyć do tego procesu młodych ludzi, nie tylko dlatego, że są młodzi, ale również dlatego, że mogą wnieść rzeczywisty wkład w budowę Unii Europejskiej jutra.

Patrząc w przyszłość, możemy to czynić z wiarą w siebie, wiarą opartą na osiągnięciach najbardziej skutecznego modelu integracji w świecie. Integracja europejska przyniosła dotychczas niespotykany pokój, stabilizację oraz dobrobyt milionów obywateli, oparte na rozstrzygnięciu konfliktów zgodnie z przepisami prawa. Dla dzisiejszej młodzieży, jak dotąd najbardziej europejskiego pokolenia, współpraca europejska jest naturalną drogą rozwiązywania wspólnych problemów. Nie żyjemy obaw i nie odczuwamy ograniczeń przeszłości, dzięki czemu możemy z ufnością patrzeć w kierunku wspólnej europejskiej przyszłości.

Już dziś Europa jest czymś więcej niż organizmem technokratycznym czy gospodarczym, ale my musimy przekształcić ją we wspólnotę polityczną, opartą na wspólnych wartościach i oferującą wizję zjednoczonego i bezpiecznego kontynentu. Wizja ta była pragnieniem poprzednich pokoleń. Dziś jesteśmy bliscy jego spełnienia. W tym procesie coraz więcej młodych ludzi dąży do pokonywania wad i sprzeczności dzisiejszej Unii poprzez upraszczanie traktatów.

Młodzież działając aktywnie na poziomach lokalnym, regionalnym, narodowym i europejskim, może odegrać ważną rolę w powszechnej debacie, promowaniu świadomych postaw obywatelskich i tożsamości europejskiej. Wielu młodych ludzi działa w organizacjach młodzieżowych i pozarządowych. Często dowiedli, że są w stanie dotrzeć i reprezentować jednostki z najbardziej marginalnych i wyizolowanych grup. Jednakże, mimo iż młodzież stanowi jedną trzecią uprawnionych do głosowania w UE, młodzi ludzie są nadal w niedostateczny sposób reprezentowani w unijnych gremiach decyzyjnych. Wierzymy, że gremia te powinny zrobić więcej na rzecz poprawy tej sytuacji.

Konwent Młodych pozwolił na prezentację naszych opinii: młodzież tu reprezentowana domaga się Unii Europejskiej, która daje wizję zjednoczonej i demokratycznej przyszłości, która zapewnia obywatelom dostęp do rządu oraz dysponuje instrumentami i legitymacją pozwalającymi na spełnienie ich oczekiwań. Wykazaliśmy śmiałość w naszych żądaniach: żądaniach ambitnej reformy Unii, która odpowiednio by ją wyposażyla na spotkanie

z dzisiejszymi wyzwaniem i możliwościami jutra. Zjednoczona i zachowująca swoją różnorodność Europa jest w zasięgu naszych możliwości. Wymagamy od Was nie więcej, niż jesteśmy chętni i zdolni sami uczynić.

Zadania i wizje Unii Europejskiej

My, młodzi obywatele Europy, стоимy przed historyczną możliwością wyrażenia swych opinii na temat przyszłości naszego kontynentu. Jesteśmy pierwszym pokoleniem, które żyje w Europie już bez żelaznej kurtyny.

Pragniemy Europy tolerancji, otwartości i należącej do wszystkich jej obywateli. Pragniemy Europy zbudowanej na fundamentach takich wartości, jak: pokój, wolność, dialog, równość, solidarność

i poszanowanie praw człowieka, na zasadzie równości państw członkowskich. W centrum naszej wizji wylania się Europa odpowiedzialna za swoich obywateli i przed swymi obywatelami. Nadszedł czas na stworzenie prawdziwego europejskiego obywatelstwa.

Europa obywateli to Europa walcząca o spójność społeczną w Unii i na całym świecie, to Europa ukierunkowana na pokój i poszanowanie, zdolna udzielić europejskich odpowiedzi na europejskie pytania, szanująca regionalną i narodową tożsamość oraz dziedzictwo swych obywateli. Obywatel Europy ma być postrzegany nie tylko jako odrębna jednostka, ale także jako osoba wyrastająca ze swych kulturowych i środowiskowych korzeni, ukształtowanych głównie przez tożsamość narodową. Nasza wspólna tożsamość europejska nie może zastąpić korzeni narodowych, może je natomiast uzupełnić i wzbogacić.

Powinniśmy się zaangażować w rozwój Europy, Europy, która dyskutuje przed podjęciem decyzji, Europy o bardziej demokratycznych, przejrzystych instytucjach, podejmującej skuteczniejsze decyzje, bliższej nam, obywatelom. Unia Europejska powinna stawiać sobie za cel rozwój demokracji, modernizację struktur gospodarczych i społecznych, ochronę środowiska i walkę z izolacją i ubóstwem.

Pragniemy Europy obecnej na arenie międzynarodowej, wywierającej duży wpływ na ważniejsze strategiczne decyzje o charakterze międzynarodowym. Pragniemy Europy, która byłaby w stanie udzielać mądrych odpowiedzi na wyzwania globalizacji. By przestać być politycznym karłem, Europa musi dysponować środkami pozwalającymi jej zająć pozycję aktora zjednoczonej globalnej sceny.

1. Europa nie jest wyłącznie podmiotem gospodarczym i politycznym, ale także społecznym, i to o dużej różnorodności kulturowej. Musi zatem dążyć do ulepszenia i rozwijania swych największych osiągnięć społecznych i politycznych. Widzimy wyraźnie, że ochrona społeczna stała się częścią naszej tożsamości na całym kontynencie. Prawa społeczne są prawami podstawowymi, stanowiącymi część europejskiego obywatelstwa. Dziś jedynie na poziomie europejskim można zapewnić każdemu dobrobyt. By stać się Europą dobrobytu, Unia Europejska powinna stworzyć wspólne ustawodawstwo w sferze polityki społecznej i równości szans. Karta Praw Podstawowych może być ważnym instrumentem budowania Europy obywateli, pod warunkiem że będzie prawnie wiążąca. Musi zatem stać się pierwszym rozdziałem europejskiej konstytucji. Unia musi pozwolić wszystkim obywatelom Europy czerpać korzyści z solidarności, z uznania, mobilności, swobód. Zakłada to harmonizację polityki socjalnej, co umożliwiłoby koordynowanie polityki płacowej i zdefiniowanie układów zbiorowych uznawanych w całej Unii. Z tego właśnie powodu potrzebujemy Europy, która stoi na straży usług publicznych, która pełni swą misję.

Po jednolitym rynku euro nadszedł czas na stworzenie europejskich ram kulturowych. Oznacza to wspieranie programów szkoleniowych i mobilności młodzieży, która chce wejść na wolny i otwarty rynek pracy. Pozwoliłoby to pokonać przeszkody związane z uznawaniem dyplomów i kwalifikacji zawodowych. Proponujemy wprowadzić naukę procesu integracji europejskiej.

2. Musi istnieć jasny i przejrzysty rozdział kompetencji między poziomem unijnym i narodowym zapisany w europejskiej konstytucji, co pozwoli ludziom zrozumieć, kto za co odpowiada, i w jaki sposób mogą oni wpłynąć na proces polityczny. Rozdziałowi kompetencji powinna przyświecać zasada pomocniczości, jako najlepiej odpowiadająca idei człowieka – obywatela Unii Europejskiej.
3. Jednym z podstawowych celów integracji europejskiej jest zapewnienie naszemu kontynentowi trwałego i zrównoważonego rozwoju. Wzrostowi gospodarczemu powinna towarzyszyć skuteczna polityka społeczna ukierunkowana na wyższy poziom zatrudnienia, zapewniający podstawowe prawa pracownika, w szczególności ludziom młodym. Powinny zostać opracowane unijne strategie przeciwdziałania długotrwałemu bezrobociu. Należy także przestrzegać wymogów ekologicznych, w tym bezpieczeństwa nuklearnego. Spoglądając ku bezpiecznej przyszłości, należy koniecznie odejść od energii nuklearnej. Takie podejście powinno być obligatoryjne zarówno dla państw członkowskich, jak i dla państw kandydujących. W okresie przejściowym, zanim zostaną zamknięte elektrownie, nasze bezpieczeństwo muszą gwarantować wysokie i obowiązkowe standardy bezpieczeństwa dla wszystkich elektrowni atomowych. Ponadto UE powinna wspierać odnawialne źródła energii.
4. W celu przekształcenia Unii Europejskiej w obszar solidarności konieczny jest solidny i wyższy budżet. Unijny budżet powinien być tworzony w bardziej sprawiedliwy sposób, niż się to dzieje obecnie. Ustanawianie wspólnych podatków powinno być zatem postrzegane jako przygotowanie Unii Europejskiej do sprostania wyzwaniom nadchodzących lat. Oznacza to wprowadzenie wspólnotowego podatku od zysków kapitałowych i podatku od zużycia energii (z wyjątkiem odnawialnych źródeł energii). Wprowadzając go, unikamy konkurencji podatkowej i dumpingu.
5. Edukacja jest ważną dziedziną służącą innowacji i rozwojowi. Naszym zadaniem jest zapewnienie wszystkim swobodnego dostępu do edukacji oraz zagwarantowanie możliwości szkoleniowych.
6. Równość musi być podstawą europejskiego projektu, jako wartość niezwykle ważna dla idei obywatelstwa europejskiego. Chcemy walczyć z dyskryminacją we wszystkich jej przejawach i na wszystkich poziomach społecznych. Nie możemy tolerować niesprawiedliwości, bez względu na to, czy chodzi o dyskryminację ze względu na płeć, pochodzenie etniczne czy społeczne, język, religię lub przekonania, opinie polityczne, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Unia Europejska powinna szanować i cenić wszystkich swoich obywateli; powinna wzmocnić narodowe plany działania w dziedzinie zapobiegania i walki ze społeczną izolacją i ubóstwem. Plany te powinny mieć wspólne wskaźniki sukcesu, co pozwoliłoby wszystkim jej obywatelom żyć godnie.

Unia Europejska musi być unią opartą na solidarności i wolności; musi przyjąć wspólny system imigracji gospodarczej oraz sprawiedliwy i bezpieczny system udzielania azylu. Unia Europejska musi promować potrzeby i prawa młodych ludzi. Plany działania muszą uprawomocnić młodzież Europy.

7. W zgodzie z wizją zjednoczonej Europy postrzegamy wszystkie kraje europejskie jako perspektywicznych członków Unii Europejskiej i popieramy rozszerzenie UE. Stworzy ono szerszy region pokoju i stabilizacji na kontynencie europejskim, ze wszystkimi płynącymi z tego korzyściami. Wraz z końcem zimnej wojny pojawiła się nadzieja na stabilizację i pokojowe współistnienie na kontynencie. Ta perspektywa stabilizacji i bezpieczeństwa doprowadzi do rozwoju obszaru dobrobytu oraz zrównoważonego rozwoju społecznego i gospodarczego.
8. Współpraca międzynarodowa jest również antidotum na nacjonalizm, konflikty etniczne i dyktat. Unia Europejska musi pracować na rzecz pokoju, demokracji, przestrzegania praw człowieka, rozbrojenia i rozwoju świata. Prawa człowieka nie są sprawą wewnętrzną danego kraju, muszą być zatem chronione na poziomie międzynarodowym. Ponieważ nierówny rozdział bogactwa w świecie jest zagrożeniem dla pokoju, współpraca gospodarcza stanowi swoiste narzędzie polityki bezpieczeństwa. Konieczna jest sprawiedliwa, spójna i silna polityka rozwoju i współpracy. Unia Europejska jest szczególnie odpowiedzialna wobec swoich sąsiadów. W konsekwencji, w myśl Europy zjednoczonej od Oceanu Spokojnego po Ural, spoglądamy na wszystkie kraje europejskie jako potencjalne państwa członkowskie i wspieramy poszerzenie Unii Europejskiej.
9. Unia Europejska przyszłości musi zapewnić skuteczne możliwości uczestnictwa obywateli, a w szczególności młodzieży.
10. Konwent w sprawie przyszłości Europy musi doprowadzić do przełomu w reformowaniu instytucji UE. Należy wyjaśnić kompetencje UE i państw członkowskich. Jasne zasady funkcjonowania instytucji i procesów podejmowania decyzji muszą być przedmiotem debaty. Powinno się zawsze przestrzegać zasady pomocniczości. Rola regionów wymaga jasnego zdefiniowania. Powinien zostać określony zakres władzy parlamentów krajowych i rządów. Należy skupić szczególną uwagę na poszanowaniu udziału mniejszych państw członkowskich. Należy ustanowić w pełni demokratyczne ramy funkcjonowania Unii w formie federalnego systemu parlamentarnego.
11. Aby przyszła Europa była silna, konieczne jest, by UE uważniej wsłuchiwało się w głosy swojej młodzieży, ułatwiając jej komunikację transkulturową i transgraniczną. Niezbędne jest uruchomienie większej liczby programów ukierunkowanych na zbliżanie równych sobie grup o wspólnych zainteresowaniach. Należy zbliżyć młodych artystów, filozofów, psychologów, socjologów i polityków, wysłuchać ich opinii. Europę sukcesu trzeba budować wspólnie dzień po dniu.

My, członkowie Europejskiego Konwentu Młodych, jesteśmy gotowi kształtować przyszłość naszego pokolenia, a zatem i przyszłość naszego kontynentu. Wierzymy, że Konwent Młodych powinien przede wszystkim wysuwać wyraźne żądania przybliżania Europy młodym ludziom. Dlatego potrzebujemy spójnej europejskiej polityki adresowanej do młodzieży. Jej częścią byłoby znalezienie jasnych odpowiedzi w kwestiach w szczególności dotyczących młodych ludzi. Europa powinna mieć jasną wizję edukacji, społeczeństwa informacyjnego, międzykulturowej wymiany młodzieży oraz rozwiązywania problemów marginalizowanej młodzieży. Do tego właśnie my, młodzi Europy, potrzebujemy Unii Europejskiej.

Demokracja i uczestnictwo w Unii Europejskiej – w kierunku demokracji europejskiej

Bruksela i zachodzące tam polityczne procesy wydają się nam, obywatelom, odległe. Alarmująco niska frekwencja w wyborach do Parlamentu Europejskiego jest znacząca. Zarówno społeczeństwo w ogóle, jak i my – młodzież – nie rozumiemy, kto jest odpowiedzialny za daną politykę w tym labiryncie europejskiej legislacji. Konferencje międzyrządowe i obrady szczytów UE, od Maastricht do Nicei, pokazały, że podejmowanie decyzji na forum UE nie jest ani przejrzyste, ani demokratyczne, ani skuteczne.

My, młodzi Europy, wymagamy, by Konwent Europejski walczył o większą demokrację, o zdecydowane zbliżenie Unii do obywateli. Powinno to prowadzić do przyjęcia federalnej konstytucji zawierającej Kartę Praw Podstawowych, wyraźny rozdział kompetencji i nową strukturę instytucjonalną Europy, w której młodzież Europy miałaby więcej do powiedzenia.

Karta Praw Podstawowych

Karta Praw Podstawowych musi być główną częścią konstytucji, musi być prawnie wiążąca.

Kompetencje

Unia jutra musi się opierać na decentralizacji i różnorodności, a nie na rozbudowanej biurokracji i zbyt dużej liczbie uregulowań. Oznacza to, że UE będzie podejmowała tylko takie decyzje, których nie można podjąć na poziomie krajowym lub regionalnym. Wykonanie kompetencji powinno się opierać na dwóch zasadach: pomocniczości i proporcjonalności, które muszą być rzetelnie monitorowane. Zasada pomocniczości zakłada, że decyzje są podejmowane na najniższym poziomie rządzenia. Powinien zostać stworzony katalog wyłącznych kompetencji i kompetencji dzielonych między UE i państwa członkowskie, a także powinno być jasne, że wszystkie pozostałe kompetencje należą do państw członkowskich. W celu osiągnięcia łatwego do zrozumienia i skutecznego systemu politycznego Unii Europejskiej należałoby połączyć II i III filar z I filarem i w ten sposób zapewnić zintegrowaną politykę UE we wszystkich obszarach.

Otoczenie instytucjonalne

Unia Europejska potrzebuje demokratycznego, otwartego i przejrzystego systemu podejmowania decyzji w imieniu swych obywateli, systemu odpowiadającego przed jej obywatelami. Powinien on być oparty na demokratycznej zasadzie rozdziału władzy.

Parlament Europejski, będący jedynym bezpośrednio demokratycznie wybieranym ciałem, reprezentujący obywateli, powinien współdecydować we wszystkich sferach polityki. Powinien on mieć pełne kompetencje w zakresie budżetu oraz prawo inicjatywy. Bruksela powinna być jedyną siedzibą Parlamentu Europejskiego i jego sekretariatu. Ponadto Parlament Europejski powinien mieć prawo zgłaszania propozycji oraz wybierania przewodniczącego Komisji Europejskiej i mieć władzę usuwania komisarzy oraz dysponować prawem do postawienia w stan oskarżenia przewodniczącego Komisji Europejskiej. Członkowie Parlamentu Europejskiego powinni być wybierani w ujednoczonych wyborach europejskich.

Rada UE powinna obradować publicznie. Regiony konstytucyjne, w porozumieniu z ich państwami członkowskimi, powinny uczestniczyć w spotkaniach Rady (Ministrów) dotyczących sfery kompetencji tych regionów. Rada powinna zostać przekształcona w drugą izbę i współdecydować z Parlamentem Europejskim w kwestiach prawodawstwa UE. Decyzje w szczególnie ważnych dziedzinach mogłyby być podejmowane przy podwójnej większości państw i ludzi. Prawo weta w systemie decyzyjnym Unii powinno być zakazane.

Komisja Europejska jest gwarantem konstytucji europejskiej. Komisja Europejska musi się stać organem skutecznej europejskiej władzy wykonawczej. Musi w pełni odpowiadać przed Parlamentem i Radą. Komisja Europejska musi prowadzić konsultacje ze społeczeństwem obywatelskim w sytuacjach, gdy korzysta z prawa do inicjatywy.

Wszystkie kwestie dotyczące kompetencji Unii powinny należeć do kompetencji Trybunału Sprawiedliwości. Każdy obywatel powinien mieć prawo wystąpienia do Trybunału Sprawiedliwości. Dlatego też Unia Europejska powinna mieć osobowość prawną. Mając na względzie znaczne rozszerzenie UE, wszystkie urzędowe języki państw członkowskich powinny zostać uznane za języki urzędowe UE.

W celu zagwarantowania, by obywatele mieli ostatnie słowo w kwestii przyszłości ich Europy, wyniki prac Konwentu muszą być ratyfikowane w referendum europejskim.

Zaangażowanie młodzieży Europy

Reformy Unii Europejskiej nie powinny się ograniczać do zmian instytucjonalnych i nowego porządku kompetencji. Przyszła UE powinna być Europą stworzoną przez jej obywateli w celu służenia ich potrzebom. Bardziej uschematyzowany i zinstytucjonalizowany dialog ze społeczeństwem obywatelskim powinien zapewnić podejmowanie decyzji przez UE w sprawie zagadnień, które mają istotne znaczenie dla obywateli Unii.

Unia powinna uwzględniać w procesie podejmowania decyzji językową, etniczną oraz grupową różnorodność i powinna ustanowić i wdrożyć wymierne cele w dziedzinie zwalczania izolacji społecznej oraz walki z ubóstwem. Młodzież Europy musi być włączana, tak wcześnie jak to możliwe, w proces podejmowania decyzji przez europejskie instytucje. Proces konsultacyjny w sprawie „Białej Księgi Młodzieży” był dobrym przykładem, jak instytucje UE mogą pracować wspólnie z młodzieżą, naszymi organizacjami i pozostałymi grupami społeczeństwa obywatelskiego.

W związku z tym my, przedstawiciele młodzieży, domagamy się, aby Konwent Europejski zapewnił:

- by ideę „Białej Księgi Młodzieży”, którą jest ustanowienie komitetu młodzieży, urzeczywistniły instytucje europejskie,
- by konwent seniorów pracował nad strategią informacyjną, która pomoże zaangażować więcej obywateli w debatę na temat przyszłości Europy,
- by wszystkim obywatelom stworzyć możliwość pełnego zaangażowania się w tę debatę. Unia Europejska docenia zaangażowanie wszystkich obywateli w tworzenie i wdrażanie polityki w Unii Europejskiej. UE uznaje w szczególności, że ten proces powinien uwzględniać podstawowe prawa grup marginalizowanych, takich jak niepełnosprawni, ludzie należący do mniejszości etnicznych, kulturowych czy językowych,
- by UE pracowała nad nowymi sposobami informowania i kształcenia o Europie, by obywatele wiedzieli, jak wygląda ich system polityczny – w celu promowania idei wspólnej tożsamości i wspólnych wartości (w szczególności należy przeprowadzić lekcje z europejskiej kultury, obywatelstwa i instytucji w każdej szkole podstawowej i średniej, roczna liczba godzin byłaby ustalana indywidualnie przez każde państwo),
- by istniały mocne powiązania między młodymi parlamentarzystami i młodzieżą a ich elektoratem, tak aby zagwarantować młodym możliwość uczestniczenia w europejskiej polityce,
- by wszyscy obywatele UE mieli unijny paszport, taki sam we wszystkich państwach członkowskich.

Europa w zglobalizowanym świecie

Podejście Europy do stosunków z innymi regionami świata, jej polityka zagraniczna, konieczność zapewnienia pokoju i stabilizacji oraz jej struktury obronne muszą być oparte na demokracji, wolności, równości i poszanowaniu praw człowieka.

Globalizacja doprowadziła do powstania wielobiegunowego porządku świata o coraz większej współzależności. Przybywa organizacji międzynarodowych i pozarządowych, dużych międzynarodowych korporacji. W tym skomplikowanym porządku świata interesy obywateli europejskich będą zauważalne, jeśli będziemy mówić jednym głosem.

Demokratyzacja i zrównoważony wzrost muszą się stać priorytetami. Zatem ważne jest utrzymanie aktywnego dialogu z obecnymi peryferiami świata, gdyż nie można mówić o żadnym procesie globalnym, jeśli istnieje gospodarczy podział na „północ” i „południe” świata. Będziemy zdecydowanie popierać debatę na temat rozbrojenia nuklearnego i konwencjonalnego.

Tylko ponadnarodowe instytucje mogą zapewnić stabilizację i wpłynąć na siły globalizacji. Pragniemy, by UE wpływała na większą współpracę na świecie, tak by udoskonalić współpracę z innymi regionami, szczególnie w dziedzinie polityki zagranicznej. Należy zatem podjąć następujące kroki:

Rozwój Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa

Polityka zagraniczna musi się stać wyłączną kompetencją Unii Europejskiej. Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa powinna zostać zintegrowana, a decyzje powinny być podejmowane demokratycznie przez Parlament Europejski i Radę Europejską. Wspólną politykę w tej dziedzinie powinien realizować komisarz do spraw zagranicznych.

Zapewnienie bezpieczeństwa w Europie

Unia Europejska musi rozwinąć własną tożsamość obronną. Siły szybkiego reagowania (ang. Rapid Reaction Force – RRF) pozwalają Europie na uczestnictwo w operacjach utrzymania pokoju i zarządzania kryzysowego. UE powinna promować pokój i bezpieczeństwo poprzez zapobieganie konfliktom, zarządzanie kryzysowe obejmujące siły szybkiego reagowania i zadania z Petersbergu, pokonfliktową odbudowę instytucji. Siły szybkiego reagowania umożliwiają Europie udział w operacjach pokojowych i zarządzania kryzysami. Jednakże nie są one w stanie funkcjonować bez pomocy NATO i nie odgrywają roli w obronie UE. Europejska armia będzie skuteczniejsza z ekonomicznego i militarnego punktu widzenia. Jednakże żadne państwo nie może być zmuszane, wbrew swej woli, do uczestnictwa w europejskich strukturach obronnych. Unia Europejska powinna szanować prawo każdego państwa członkowskiego do uczestnictwa w porozumieniach o współpracy.

Solidarność ze światem rozwijającym się

Jedynie poprzez promowanie sprawiedliwości społecznej możemy budować podstawy pokoju i stabilizacji. UE powinna osiągnąć cel stawiany przez ONZ, tj. (przeznaczać na pomoc rozwojową – przyp. red.) 0,7%PKB do 2007 r., z czego większość byłaby zapewniona przez Unię. UE powinna priorytetowo traktować kraje rozwijające się i otworzyć unijne rynki na ich eksport oraz podzielić równo swój budżet pomocowy między rządy i organizacje pozarządowe. Oddłużanie oparte na porozumieniach darczyńców z beneficjentami powinno być kontynuowane, tak by odciążyć najbiedniejsze kraje z balastu olbrzymich długów.

Oddłużaniu powinien towarzyszyć postęp w zakresie przestrzegania praw człowieka oraz praw podstawowych.

Imigracja i azyl

Poza korzyściami gospodarczymi migracja jest zjawiskiem historycznym i naturalnym, stanowi trwały element kultury europejskiej. Globalizacja rynków sprawiła, że tym bardziej konieczna stała się globalizacja praw podstawowych, a zarazem swoboda przemieszczania się. Unia Europejska musi zatem prowadzić bardziej aktywną politykę migracyjną oraz azylową i powinna promować w społeczeństwie europejskim poprzez stałą edukację. Wszystkie państwa członkowskie UE powinny ponosić odpowiedzialność za kontrolę unijnych granic.

Walka z AIDS

W ślad za porozumieniami zawartymi w ramach ONZ, Unia Europejska musi pilnie opracować europejski plan walki z AIDS. UE powinna poprzeć ułatwienie produkcji i dystrybucji leków generycznych przeciwko AIDS.

Handel międzynarodowy

Zapewnienie, by przepływ globalnego kapitału, informacji i zasobów gospodarczych był korzystny dla społeczeństwa, jest zbyt dużym zadaniem dla jakiegokolwiek państwa. UE powinna intensywniej pracować nad promowaniem lepszych warunków pracy na świecie i przeciwdziałać praktykom zagrażającym konkurencji. Wspólna polityka rolna (WPR) i polityka celna ograniczają dostęp najbiedniejszych krajów świata do rynków europejskich, co hamuje ich rozwój oraz handel. Polityka UE w ramach Światowej Organizacji Handlu (WTO), Międzynarodowego Funduszu Walutowego, Banku Światowego i negocjacji Układu Ogólnego w sprawie Handlu Usługami (GATS) musi odzwierciedlać potrzebę rozwoju społecznego i chronić usługi publiczne (takie jak edukacja, służba zdrowia, transport publiczny).

Główna rola w globalnym zarządzaniu

UE powinna odgrywać główną rolę w promowaniu globalnego zarządzania. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka oraz Powszechna Deklaracja Praw Dziecka, wraz z innymi europejskimi wartościami, tworzą mocną podstawę dla europejskiego wkładu w rozwój instytucji międzynarodowych. UE musi mówić w instytucjach międzynarodowych jednym głosem.

Ponadto w celu osiągnięcia większej skuteczności, a także większej przejrzystości i stania się bliższą obywatelom, Unia Europejska powinna dążyć do utrzymania stałego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim oraz wziąć pod uwagę głos tysięcy ludzi wywodzących się z nowych ruchów społecznych, którzy również prowadzą dyskusje na temat innego rodzaju globalizacji – globalizacji społecznej, globalizacji praw.

UE powinna pracować nad wzmocnieniem roli Organizacji Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD), Banku Światowego i Międzynarodowego Funduszu Walutowego, jako instytucji gospodarczych, oraz OBWE i Rady Europy, jako instytucji politycznych. UE powinna w pełni popierać ONZ jako główną organizację zajmującą się stosunkami międzynarodowymi; powinna dążyć do wyłonienia własnej reprezentacji zastępującej reprezentację państw członkowskich. UE musi strzec zasad sprawiedliwości międzynarodowej poprzez popieranie Międzynarodowego Trybunału Karnego.

Zrównoważony i trwały rozwój

Globalne bezpieczeństwo środowiska naturalnego musi być podstawowym priorytetem europejskiej polityki zagranicznej. UE powinna promować tę kwestię na forum międzynarodowym i pracować nad wdrożeniem międzynarodowych porozumień dotyczących środowiska w skali globalnej. Porozumienie z Kioto stanowi punkt zwrotny w polityce międzynarodowej, ale jest jedynie podstawą dalszego rozwoju niezbędnej współpracy w zakresie środowiska. Należy rozważyć wprowadzenie ogólnounijnego podatku, a także sankcji za powodowanie szkód ekologicznych. Firmy powinny odpowiadać za wytwarzane produkty od ich powstania aż do końca ich cyklu „życia”. Zrównoważony i trwały rozwój jest jedyną drogą wiodącą do zapewnienia długotrwałego postępu w skali globalnej i UE powinna go promować w celu zastąpienia krótkoterminowego planowania opartego na natychmiastowych, lecz nietrwałych korzyściach.

Nauka i prace badawcze

Europa musi współpracować z innymi regionami w zakresie wymiany badawczej. Efektem takiej współpracy może być szybszy i skuteczniejszy rozwój oraz przyspieszenie rozwoju demokracji i dobrobytu na całym świecie.

Terroryzm

UE musi walczyć z szeroko rozumianym terroryzmem, który jest zagrożeniem dla demokracji, wolności i bezpieczeństwa. Dlatego niezwykle istotne jest promowanie idei demokratyzacji, społeczeństwa obywatelskiego i rozwoju w krajach, w których istnieje największa groźba terroryzmu.

Współpraca z innymi regionami świata

Musimy zwrócić szczególną uwagę na kraje położone w sąsiedztwie Europy, takie jak kraje regionu śródziemnomorskiego i Wspólnota Niepodległych Państw, oraz kraje, z którymi Europę łączą mocne więzy historyczne, na przykład kraje Ameryki Łacińskiej.

Skutkiem rozszerzenia UE nie może być nowa żelazna kurtyna. Unia musi uznać współpracę ze swymi wschodnimi sąsiadami za priorytet. Zwiększone zaangażowanie UE w tych krajach wzmocni powstające demokracje, ochroni przed gwałceniem praw człowieka i przyczyni się do rozwoju gospodarki wolnorynkowej.

Region śródziemnomorski tworzy południową granicę UE. Współpraca z krajami tego regionu w ramach procesu barcelońskiego powinna być jednym z priorytetów unijnej polityki zagranicznej, mającej na celu promowanie stabilizacji w tym szczególnym miejscu Europy. Unia Europejska musi aktywniej zademonstrować swoje zobowiązanie do utrzymywania stabilizacji i promowania demokracji, równości, zasady prawa i podstawowych swobód we wszystkich regionach Europy, gdzie nie są one przestrzegane.

Europa powinna wykorzystać swoje historyczne i kulturowe więzy z Ameryką Łacińską w celu wzmocnienia postępu gospodarczego i rozwoju gospodarczego w tym ważnym regionie. Stosunki między USA a Europą stały się na przestrzeni ostatnich kilku dekad ważną siłą stabilizacyjną i powinny nią pozostać w nadchodzących latach. Należy wzmocnić dialog

europiejsko-arabski. UE powinna zbudować więzy oraz ściśle współpracować z innymi strukturami regionalnymi, takimi jak MERCOSUR¹³, ASEAN¹⁴ czy Unia Afrykańska.

Europa powinna promować swoją różnorodną kulturę i wartości na forum międzynarodowym. Musimy szanować wartości i kulturę innych narodów oraz inspirować wymianę i współpracę kulturową, z udziałem społeczeństwa obywatelskiego i młodzieży. Młodzi ludzie Europy powinni mieć możliwość rozwijania umiejętności i kompetencji umożliwiających im dostosowanie się do współczesnego świata oraz zrozumienie swej roli w tym kontekście.

Wnioski

Zalecenia zawarte w niniejszym dokumencie są rezultatem trzydniowej pracy 210 przedstawicieli z 28 krajów. Jeśli Konwent Młodzieży i jego wnioski mają być uznane za coś więcej niż tylko działalność o charakterze *public relations*, jest rzeczą zasadniczą, by zawarte tu zalecenia zostały włączone do dyskusji grup roboczych Konwentu Europejskiego.

Zobowiązujemy się do odgrywania roli liderów tego procesu. Będziemy zdawać sprawozdania młodzieży, którą reprezentujemy, a także zwrócimy się w stronę młodzieży europejskiej w ogóle, w celu zapewnienia, by dyskusja na temat przyszłości Europy nie ograniczała się tylko do pewnej grupy obywateli Europy. Wierzymy, że to zobowiązanie jest niezwykle ważne i stanowi zasadniczą część zadań delegatów na Konwent Młodych.

Domagamy się regularnych konsultacji i bezpośredniego zaangażowania młodych ludzi w pracę Konwentu w sprawie przyszłości Europy oraz przy podejmowania decyzji w instytucjach UE. Konwent powinien wprowadzić zapisy dotyczące młodzieży do traktatu konstytucyjnego, aby nasze sprawy były poważniej traktowane. Główna odpowiedzialność za politykę młodzieżową powinna pozostać w kompetencjach państw członkowskich. Traktat konstytucyjny powinien uwzględniać rolę organizacji pozarządowych i partnerów społecznych w odniesieniu do instytucji UE, by w ten sposób obywatele mogli lepiej uczestniczyć w Unii Europejskiej.

Konwent powinien zaangażować organizacje młodzieżowe, delegatów młodzieży oraz innych aktywnych młodych ludzi do współpracy. Jesteśmy do dyspozycji. Wierzymy, że dotrzecie do nas, a wtedy idee, wizje, obawy i zainteresowania młodzieży będą artykułowane.

Jesteśmy przekonani, że Konwent Europejski powinien składać sprawozdania Konwentowi Młodych z tego, w jaki sposób nasze żądania są włączane do projektów grup roboczych i projektów traktatów. Konwent Młodych zaprasza Konwent Europejski do przedstawienia, przed zamknięciem prac, swoich projektów w ramach drugiej sesji Konwentu Młodych. W tym celu powierzamy naszemu Prezydium i Forum Młodzieży Europejskiej zadanie przygotowania drugiej sesji i wystąpienia z inicjatywą Konwentu Młodych, polegającą na zorganizowaniu szerszych i regularnych konsultacji z młodzieżą i stowarzyszeniami młodzieżowymi w całej Europie, w trakcie prac roboczych Konwentu Europejskiego. Mamy nadzieję, że Konwent i instytucje UE dostarczą niezbędnego wsparcia w tym zakresie.

---

¹³ Wspólny Rynek Południa (hiszp. Mercado Comun del Conto Sur) – strefa wolnego handlu utworzona przez Argentynę, Brazylię, Paragwaj i Urugwaj.

¹⁴ Stowarzyszenie Narodów Azji Południowo-Wschodniej (ang. Association of South-Eastern Asian Nations).

FORUM

18) Nota Sekretariatu dla Konwentu dotycząca działalności Forum; CONV 8/02/Załącznik II

KONWENT I FORUM

Aby debata mogła osiągnąć szeroki zasięg i objąć wszystkich obywateli, zostanie otwarte Forum dla organizacji reprezentujących społeczeństwo obywatelskie (partnerów społecznych, kół biznesu, organizacji pozarządowych, środowiska akademickiego itp.). Forum to przyjmie postać sieci organizacji o określonej strukturze, otrzymujących regularne informacje na temat przebiegu obrad Konwentu. Udział tych organizacji będzie wkładem do debaty. Może zaistnieć potrzeba zasięgnięcia opinii lub konsultacji u tych organizacji na poszczególne tematy, jeśli prezydium uzna to za stosowne.

Deklaracja z Laeken

- 1) Istotne jest, aby prace Konwentu oraz ich rezultaty miały pełne poparcie narodów Europy. Społeczeństwo powinno mieć możliwość nie tylko dokładnie śledzić prace Konwentu (dlatego też jego spotkania są jawne, a dokumenty publikowane), lecz także wnosić swój wkład. Z tego też względu Deklaracja z Laeken przewiduje otwarcie Forum mającego charakter strukturalnej sieci organizacji reprezentujących społeczeństwo obywatelskie. Forum nie jest stałym organem ze stałą siedzibą, ale raczej tworem o wielu wymiarach. Ważne jest, aby Forum mogło działać efektywnie w okresie działania Konwentu oraz aby Konwent korzystał z opracowań nadsyłanych do Forum. Aby tak było, konieczne jest wypracowanie wielu podstawowych zasad.
- 2) Wartość Forum będzie zależeć od jego dostępności. Stąd ustanowienie sieci Forum zarówno w państwach członkowskich, jak i w państwach kandydujących. Wymagać to będzie również podejmowania szeregu różnych inicjatyw na różnych poziomach. Dlatego też wszyscy członkowie Konwentu powinni okazać pełne wsparcie. Wszystko powinno być podporządkowane słuchaniu oraz uczestniczeniu w aktywnym dialogu ze społeczeństwem obywatelskim.
- 3) Niniejszy dokument zawiera wiele propozycji, które razem stanowią podstawę utworzenia i uruchomienia Forum. Propozycje te obejmują zarówno wymianę pisemnych informacji (w obydwu kierunkach), jak bezpośrednio kontakty/briefingi. Ponadto niezbędne jest porozumienie w sprawie organizacji publicznych przesłuchań, przewidzianych Deklaracji z Laeken, które mają szczególne znaczenie dla społeczeństwa obywatelskiego.

Wymiana pisemnych informacji

- 4) Głównym narzędziem wymiany pisemnych informacji jest Internet. Konwent ma własną stronę internetową (<http://european-convention.eu.int/>), która będzie zasobem dla każdego, kto zechce śledzić jego prace. Oddzielna (lecz powiązana z powyższym) strona internetowa dla Forum (http://www.europa.eu.int/futurum/forum_convention/index_en.htm) da możliwość społeczeństwu obywatelskiemu wniesienia wkładu do prac Konwentu oraz umożliwi przeprowadzenie szerszej debaty.
- 5) Strona internetowa Forum (wraz ze stroną internetową Konwentu) została otwarta 28 lutego. Jest ona prowadzona i zasilana przez Komisję pod nadzorem Prezydium.

Została ona utworzona jako otwarta sieć, której podstawowym celem jest umożliwienie społeczeństwu obywatelskiemu wniesienia wkładu do prac Konwentu. Jedynym kryterium rejestracji w Forum jest przedstawienie przez każdą organizację pisemnego wkładu do debaty. Te opracowania są następnie udostępniane opinii publicznej i członkom Konwentu poprzez publikowanie ich na stronie internetowej. Szczegóły dotyczące rejestracji i przedstawienia opracowań określa załączony dokument Komisji (jest on również dostępny na stronie internetowej). Strona Forum zapewnia również organizacjom możliwość wyrażania zainteresowania w uczestniczeniu w publicznych przesłuchaniach (por. niżej).

- 6) Aby pisemne opracowania były pożyteczne dla Konwentu, powinny być one monitorowane i analizowane. Zakłada się, że Sekretariat Konwentu będzie przedstawiał Prezydium okresowy przegląd opracowań (wskazując na przykład tematy bieżące/zagadnienia o szczególnym znaczeniu) oraz – ewentualnie – będzie zwracać uwagę członków Konwentu na te zagadnienia, które Prezydium uzna za mające bezpośrednie znaczenie dla ich pracy.
- 7) Oprócz możliwości, jakie zapewnia strona internetowa, przewiduje się, że przewodniczący i wiceprzewodniczący będą przekazywać listy otwarte do ważniejszych gazet europejskich, opisując misję Konwentu, jego zadania i metody pracy. Umożliwi to zaangażowanie w dyskusję szerszego kręgu osób, zapewni możliwość informowania czytelników o istnieniu Forum oraz może zachęcić wydawców do otwarcia debaty na łamach ich czasopism.

Kontakty / briefy

- 8) Niezależnie od specyficznego zagadnienia publicznych przesłuchań, mamy do czynienia z oczekiwaniem na stworzenie swego rodzaju regularnego strukturalnego kontaktu między Konwentem a społeczeństwem obywatelskim. Byłoby pożyteczne, aby na poziomie europejskim powyższe kontakty realizowane były głównie albo przez Prezydium, albo przez wybranych jego członków, jak również przewodniczącego i wiceprzewodniczących. Przewiduje się, że będzie za to odpowiedzialny zwłaszcza wiceprzewodniczący Dehaene. Ponadto Komitet Ekonomiczno-Społeczny już zgodził się umożliwić nawiązanie kontaktów na poziomie europejskim. Duże znaczenie ma bieżące informowanie o powyższych kontaktach Konwentu i Prezydium.
- 9) Warto, aby kontakty ze społeczeństwem obywatelskim na poziomie europejskim były uzupełniane debatami na poziomach narodowych i regionalnych, zarówno w państwach członkowskich, jak i w krajach kandydujących. Zachęca się członków Konwentu do stymulowania takich obrad oraz aktywnego w nich udziału, jak również przekazywania uzyskanych informacji do Konwentu. Przedstawiciele parlamentów mają szczególne zadanie w tej dziedzinie. Byłoby pożyteczne, aby członkowie Konwentu niezwłocznie przedstawili Prezydium informacje na temat aktualnie prowadzonej działalności lub działalności planowanej w ich rodzimych krajach.
- 10) Efektywność wszystkich opisanych form kontaktów będzie zależeć od zdolności społeczeństwa obywatelskiego do samoorganizacji w grupy kontaktowe (dobrym przykładem na poziomie europejskim jest ugrupowanie „platformy społecznej”, które już zostało utworzone właśnie w tym celu). Odnosi się to nie tylko do Brukseli, lecz także do wszystkich państw członkowskich i państw kandydujących.
- 11) Ponadto obecność w Konwencie przedstawicieli Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i europejskich partnerów społecznych będzie ważnym czynnikiem w promowaniu szerszego przepływu informacji w obydwu kierunkach. Powyższe

organizacje powinny funkcjonować jako swoisty łącznik między Konwentem a społeczeństwem obywatelskim.

Przesłuchania publiczne

- 12) Sprawa przesłuchań publicznych powinna się toczyć niezależnie od procesu wymiany informacji. Podczas gdy strona internetowa Forum będzie zawierać wybrane podstawowe informacje na temat funkcjonowania przesłuchań oraz służyć tym, którzy będą chcieli wziąć udział w przekazywaniu stosownie udokumentowanych wniosków, to Konwent/Prezydium ma decydować, kiedy i z kim należy przeprowadzić przesłuchania, na podstawie ich przydatności do podejmowania specyficznych aspektów jego pracy.
- 13) Nie należy wykluczać możliwości przeprowadzania publicznych przesłuchań na posiedzeniach plenarnych Konwentu, lecz może się to okazać trudne do zrealizowania ze względu na ich liczbę. Alternatywne rozwiązania mogą obejmować przeprowadzanie przesłuchań w obecności Prezydium lub mniejszej grupy desygnowanej przez Prezydium, lub przez grupy robocze, które mogą zostać utworzone. Kluczowym aspektem przydatności takich przesłuchań będzie, po pierwsze, skupienie uwagi na ściśle określonych zagadnieniach, po drugie zaś, wybór uczestników na podstawie kryterium merytorycznego wkładu, jaki mogą wnieść do prac Konwentu.

Podsumowanie

- 14) Podsumowując, należy sformułować następujące zalecenia:

Strona internetowa Forum ma służyć jako podstawa dla otwartej sieci organizacji, której głównym celem jest umożliwienie przekazywania pisemnych opracowań mogących mieć znaczenia dla prac Konwentu.

List otwarty do wydawców do opublikowania w czołowych gazetach europejskich w celu „zareklamowania” Forum oraz zachęcenia ich do otwarcia własnych debat na temat przyszłości Europy.

Ustanowienie regularnych i skoordynowanych kontaktów ze społeczeństwem obywatelskim (o ile to możliwe przez grupy kontaktowe organizacji) zarówno na poziomie europejskim, jak i narodowym.

Zachęcenie Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i partnerów społecznych do odegrania przez nich roli swoistego łącznika między Konwentem a społeczeństwem obywatelskim.

Strukturalne podejście do organizacji przesłuchań publicznych, w szczególności poprzez ostrożny dobór uczestników, w zależności od tematu.

19) Uczestnictwo i wkład do prac Forum

W jaki sposób można wziąć udział i przedstawić swoje propozycje Forum

Kto tworzy Forum?

Co kryje się pod pojęciem „merytoryczne opracowanie” dla Konwentu?

Jak można się zapisać na listę uczestników Forum i złożyć opracowanie?

W jakim języku powinna być napisane opracowanie?

Co należy wysłać?

Kto tworzy Forum?

Forum składa się z europejskich i narodowych organizacji, które przekazały swoje merytoryczne opracowania członkom Konwentu, przedstawiając swój punkt widzenia i koncepcje dotyczące przyszłości Unii Europejskiej.

NB: Uczestnikami są organizacje. Osoby indywidualne, które chcą wziąć udział w debacie i przedstawić swoje propozycje, mogą to zrobić poprzez liczne organizacje społeczne uczestniczące w debacie lub organizacje polityczne, społeczno-zawodowe czy akademickie lub inne, które wezmą udział w Forum. Propozycje indywidualne są mile widziane na forum licznych płaszczyzn dyskusyjnych poświęconych przyszłości Europy na internetowych stronach **debat narodowych** oraz stronach dyskusyjnych instytucji europejskich (<http://europa.eu.int/futurum/>).

Co kryje się pod pojęciem „merytoryczne opracowanie” dla Konwentu?

Chodzi o specjalnie opracowany dla Konwentu tekst, który dotyczy przyszłości UE i reformy traktatów, poruszający tematy i kwestie sformułowane w **Deklaracji z Laeken**. (<http://european-convention.eu.int/pdf/LKNEN.pdf>).

Aby tekst mógł być opublikowany na stronie¹⁵, powinien być przedstawiony określonej organizacji, która go zatwierdzi, a następnie przesłany przez osobę odpowiedzialną, imieniem wskazaną przez tę organizację.

Indywidualne prace uniwersyteckie, deklaracje i przemowy, bez względu na autorstwo, artykuły prasowe, sprawozdania z seminariów i konferencji (jeśli nie chodzi o wnioski lub konkluzje przyjęte z tej okazji przez instancję przygotowującą dokumenty dla Konwentu lub przyszłej Konferencji Międzyrządowej) nie mogą być uważane za opracowania w powyższym znaczeniu, choć zawsze mogą zostać opublikowane na stronie futurum w ramach ogólnej debaty na temat przyszłości Europy, której celem jest zapewnienia obywatelowi dostępu do informacji na ten temat

Jak można się zapisać na listę uczestników Forum i złożyć opracowanie?

Aby zapisać się na listę uczestników i przedstawić Forum swoją propozycję, należy przesłać pod elektronicznym adresem Forum: sg-forum-convention@cec.eu.int trzy następujące dokumenty:

- **kwestionariusz** organizacji – autora, na podstawie którego jest ona wpisywana na listę uczestników, co ułatwi przyszłe kontakty między Sekretariatem Konwentu i uczestni-

---

¹⁵ Za skonsultowanie propozycji przedstawionej i opublikowanej na stronie Forum odpowiada wyłącznie autor. Instytucje europejskie nie odpowiadają za treść propozycji. W zasadzie wszystkie propozycje, pod warunkiem uzyskania zgody Prezydium Konwentu, zostaną opublikowane, z wyjątkiem tych, które naruszają porządek publiczny czy zasady przyzwoitości.

kami Forum. Aby to osiągnąć, wymagane jest sprecyzowanie przez każdą organizację kategorii, w której chciałaby się zarejestrować. Są to:

- zainteresowanie polityczne (władze szczebla regionalnego i lokalnego oraz tworzone przez nie organizacje),
  - środowiska społeczno-ekonomiczne (partnerzy społeczni, zrzeszenia zawodowe itp.),
  - środowiska akademickie oraz zespoły koncepcyjne,
  - inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego, organizacje międzyrządowe, koła dyskusyjne itd.;
- **tekst opracowania** przeznaczony dla członków Konwentu;
- **streszczenie** propozycji, w formie tekstu złożonego maksymalnie z 3000 znaków (nie licząc spacji). Streszczenie nie jest wymagane, jeśli samo opracowanie liczy mniej niż 3000 znaków.

UWAGA: Z formalnego punktu widzenia istnieje możliwość przesłania dokumentów do Sekretariatu Konwentu drogą pocztową lub faksem, jednak publikowane i upowszechniane na Forum będą wyłącznie teksty przesłane drogą elektroniczną (zalecany format Word).

W jakim języku powinno być napisane opracowanie?

Przesyłane propozycje mogą być napisane w dowolnym języku (...), w takim też zostaną opublikowane na stronie.

W skrócie: co należy wysłać pod adresem Forum: sg-forum-convention@cec.eu.int?

- Tekst opracowania (...),
- Streszczenie, maksymalnie 3000 znaków, nie licząc spacji (...),
- Właściwie wypełniony kwestionariusz organizacji.

20) List Prezydium do Konwentu w sprawie materiałów przekazanych Forum; CONV 112/02

OMÓWIENIE OPRACOWAŃ PRZEKAZANYCH FORUM

Wprowadzenie

1. Deklaracja z Laeken ustanawiająca Konwent ds. przyszłości Europy zainicjowała również powstanie Forum, którego celem jest umożliwienie organizacjom reprezentującym społeczeństwo obywatelskie wniesienie wkładu do debaty. Forum ma formę strukturalnej sieci, która dysponuje stroną internetową, na której organizacje mogą się zarejestrować i przesłać swoje opracowania. Forum działa od sesji inauguracyjnej Konwentu, która odbyła się pod koniec lutego.
2. Jak dotychczas zarejestrowało się i przesłało swój wkład do debaty 160 organizacji. Liczba rejestracji wynosiła średnio osiem organizacji tygodniowo, a w ciągu ostatnich kilku tygodni istotnie wzrosła, gdyż tylko terminowe złożenie wniosku gwarantowało wzięcie go pod uwagę podczas czerwcowej sesji plenarnej.

3. 160 organizacji stanowi reprezentatywną próbę społeczeństwa obywatelskiego. Większość zarejestrowanych organizacji to organizacje europejskie, choć nie brakuje i organizacji narodowych. Podział organizacji narodowych jest raczej nierówny – wiele państw członkowskich w ogóle nie jest reprezentowanych, liczba organizacji z krajów kandydujących jest znikoma.
4. Forum dzieli się na cztery kategorie. Przy rejestracji organizacje powinny wybrać najbardziej odpowiadającą im kategorię. Podział zarejestrowanych organizacji między poszczególne kategorie przedstawia się następująco:

Władze polityczne lub publiczne (w tym organy szczebla niższego niż narodowy)	17
Środowiska społeczno-ekonomiczne (partnerzy społeczni, grupy zawodowe)	16
Środowiska akademickie i zespoły koncepcyjne	28
Inne organizacje społeczeństwa obywatelskiego, NGO itp.	99
OGÓŁEM	160

5. Każda organizacja powinna przedstawić swoje opracowanie wraz z jednostronicowym streszczeniem. Obydwa dokumenty są umieszczane na stronie internetowej. Ze względu na liczbę i zakres opracowań zadaniem niniejszego omówienia jest raczej wskazanie niektórych zasadniczych kwestii i udzielenie odpowiedzi na niektóre pytania. Omówienie to powinno dać członkom Konwentu ogólne wyobrażenie o działalności Forum i pomóc społeczeństwu obywatelskiemu we współuczestniczeniu w pracach Konwentu. Osoby, które chciałyby zapoznać się z działalnością Forum, będą musiały sięgnąć do opracowań opublikowanych na stronie internetowej.
6. Różnorodność opracowań nie pozwala na sformułowanie wniosków z pracy Forum. Jednakże w wielu opracowaniach poruszane są podobne wątki. Pierwszy z nich to wizja Unii działającej bliżej tych, którym ma służyć. Oznacza to zarówno podejmowanie decyzji na odpowiednim szczeblu, jak i zapewnienie obywatelom Europy większego wpływu na decyzje, niezależnie od szczebla, na którym są podejmowane. Drugi zaś, związany z pierwszym, to troska o zwiększenie uczestnictwa społeczeństwa obywatelskiego, poprzez jego organizacje, w europejskim procesie podejmowania decyzji oraz uznanie w traktacie jego szczególnej roli. Natomiast trzeci to istotny nacisk na Unię szanującą zarówno podstawowe prawa, w takiej formie, w jakiej są one sformułowane obecnie, oraz, tam gdzie to stosowne, na poszerzanie ich. Wiele organizacji uważa, że można to osiągnąć jedynie poprzez włączenie Karty Praw Podstawowych do traktatu. Czwarty temat, poruszany przez każdą sektorową grupę zainteresowań, to efektywne i zgodne z prawem podejmowanie decyzji. Organizacje proponują, by decyzje w odpowiednim obszarze polityki podejmowano kwalifikowaną większością głosów w procedurze współdecydowania.
7. Oprócz powyższych ogólnych tematów, poruszano wiele innych zagadnień. Zostaną one omówione niżej zgodnie z czterema kategoriami, które – chociaż zostały tak pomyślane, aby ułatwić kierowanie pracami Forum – w pewnym stopniu są arbitralne, co powoduje, że wiele organizacji nie pasuje do żadnej z czterech wyszczególnionych kategorii (wiele organizacji wybrało czwartą kategorię – „inne zagadnienia”).

Władze polityczne lub publiczne

8. Większość organizacji, które zarejestrowały się w tej grupie, to organizacje regionalne i podregionalne. Zasadnicza część ich opracowań odnosi się do roli i statusu organów na szczeblu niższym niż narodowy w Unii Europejskiej. Wiele z nich przyjmuje za punkt wyjścia rozważań potrzebę włączenia do traktatu uznania prawa obywateli do demo-

kracji lokalnej, ewentualnie włączenie Karty Rady Europy w sprawie samorządu lokalnego. Wiele organizacji oczekuje rzeczywistego wdrażania postanowień art. 1 Traktatu o Unii Europejskiej, dotyczącego demokracji lokalnej, który wzywa do podejmowania decyzji w ścisłej konsultacji z obywatelami, jak również do uproszczenia w szczególności tych postanowień legislacyjnych, które wymagają wdrożenia na poziomie niższym niż narodowy (zakładając większe zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych we wszystkie stadia procesu legislacyjnego).

9. Niektóre z organizacji wzywają do wyraźnego uznania czterech poziomów władz: europejskiego, narodowego, regionalnego i lokalnego. Inne wzywają do wyraźnego uznania w traktacie roli regionów i władz lokalnych, a wiele z nich uważa, że przy braku szczegółowych list kompetencji należy ustanowić efektywny system kontroli subsydiarności (zarówno *ex ante*, jak i *ex post*).
10. Niektóre opracowania wskazują na konieczność zwrócenia większej uwagi na konsekwencje finansowe tych decyzji podejmowanych na poziomie europejskim, które dotyczą organów szczebla niższego niż narodowy. Wiele organizacji wzywa do wyposażenia regionów posiadających uprawnienia legislacyjne w prawo dostępu do Trybunału Sprawiedliwości, i do specjalnego uznania tego w traktacie, oraz w prawo uczestniczenia w posiedzeniach COSAC.

Zainteresowanie społeczno-ekonomiczne

11. W tej kategorii zarejestrowało się stosunkowo niewiele organizacji. Reprezentują one głównie interesy pracowników lub poszczególnych branż gospodarki, takich jak spółdzielnie czy służby publiczne.
12. Wiele powyższych organizacji opowiada się za większą równowagą między polityką gospodarczą a celami społecznymi. Wzywa, aby pewne zasadnicze elementy europejskiego modelu społecznego, na przykład cel pełnego zatrudnienia, zostały włączone do traktatu. Niektóre organizacje wzywają do większego uznania sektora spółdzielczego, jak również usług o znaczeniu powszechnym. Żąda się zinstytucjonalizowanego dialogu z partnerami społecznymi, w tym poszerzenia liczby rozmówców, tak aby stali się oni bardziej reprezentatywni. Zagadnienia dotyczące większego udziału pracowników było również poruszone. Wiele organizacji wzywa do włączenia do traktatu Karty Praw Podstawowych, aby zapewnić uznanie podstawowych praw socjalnych.

Środowiska akademickie i zespoły koncepcyjne

13. Opracowania otrzymane od instytucji akademickich oraz zespołów koncepcyjnych mają oczywiście inny charakter niż te nadesłane przez organizacje pozarządowe. Wiele z tych propozycji nie ma na celu obrony poszczególnych interesów, lecz raczej pomoc w przeprowadzeniu szerszej debaty na temat przyszłej struktury Unii Europejskiej. Niektóre z instytucji zaproponowały modele przyszłej konstrukcji, przedkładając również propozycje sposobów połączenia Wspólnot i Unii oraz dostosowania ich do struktury filarowej. Inne instytucje przedstawiły opracowania na temat specyficznych zagadnień, które Konwent już omawiał (np. podział kompetencji).
14. Niektóre ugrupowania studenckie nadesłały projekty konstytucji lub „manifestów” Europy. Wiele zespołów koncepcyjnych przedstawiło pomysły dotyczące przyszłych postanowień instytucjonalnych, w tym kilka propozycji szczegółowych, np. związanych z wyborem przewodniczącego Komisji oraz przyszłej roli wysokiego przedstawiciela ds. Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Została podjęta kwestia wspólnego

języka oraz utworzenia unii regionalnych, działających jako grupy w ramach Unii Europejskiej jako całości. Odnotowano również wezwania do większej przejrzystości w przypadku praktyk lobbystycznych.

Inne organizacje społeczeństw obywatelskiego

15. Jak dotychczas w tej kategorii zarejestrowało się najwięcej organizacji, toteż poruszono szeroki wachlarz zagadnień. Można tu wyodrębnić kilka różnych obszarów zainteresowań.
16. W tej kategorii zarejestrowało się wiele organizacji z tzw. sektora społecznego. Poruszane przez nie tematy pokrywają się z tymi, które podjęto w kategorii społeczno-ekonomicznej (patrz wyżej). Do grupy tej należą również organizacje szczególnie zainteresowane zagadnieniami równości płci i wspieraniem rodziny. Organizacje te wzywają do bardziej aktywnej polityki równości płci, łączne z ukierunkowaniem na nią wszystkich ważniejszych dziedzin polityki. Wiele propozycji dotyczy wywierania większego wpływu na politykę rozwoju tzw. czynnika ludzkiego, w tym wsparcie dla rodzin oraz zwalczanie ubóstwa. Niektóre nawołują do wykorzystania podejścia „otwartej koordynacji” w sektorze socjalnym oraz wzywają do formalnego uznania w traktacie. Wiele organizacji uważa, że Unia powinna uznać za swój cel większą spójność społeczną. Odnotowano również wezwanie do bardziej spójnej i zrównoważonej Wspólnej Polityki Rolnej.
17. Sprawami rozwoju jest zainteresowanych wiele organizacji, podkreślają one, że warto umieścić politykę rozwoju i walki z ubóstwem w dziale „Polityka zewnętrzna” i postulują zarazem, aby utrzymano wyraźne ramy organizacyjne dla polityki rozwoju zarówno w Komisji, jak i w Radzie. Kilka organizacji wzywa do zmiany traktatów w celu odzwierciedlenia centralnej roli polityki rozwojowej oraz stworzenia podstawy prawnej konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim. Odnotowano wezwanie do włączenia Europejskiego Funduszu Rozwoju do budżetu Wspólnoty, a także propozycję, by polityka rozwojowa podlegała wspólnym kompetencjom Wspólnoty i państw członkowskich.
18. W sektorze ochrony środowiska wiele organizacji wzywa do wyraźniejszego uznania znaczenia ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju. Odnotowano wezwania do skoncentrowania się na zrównoważonym rozwoju w reformie WPR, podejmowania decyzji w kwestiach dotyczących środowiska (w szczególności art. 175 ust. 2 Traktatu o Unii Europejskiej) większością kwalifikowaną oraz włączenia praw związanych ze środowiskiem do Karty Praw Podstawowych.
19. Kategoria ta obejmuje również opracowania organizacji zajmujących się prawami człowieka. Organizacje te dążą do utrzymania oraz wzmocnienia troski o przestrzeganie praw człowieka jako kluczowego elementu we wszystkich politykach. Większość organizacji wzywa do włączenia Karty Praw Podstawowych do traktatu, a wiele uważa, że powinno temu towarzyszyć pewne wzmocnienie Karty. Niektóre organizacje wzywają również Unię do przystąpienia do Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka, a wiele z nich wzywa do udoskonalania tych postanowień, tak aby zapewnić równość płci, prawa dziecka oraz ochronę rodziny i niepełnosprawnych.
20. Niektóre organizacje działające w dziedzinie kultury przedstawiły swoje opracowania w tej kategorii. Wzywają one do wzmocnienia pozycji kultury w Unii Europejskiej w przyszłości i bardziej restrykcyjnego stosowania się do obowiązujących postanowień art. 151 TUE oraz zapewnienia procesu podejmowania decyzji większością kwalifikowaną i wspólne podejmowanie decyzji. Niektóre z nich wzywają do formalnego uznania

w traktacie różnorodności form edukacji oraz dostępu do edukacji na równych warunkach (...).

21. Opracowania zawierają również wezwania pewnych organizacji religijnych do zawarcia w przyszłym traktacie konstytucyjnym elementu duchowości, z wyraźnym uznaniem dziedzictwa religijnego i duchowego Europy. Niektóre organizacje pragną, aby włączyć do traktatu Deklarację nr 11 dotyczącą poszanowania statusu kościołów i organizacji świeckich.
22. W ramach tej kategorii przysłało swoje opracowania wiele organizacji obywatelskich. Wzywają one do zapewnienia większej przejrzystości w funkcjonowaniu Unii, jak również większego udziału obywateli w polityce unijnej, przy wykorzystaniu nowych technologii. Niektóre z nich wzywają do przeprowadzenia referendum lub zagwarantowania i przeprowadzenia narodowych referendów w sprawie przyjęcia traktatu, który – ich zdaniem – powinien być rezultatem prac Konwentu. Wpłynęły również opracowania od kilku partii politycznych oraz organizacji europejskich (zarówno „proeuropejskich/federalistycznych”, jak i „eurosceptycznych”). Wiele z nich wzywa do opracowania konstytucji federalnej Europy, a niektóre zawierają szczegółowe propozycje przyszłych struktur instytucjonalnych. Z drugiej strony wiele organizacji wyraża zaniepokojenie nieprzestrzeganiem zasad demokracji w Unii oraz wzywa do większego zaangażowania parlamentów narodowych.

Dalsze działania

23. Niniejsze omówienie obejmuje wszystkie opracowania przekazane do Forum przed pierwszą czerwcową sesją plenarną (7 czerwca 2002 r.). Organizacje nadal rejestrują się i są do tego zachęcane. Każdy, w tym członkowie Konwentu, mają swobodny dostęp do strony internetowej Forum. Sekretariat będzie nadal uważnie analizował wpływające opracowania.

21) Uzupełnienie do noty Sekretariatu do Konwentu w sprawie organizacji zarejestrowanych na Forum; CONV 112/02/ADD1

LISTA ORGANIZACJI UCZESTNICZĄCYCH W FORUM

Środowisko polityczne lub instytucje publiczne	
Zgromadzenie Regionów Europejskich	Assembly of European Regions - AER

Europejskie Stowarzyszenie Deputowanych z Regionów Górskich	Association européenne des élus de montagne - AEM
Federalna Izba Pracy	Bundeskammer für Arbeiter und Angestellte Federal Chamber of Labour
Konferencja Europejskich Morskich Regionów Przygranicznych - CRPM	Conférence des Régions Périphériques Maritimes d'Europe - CRPM
Rada Europejskich Władz Miejskich i Regionalnych	Council of European Municipalities and Regions - CEMR
Zjazd Przedstawicieli Miast Niemieckich, Niemiecki Związek Miast i Wsi, Niemiecki Sejmik Samorządowy	Deutscher Staedtetag, Deutscher Staedte- und Gemeindebund, Deutscher Landkreistag
Europejskie Biuro Gmin Badenii-Wirtembergii, Bawarii i Saksonii	Europabüros der Baden-Württembergischen, Bayerischen und Sächsischen Kommunen
Europejski Chrześcijańsko-Demokratyczny Związek Pracobiorców	Europäische Union Christlich Demokratischer Arbeitnehmer - EUCDA
Europejska Wspólnotowa Organizacja Młodych Socjalistów	European Community Organisation of Socialist Youth - ECOSY
Europejska Sieć Wielkich Miast EUROCITIES	The European network of major cities - EURO-CITIES
Fiński Ewangelicki Kościół Luterski	The Evangelical Lutheran Church of Finland
	JuniBev□gelsen Mod Union
Międzynarodowe Biuro Władz Lokalnych	Local Government International Bureau
Organ Wykonawczy (Rząd) Irlandii Północnej	Northern Ireland Executive
Parlament Baskijski	Presidencia de Eusko Legebiltzarra - Parlamento Vasco
Europejskie Biuro Szkockiego Organu Wykonawczego (Rządu)	Scottish Executive EU Office
Południowotyrolska Partia Ludowa - SVP	Südtiroler Volkspartei - SVP
Młodzieżówka Europejskiej Partii Ludowej - YEPP	Youth of the European People's Party - YEPP
Środowisko akademickie i grupy refleksyjne	
Międzynarodowe Stowarzyszenie Przyjaciół Roberta Schumana w Grecji	Association Internationale des Amis de Robert Schuman en Gr□ce
Fundacja Bertelsmanna	Bertelsmann Stiftung
	The Bow Group
Międzynarodowy Związek Doradców Biznesowych - BAI	Business Advisors International - BAI Inc.
Centrum Badań nad Geopolityką	Center for Research on Geopolitics
Centrum Reform Europejskich	Centre for European Reform
Centrum Analiz nad Polityką Europejską	Centre for European Policy Studies - CEPS
Koło Condorcet w Bourges i w Cher	Cercle Condorcet de Bourges et du Cher
Koło Condorcet w Limoges	Cercle Condorcet de Limoges
Europejska Katedra Badań i Nauczania - CERE	Chaire Européenne de Recherche et d'Enseignement - CERE
Sojusz Konserwatywno-Demokratyczny	Conservative Democratic Alliance

Politechnika w San Sebastian - TECNUN	Escuela de Ingenieros de San Sebastián - TECNUN
Europejska Akademia Bolzano/Bozen - EURAC	European Academy Bolzano/Bozen - EURAC
Europejskie Centrum Dokumentacji i Analiz	European Documentation and Research Centre
Europejska Badawcza Platforma Doradcza	European Research Advisory Board - EURAB
Instytut Nauk Politycznych Uniwersytetu Statale w Mediolanie	Facoltà di Scienze Politiche dell'Università Statale di Milano
Fundacja Lelio i Lisli Basso	Fondazione Lelio e Lisli Basso
Centrum Polityki Zagranicznej	The Foreign Policy Centre
Instytut Inicjatyw i Referendum - IRI Europe	Initiative & Referendum Institute - IRI Europe
Europejski Instytut w Cluny - ENSAM	Institut européen de Cluny - ENSAM
Narodowe Centrum Badań Morskich	National Centre for Marine Research
Panuropejskie Koło „Coudenhove-Kalergi” - Europa Obywateli!	Pan-European Circle "Coudenhove-Kalergi" - a Citizen's Europe !
Grupa Badawcza ds. Europejskiego Kodeksu Cywilnego	Study Group on a European Civil Code
Grupa Badawcza ds. Polityki Europejskiej	Study Group for European Policies
Turecka Fundacja Nauk Ekonomicznych i Społecznych - TESEV	Turkish Economic and Social Studies Foundation - TESEV
Instytut Świętego Józefa	Torhout Sint-Jozefsinstituut
Uniwersytet Narodów Zjednoczonych - UNU Porównawcze Studia Integracji Regionalnej	United Nations University -UNU Comparative Regional Integration Studies -CRIS
Środowisko społeczno-ekonomiczne	
Niemiecki Krajowy Związek Szkół Prywatnych - VDP	Bundesverband Deutscher Privatschulen - VDP
Niemiecki Krajowy Związek Informacji Gospodarczej, Telekomunikacji i Nowych Mediów - BITKOM	Bundesverband Informationswirtschaft, Telekommunikation, Neue Medien e.V. - BITKOM
Krajowy Związek Wolnych Zawodów - BFP	Bundesverband der freien berufe - BFB
Powszechny Związek Pracy (Francja) - CGT	Confédération Générale du Travail (France) - CGT
Federacja Związków Zawodów Akademickich w Finlandii - Akava ry	The Confederation of Unions for Academic Professionals in Finland - Akava ry
Europejska Rada Wolnych Zawodów - CEPLIS	Conseil Européen des Professions Libérales - CEPLIS
Niemiecki Związek Zawodowy	Deutscher Gewerkschaftsbund
EUROCOMMERCE a. i b.s.	EUROCOMMERCE a.i.b.s.
Europejska Federacja Akcjonariatu Pracowniczego	European federation of employee share ownership - EFES
Belgijska Federacja Spółdzielców - FEBECOOP	Fédération Belge des Coopératives - FEBECOOP
Inicjatywa na rzecz Służb Użyteczności Publicznej - ISUPE	Initiative for public utility services - ISUPE
Międzynarodowa i Europejska Organizacja Służb Publicznych	International and European Public Services Organisation - IPSO
VIVANT	VIVANT
Inne; społeczeństwo obywatelskie; organizacje pozarządowe i kluby dyskusyjne	

Aktywne Obywatelstwo	Active Citizenship (Cittadinanzattiva)
Krajowy Związek Pracowników Opieki Społecznej - AWO	Arbeiterwohlfahrt Bundesverband e. V. - AWO
Stowarzyszenie na Rzecz Współpracy z Regionami Południowymi „Las Segovias” - ACSUR Las Segovias	Asociación para la Cooperación con el Sur " Las Segovias " - ACSUR Las Segovias
Stowarzyszenie na Rzecz Ochrony Praw Ubogich - ADDAN	Asociación para la Defensa del Derecho al Desnudo - ADDAN
Stowarzyszenie Kobiet Europy Południowej - AFEM	Association des Femmes de l'Europe Méridionale - AFEM
Międzynarodowe Stowarzyszenie Wzajemnej Pomocy - AIM	Association Internationale de la Mutualité - AIM
Międzynarodowe Stowarzyszenie na rzecz Promowania Kobiet Europy - AIPFE	Association internationale pour la promotion des Femmes d'Europe - AIPFE
Stowarzyszenie ds. Podatków od Transakcji Finansowych i Pomocy Obywatelom - ATTAC	Association pour la taxation des transactions financières et l'aide aux citoyens - ATTAC
AUTISME - EUROPE	AUTISME-EUROPE
Towarzystwo Ochrony Ptaków, Europejska Sieć Ochrony Klimatu, Europejskie Biuro ds. Ochrony Środowiska, Międzynarodowi Przyjaciele Natury, Europejska Federacja ds. Transportu i Ochrony Środowiska, Przyjaciele Ziemi Europa, Greenpeace UE, WWF Europejskie Biuro Polityczne	Birdlife International, Climate Action Network Europe, European Environmental Bureau, Friends of Nature International, European Federation for Transport and Environment, Friends of the Earth Europe, Greenpeace EU Unit, WWF European Policy Office
Krajowy Związek Zawodowy Pracowników Bezpłatnej Opieki Społecznej	Bundesarbeitsgemeinschaft der Freien Wohlfahrtspflege - BAGFW
Caritas Europa	Caritas Europa
Europejskie Katolickie Centrum Badań i Informacji - OCIPE	The Catholic European Study and Information Centre - OCIPE
Unia Obywateli Paremvassi	Citizens Union Paremvassi
Kościół Grecki	Church of Greece
Komisja Konferencji Biskupów nt. Wspólnoty Europejskiej - COMECE	Commission of the Bishops' Conferences of the European Community - COMECE
Europejski Komitet Sprawy Armeńskiej - CDCA Europa	Comité Européen de la Cause Arménienne - CDCA Europe
Europejski Komitet Stowarzyszeń o Zainteresowaniach Ogólnych - CEDAG	Comité européen des associations d'intérêt général - CEDAG
Komitet Powiązań Organizacji Pozarządowych ds. Rozwoju przy Unii Europejskiej	Comité de liaison des organisations non-gouvernementales de développement auprès de l'Union Européenne - CL ONG
Komitet Rolniczych Organizacji Zawodowych Unii Europejskiej - COPAC	Comité des Organisations Professionnelles Agricoles de l'Union Européennes - COPAC
Komitet Generalny ds. Współpracy Rolniczej w Unii Europejskiej - COGECA	Comité Général de la Coopération Agricole de l'Union Européenne - COGECA
Komitet Ubóstwo i Polityka	Comité Pauvreté et Politique
Związek Organizacji Rodziny UE - COFACE	Confédération des organisations familiales de l'union européenne - COFACE
Konferencja Kościołów Europejskich - CEC	Conference of European Churches - CEC

Stała Europejska Konferencja Spółdzielni, Wzajemnej Pomocy, Stowarzyszeń i Fundacji - CEP-CMAF	Conférence Européenne Permanente des Coopératives, Mutualités, Associations et Fondations - CEP-CMAF
Rada Stowarzyszeń Europejskich - CAE Europejski Konwent Studentów Nauk Politycznych	Conseil des Associations d'Europe - CAE Convention Européenne des Etudiants de Sciences Po
DVParl	Deutsche Vereinigung für Parlamentsfragen - DVParl
Niemieckie Zrzeszenie Prawników - DJB	Deutscher Juristinnenbund - DJB
Oddział Diakonów EKD - DIAKONIE	Diakonisches Werk der EKD - DIAKONIE
Europejska Służba Działań Obywatelskich - ECAS	Euro Citizen Action Service - ECAS
EURODIACONIA	EURODIACONIA
Europejska Grupa ds. Ochrony Zwierząt	Eurogroup for Animal Welfare
Europejskie Forum ds. Wolnego Dostępu do Wykształcenia - EFFE	Europäisches Forum für Freiheit im Bildungswesen e.V. - EFFE
Europa-Unia Niemcy	Europa-Union Deutschland e. V.
Europejski Konwent Agrokulturalny	European AgriCultural Convention
Europejski Związek ds. UE - Ruch Krytyczny - TEAM	The European Alliance of EU-critical Movements - TEAM
Europejska Sieć Walki z Ubóstwem	European Anti-Poverty Network
Europejskie Biuro ds. Rzadziej Używanych Języków - EBLUL	European Bureau for Lesser Used Languages - EBLUL
Europejska Sieć Dzieci - Euronet	The European Children's Network - Euronet
Europejska Sieć Kościołów	European Network Church on the Move
Europejska Sieć Obywateli EUROPE NOW!	European Citizen's Network EUROPE NOW !
Europejska Fundacja Kulturalna	European Cultural Foundation
Europejskie Forum Niepełnosprawnych	The European Disability Forum
Centrum Fundacji Europejskiej	European Foundation Centre - EFC
Europejskie Forum ds. Sztuk i Dziedzictwa	European Forum for the Arts and Heritage - EFAH
Europejska Organizacja Właścicieli Ziemi	European Landowners Organisation
Europejski Związek Komitetów ds. Mieszkań Socjalnych	European liaison Committee for social housing
Europejska Pozarządowa Organizacja Sportowa - ENGSO	European Non-Governmental Sports Organisation - ENGSO
Europejska Organizacja Stowarzyszeń Wojskowych	European Organisation of Military Associations
Europejski Oddział Międzynarodowego Stowarzyszenia Gejów i Lesbijek - ILGA-Europa	The European Region of the International Lesbian and Gay Association - ILGA-Europe
Europejski Okrągły Stół ds. Charytatywnych Stowarzyszeń Opieki Społecznej - ETWelfare	European Round Table of Charitable Social Welfare Associations - ETWelfare
Europejska Sieć Działań Społecznych	European Social Action Network
Europejskie Porozumienie na rzecz Równości	European Solidarity Towards Equal Participation of People - EUROstep

Europejskie Stowarzyszenie Kobiet-Prawników - EWLA	European Women Lawyers Association - EWLA
Europejski Lobby Kobiet	European Women's Lobby
Niemiecki Kościół Ewangelicki - EKD	Evangelische Kirche in Deutschland -EKD
Europejska Federacja Humanistyczna - EHF- -EHE	Fédération Humaniste Européenne - EHF-FHE
Unia Federalna Narodów Europejskich - FUEN	Federal Union of European Nationalities - FUEN
	Fondazione offidani - mestralletta vigna del gerbino
FONDA - Rozdroże dla Europy Cywilnej i Spo- łecznej	FONDA - Carrefour pour une Europe Civique et Sociale (1)
Forum Ochrony Praw Człowieka	Forum Menschenrechte
Fundacja Nahumpro XXI wieku	Fundacion Nahumpro siglo XXI
Sekretariat Generalny GESAC	Secrétariat Général du GESAC
Związek (...) Południowego Tyrolu	Gesellschaft für bedrohte Völker Südtirol - GFBV
Grupa Dwunastu	Groupe des douze
Sieć NGO ds. Praw Człowieka, Demokracji i Zapobiegania Konfliktom	Human Rights, Democracy and Conflict Preven- tion NGO Network
Węgierska Rada Społeczeństwa Cywilnego	Hungarian Civil Society Council
Inicjatywa Wspierania Radia Publicznego, Koloniam	Initiativkreis zur Förderung des öffentlichen Rundfunks, Köln
Międzynarodowy Ruch Europejski - IEM	International European Movement - IEM
Międzynarodowy Ruch ATD Czwartego Świata	International Movement ATD Fourth World
Międzynarodowa Federacja ds. Planowania Rodziny, Sieć Europejska - IPPF EN	International Planned Parenthood Federation, European Network - IPPF EN
Europejska Federacja Młodych - Niemcy - JEF	Junge Europäische Föderalisten Deutschland e. V. - JEF
Młodzi Europejczycy - Francja	Les Jeunes Européens - France
Kolpinhwerk Europa	Kolpingwerk Europa
Lyoński i Rodański Dom Europy	La Maison de l'Europe de Lyon et du Rhône
Światowy Ruch Matek - delegacja europejska - MMM	Mouvement Mondial des Mères - délégation européenne - MMM
Instytut Północ-Południe	The North-South Institute
Światowa Organizacja Walki z Torturami - OMCT Europa	Organisation Mondiale Contre la Torture - OMCT Europe
Hiszpańska Narodowa Organizacja Niewido- mych - ONCE	Organizacion Nacional de Ciegos Españoles - ONCE
Międzynarodowa Organizacja ds. Rozwoju Wolności Nauki (wolności dostępu do nauki) - OIDEL	Organisation internationale pour le developpe- ment de la liberte d'enseignement - OIDEL
Fundacja Paideia	Paideia Foundation
Stale Forum Europejskiego Społeczeństwa Cywilnego	Permanent Forum of European Civil Society
Platforma Europejskich Społecznych Organizacji Pozarządowych	The Platform of European Social NGOs

Polskie Biuro Organizacji Pozarządowych w Brukseli	Polish NGO Office in Brussels
Polska Fundacja im. Roberta Schumana	The Polish Robert Schuman Foundation
Rada Kwaków do Spraw Europejskich - QCEA	Quaker Council for European Affairs - QCEA
Biuro Czerwonego Krzyża UE	Red Cross EU Office
Region Paris-Ile de France - UEF Francja	Région Paris-Ile de France - UEF France
Sieć Europejskich Chrześcijan Społecznych	Réseau des chrétiens sociaux européens
Sieć EUROMED – Kobiety	Réseau EUROMED - Femmes
Społeczeństwo Laickie i Ludowe	Societ□ laica e plurale
SOLIDAR	SOLIDAR
SOS Demokratyczna Fundacja na rzecz Porozumienia Europejskiego - SEV	SOS DemocracyStiftung Europaverständigung e. V. - SEV
Transparency International - Bruksela	Transparency International-Brussels asbl
Unia Europejskich Federalistów	Union of European Federalists - U.E.F
Sieć Obywatelek Europy - RCE	Women Citizens of Europe Network - RCE
Forum Młodych	Youth Forum

SPRAWOZDANIA Z SESJI PLENARNYCH KONWENTU

NOTATKA NA TEMAT SESJI INAUGURACYJNEJ KONWENTU
EUROPEJSKIEGO W BRUKSELI,
28 LUTEGO 2002 R.

Sekretariat Konwentu, Bruksela, 11 marca 2002 r.

1. Spotkanie otworzył przewodniczący obradom José María Aznar, przewodniczący Rady Europejskiej.
Przemówienia wygłosili: José María Aznar, przewodniczący Rady Europejskiej, Pat Cox, przewodniczący Parlamentu Europejskiego, oraz Romano Prodi, przewodniczący Komisji Europejskiej. (...)

2. [José María] Aznar ogłosił Konwent za otwarty i poprosił Valéry'ego Giscarda d'Estaing, przewodniczącego Konwentu, o zabranie głosu (...).

* * *

3. Po przerwie przewodniczący [Valéry] Giscard d'Estaing otworzył obrady Konwentu, przedstawiając wiceprzewodniczących: [Giuliano] Amato i [Jean-Luc] Dehaene oraz pozostałych członków Prezydium (...).
4. Następnie przedstawił członkom Konwentu tymczasowy harmonogram spotkań Konwentu oraz jego Prezydium do połowy lipca 2002 r., wraz z uzasadnieniem (...).
5. Głos zabrali następnie [Giuliano] Amato i [Jean-Luc] Dehaene, wiceprzewodniczący Konwentu, oraz ci członkowie Konwentu, którzy wyrazili takie pragnienie (...).

[Giuliano] Amato podkreślił, że dla prac Konwentu mogą się okazać niezbędne liczne analizy; zachęcał też członków Konwentu do zapoznania się z dokumentami Komisji Spraw Konstytucyjnych Parlamentu Europejskiego, zwłaszcza zaś dotyczącymi uprawnień Unii oraz roli parlamentów narodowych. Zwrócił również uwagę na przydatność raportów opracowywanych przez Instytut Uniwersytetu Europejskiego we Florencji, poświęconych reorganizacji traktatów.

[Jean-Luc] Dehaene przedstawił szeroki zakres tematów, jakie powinny być przedmiotem debaty ze społeczeństwem obywatelskim, która odbędzie się za pośrednictwem Forum. Jest to wielowymiarowa koncepcja, której istotą jest słuchanie oraz prowadzenie dialogu na czterech płaszczyznach:

- przez Internet, na stronie Konwentu;
- na forum narodowym w państwach członkowskich oraz kandydujących;
- z obserwatorami z ramienia Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów, partnerami społecznymi i organizacjami pozarządowymi, które mówca poprosił o włączenie się do dyskusji;
- wewnątrz samego Konwentu.

W trakcie dyskusji, jaka nastąpiła po tych wystąpieniach, uwagi zgłoszone przez członków Konwentu dotyczyły:

- historycznego znaczenia Konwentu dla przyszłości Unii w procesie jej rozszerzenia;
  - unikalnej możliwości, jaką daje Konwent, jeśli chodzi o przybliżenie europejskiej budowlu obywatelom. Wielu mówców podkreślało, że należy nawiązać otwarty, autentyczny dialog ze społeczeństwem. Przez cały czas działalności Konwentu należy prowadzić „działania nasłuchowe” Forum, a płaszczyzną debaty powinien być również poziom ogólnonarodowy;
  - mówcy z krajów kandydujących podkreślili, że są gotowi wnieść znaczący wkład w prace Konwentu. Stwierdzili, że nie chcą, aby kraje kandydujące stanowiły w jego łonie odrębną grupę, ale pragną, aby zarezerwowano dla nich przynajmniej jedno miejsce w Prezydium, a najważniejsze dokumenty Konwentu były tłumaczone również na ich języki narodowe;
  - jeżeli chodzi o relacje między Prezydium a Konwentem, to przewodniczący zapewnił, że Prezydium będzie odgrywać rolę służebną wobec Konwentu, na przykład wprowadzając do debaty zagadnienia dotyczące różnych spraw. Podkreślił też, że robocze obrady Konwentu będą w przyszłości odbywać się w innym, mniejszym pomieszczeniu, zapewniając spotkaniom bardziej kameralny charakter.
6. Kończąc posiedzenie, przewodniczący stwierdził, że członkowie Konwentu mogą przekazywać do jego Sekretariatu sugestie dotyczące projektu regulaminu (...) do 8 marca.

NOTATKA NA TEMAT SESJI PLENARNEJ KONWENTU EUROPEJSKIEGO
W BRUKSELI,
21-22 MARCA 2002 R.

Sekretariat Konwentu, Bruksela, 25 marca 2002 r.

OTWARCIE POSIEDZENIA PLENARNEGO

Posiedzenie otworzył przewodniczący Konwentu Valéry Giscard d'Estaing; obecni byli dwaj wiceprzewodniczący: Jean-Luc Dehaene i Giuliano Amato.

I. Debata ogólna: „Oczekiwania wobec Unii Europejskiej”

Wprowadzenie. [Valéry] Giscard d'Estaing, otwierając pierwszą merytoryczną debatę Konwentu, podkreślił rangę stojących przed tym gremium zadań. Stwierdził, że obywatele Europy uważają, iż głos w sprawie przyszłości Europy nie jest słyszalny, toteż postuluje, aby początkowe prace Konwentu polegały na wysłuchaniu opinii społeczności europejskiej.

Przewodniczący zaprosił członków Konwentu do debaty, podkreślając, że nic nie krępuje swobody ich wypowiedzi, kierowanych przede wszystkim do innych członków gremium. Przewodniczący poprosił, aby członkowie Konwentu określili według swego uznania priorytety Europy na najbliższych dwadzieścia pięć lat.

W dyskusji zabrało głos ponad osiemdziesięciu członków Konwentu, a treść ich wystąpień była bardzo zróżnicowana. Niektórzy mówcy koncentrowali się jedynie na kilku, a nawet na jednym priorytecie, natomiast inni poruszali całą gamę spraw europejskich. Wiele osób rozpoczęło swe rozważania od analizy obecnej sytuacji w Unii. Mimo bogactwa i różnorodności rozważanej problematyki niektóre wątki poruszano wielokrotnie. Były to:

Ocena bieżącej sytuacji. Bardzo wielu członków Konwentu komentowało istotny postęp, jaki osiągnięto na przestrzeni ostatnich pięćdziesięciu lat, zwracając uwagę, iż przerósł on najśmielsze nawet oczekiwania formułowane na samym początku procesu integracji. Jego wyniki uznano za oczywiste, zwłaszcza ten najważniejszy rezultat, jakim jest utrzymujący się pokój w Europie.

Wśród wielu sukcesów europejskiej integracji szczególną uwagę zwrócono na jednolity rynek, cztery swobody (swobodny przepływ osób, towarów, usług i kapitału), wprowadzenie euro w dwunastu państwach członkowskich oraz zniesienie granicznej kontroli osobowej na terytorium objętym porozumieniem z Schengen. Dzisiaj, jeśli obywatele Wspólnoty pragną wyjechać z jakiegoś państwa członkowskiego i zamieszkać w innym, to robią to, gdyż mają taką możliwość, a nie dlatego, że siłą lub strachem zmuszono ich do wyjazdu.

Wielu członków Konwentu z zadowoleniem przyjęło postępujący proces rozszerzenia UE. Z chwilą jego zakończenia na zawsze zniknie, będący wynikiem drugiej wojny światowej, podział Europy na dwie części.

Wielu jednak mówców podkreślało również wady i niedostatki dzisiejszej Europy, która nie dość uważnie słucha swych obywateli. Nie są oni przekonani, że mogą „rozliczać” stojące u władzy osoby, podejmujące decyzje w imieniu Europy. Fakt, że Parlament Europejski jest wybierany w wyborach powszechnych, że ministrowie zasiadający w Radzie reprezentują ich rządy oraz że komisarze są mianowani przez rządy państw członkowskich i ponoszą odpowiedzialność przed Parlamentem Europejskim, nie zmienia przekonania, że Europa nie jest wystarczająco demokratyczna. Obywatele Europy muszą być w stanie bezpośrednio wybierać i odwoływać osoby kierujące ich sprawami.

Opinia publiczna często zwraca uwagę na instytucjonalne mechanizmy funkcjonowania Unii Europejskiej. Jej zdaniem są one nazbyt pracochłonne, złożone i trudne do zrozumienia. Wewnątrz UE Europa jest postrzegana jako coś abstrakcyjnego i odległego. Na zewnątrz zaś uważa się, że jest zbyt nieefektywna, że nie ma, na przykład, możliwości szybkiego i odpowiedniego reagowania na wyzwania globalizacji oraz wydarzeń transgranicznych.

Wielu mówców stwierdziło, że Europa ma tendencję do nadmiernego akcentowania swojej pozycji kosztem niezależności i swobody państw narodowych.

Oczekiwania wobec Europy. Wielu członków Konwentu stwierdziło, że ich współobywatele liczą na większe zaangażowanie ze strony Europy. Europa będzie musiała sprostać tym oczekiwaniom. Konieczność wyraźniejszej obecności Europy upatrywano w szczególności w następujących dziedzinach:

- bezpieczeństwa i sprawiedliwości, co powinno umożliwić Europie reagowanie na zagrożenia, jakie niesą terroryzm oraz presja imigrantów;
- działania Europy na arenie międzynarodowej, dzięki którym mogłaby ona przejąć odpowiedzialność oraz promować swoje wartości.

Inni wskazywali na konieczność stworzenia podstaw wiarygodnego i efektywnego życia gospodarczego oraz społecznego, w celu wzmocnienia koordynacji polityki fiskalnej i budżetowej, zwłaszcza między dwunastoma państwami mającymi tę samą walutę – euro.

Spośród dziedzin, w których Europa również powinna odgrywać większą rolę, wymieniano: obronność, spójność wewnętrzną, bezpieczeństwo żywności, środowisko naturalne oraz solidarność z krajami rozwijającymi się.

Wielu członków Konwentu podkreślało, że Unia musi szanować i chronić tożsamość kulturową państw członkowskich. Oczekują oni mniej interwencji oraz zmniejszenia skali działań Europy w niektórych dziedzinach. Ograniczenie uprawnień Europy oraz *acquis communautaire* do obszarów, w których faktycznie może ono wnieść nową jakość, nada Europie większą demokratyczną legitymizację.

Zasady, których Europa musi przestrzegać. Wszyscy członkowie Konwentu podkreślili wspólne wartości jednoczące nasz kontynent, wymieniając między innymi: demokrację, rządy prawa oraz ochronę i propagowanie praw człowieka. Niektórzy wspominali Kartę Praw Podstawowych i wnioskowali, aby inkorporować ją do traktatów. Inni wzywali Unię do przystąpienia do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka.

Kilkakrotnie poruszano temat równości państw członkowskich; czynili to zwłaszcza członkowie Konwentu pochodzący z krajów kandydujących. Każde państwo, niezależnie od populacji, powinno się w rozszerzonej Europie czuć bezpieczne i szanowane. Wielu mówców wspominało również o problemie solidarności państw członkowskich oraz o leżących u jego podstaw mechanizmach.

Większość członków Konwentu wezwała do uproszczenia podziału praw i obowiązków, dzięki czemu stałoby się jasne, co należy do kompetencji Unii, a co stanowi domenę władz narodowych, regionalnych, a nawet lokalnych. Podział obowiązków to jeden z głównych tematów, jakimi powinien się zająć Konwent. Obywatele Europy oczekują w tej sferze przede wszystkim jasności.

Bardzo wielu członków Konwentu sygnalizowało swoje przywiązanie do zasady pomocniczości. Chcą oni wdrożenia stosownych rozwiązań, które zapewniłyby zgodność z tą zasadą.

Członkowie Konwentu poruszyli też problem demokratycznej legitymizacji Unii, wyrażając pragnienie, aby UE uwzględniła oczekiwania obywateli i przyznała im większy nadzór nad procesem podejmowania decyzji w Europie. Przejrzystość i odpowiedzialność w tej dziedzinie powinny poprawić funkcjonowanie Europy jako struktury.

Aspekty instytucjonalne. Niektórzy członkowie Konwentu wyrażali wolę, aby traktat ustanawiający Unię miał formę konstytucji. Należy wprowadzić hierarchię przepisów prawa. Kilku członków podkreśliło swoje przywiązanie do metody wspólnotowej, podczas gdy inni akcentowali metodę międzyrządową, ponieważ została wypróbowana i przetestowana, udowadniając, iż się sprawdza. Mówiono również o rozszerzeniu zakresu podejmowania decyzji kwalifikowaną większością głosów oraz o procedurach współdecydowania z Parlamentem Europejskim. Kilku członków poruszyło także kwestie roli prezydencji oraz systemu jej rotacji.

Konwent. Kilku mówców ustosunkowało się do prac Konwentu, podkreślając swoje zdecydowanie, aby powierzone im zadanie pomyślnie wykonać, oraz przestrzegając obecnych przed konsekwencjami niepowodzenia prac Konwentu.

Niektórzy przekonywali, że Konwent powinien dążyć do uzgodnienia tekstu, który zagwarantowałby sukces kolejnej konferencji międzyrządowej (IGC).

Wielu członków Konwentu podkreślało znaczenie konsultacji ze społeczeństwem obywatelskim, a w szczególności z młodzieżą, której propozycji należy wysłuchać. Kilku członków chciało również wysłuchać opinii środowisk kościelnych. Jeden z członków Konwentu zaproponował rozesłanie do wszystkich obywateli kwestionariusza opartego na wzorze wykorzystanym przez Szwajcarię podczas reformy konstytucyjnej.

II. Wnioski przedstawicieli krajów kandydujących

Konwent omówił przedstawioną przez Prezydium propozycję odpowiedzi na wniosek krajów kandydujących, zgłoszony na posiedzeniu inauguracyjnym (CONV 10/2).

Kilku mówców zaproponowało jej zmianę, postulując, aby do prac Prezydium zaprosić jako obserwatorów nie jednego, lecz dwóch przedstawicieli krajów kandydujących. Niektórzy reprezentanci tych państw opowiadali się również za prawem przemawiania podczas obrad Konwentu we własnym języku.

Przewodniczący i niektórzy członkowie Prezydium podkreślili, że nie wszystkie państwa członkowskie są reprezentowane na jego forum, tak więc nie powinny być reprezentowane również kraje kandydujące. Możliwość przemawiania przez członków Konwentu pochodzących z krajów kandydujących w ich językach narodowych zostanie przeanalizowana, od strony technicznej, w porozumieniu z Parlamentem Europejskim.

Przewodniczący uznał, że w kwestii zgłoszonych Konwentowi propozycji panuje ogólne porozumienie.

III. Metody pracy

Konwent wymienił opinie dotyczące propozycji Prezydium w sprawie metod pracy Konwentu (CONV 9/2).

Większość mówców wezwała do pragmatycznego i elastycznego podejścia, tak aby Konwent, biorąc pod uwagę ograniczenia czasowe, był w stanie szybko przejść do spraw merytorycznych. Inni wyrazili zgodę, zgłaszając równocześnie wiele propozycji.

Przewodniczący odpowiedział na zadane pytania, wyjaśnił powody zmian dokonanych w pierwotnym tekście i zapewnił członków Konwentu, że jego metody pracy będą elastyczne i pragmatyczne. Podkreślił również, że uwzględniono procedurę przeglądów (artykuł 16), w celu zmiany metod pracy Konwentu w przyszłości, gdyby pojawiła się taka konieczność.

Zamykając dyskusję, przewodniczący stwierdził, że Konwent porozumiał się co do metod swojej pracy.

IV. Forum

W ślad za notatką dotyczącą Forum (CONV 8/02), zawierającą stosowne, uzgodnione zalecenia, [Jean-Luc] Dehaene poruszył następujące zagadnienia:

- zostanie rozważona sprawa zorganizowania za pośrednictwem Internetu dyskusji *on-line* ze społeczeństwem obywatelskim;
- w najbliższych dniach do wydawców najważniejszych czasopism w Europie zostanie wysłany list otwarty w sprawie Konwentu i Forum;
- duże znaczenie ma zorganizowanie forum dialogu ze społeczeństwem obywatelskim w krajach reprezentowanych w Konwencji;
- po posiedzeniach Konwentu Komitet Ekonomiczno-Społeczny będzie się regularnie spotykał z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego; Dehaene zaproponował, aby na spotkaniach tych byli obecni członek Prezydium oraz członek Sekretariatu;
- warto przeprowadzić badania opinii publicznej w ramach Eurobarometru, na temat spraw poruszanych w Deklaracji z Laeken, zgodnie z propozycją jednego z członków Konwentu.

Przedstawiciel Komitetu Regionów przedstawił kilka informacji na temat zainicjowanego w regionach dialogu, poświęconego zagadnieniom omawianym na forum Konwentu.

V. Konwent młodzieży

Przewodniczący przypomniał propozycję zorganizowania Konwentu młodzieży, opartego na modelu właściwego Konwentu. Wyjaśnił też kilka spraw organizacyjnych. Konwent młodzieży odbędzie się w lipcu w Brukseli, tuż przed lub tuż po posiedzeniu Konwentu zaplanowanym na 11 i 12 lipca 2002 r. Konwent młodzieży zostanie zorganizowany w taki sam sposób jak właściwy Konwent; młodzi ludzie zostaną poinformowani o pracach zainicjowanych przez seniorów. Członkowie Konwentu będą odpowiedzialni za wybór młodych ludzi i desygnują 168 osób z państw członkowskich i krajów kandydujących, natomiast 32 osoby zostaną wybrane przez Parlament Europejski, a 10 przez Komisję. Wiek młodych ludzi ustalono w granicach 18-25 lat.

Przewodniczący podkreślił znaczenie zapewnienia równowagi liczby uczestników pod względem wieku, wykształcenia, płci itd. Działalność Konwentu młodzieży w znacznym stopniu zostanie sfinansowana przez Komisję, przy wsparciu Sekretariatu oraz Parlamentu Europejskiego.

Do członków Konwentu zostanie wkrótce przesłana notatka w sprawie organizacji Konwentu młodzieży.

VI. Następne sesje

Przewodniczący stwierdził, że po obecnej sesji, będącej ogólną dyskusją, Konwent powinien przejść do omówienia konkretnych problemów. Prezydium zaproponowało, aby kolejne dwie sesje skoncentrowały się na:

- zadaniach Europy (jakie uprawnienia powinny być wykonywane na poziomie europejskim?);
- realizacji tych zadań (z punktu widzenia ich demokratycznej legitymizacji oraz efektywności).

Aby lepiej przygotować się do pierwszej debaty, członkowie Konwentu otrzymają dokument opisujący obecny podział kompetencji w ramach Unii.

Wysłuchanie opinii nastąpi po sesjach w kwietniu i maju 2002 r., tak aby jego przedstawiciele mogli się wypowiedzieć na te dwa główne tematy, po uzyskaniu informacji o początkowej dyskusji na forum Konwentu.

NOTATKA NA TEMAT SESJI PLENARNEJ KONWENTU EUROPEJSKIEGO W BRUKSELI, 15-16 KWIETNIA 2002 R.

Sekretariat Konwentu, Bruksela, 25 kwietnia 2002 r.

I. Otwarcie sesji plenarnej

Sesję otworzył przewodniczący Konwentu Valéry Giscard d'Estaing, któremu towarzyszył Giuliano Amato, wiceprzewodniczący.

Przewodniczący pogratulował [Alojzowi] Peterle w związku z wybraniem go przez przedstawicieli parlamentów narodowych krajów kandydujących na członka-gościa Prezydium.

Przewodniczący przypomniał członkom Konwentu, że – jak podano w dokumencie CONV 18/02 – Prezydium zdecydowało, że członkowie Konwentu z krajów kandydujących mogą się posługiwać swoim ojczystym językiem; omówił też ustalenia dotyczące sposobu tłumaczenia obrad.

Przewodniczący zwrócił uwagę członków Konwentu, że w celu ożywienia debaty, po zakończeniu każdej serii pięciu wystąpień zgodnie z listą mówców, członkowie, podnosząc niebieską kartę, mogą prosić przewodniczącego posiedzenia o udzielenie im głosu. Rozwiązanie takie zostanie eksperymentalnie wprowadzone na jednym bądź dwu posiedzeniach, po czym będzie poddane ocenie z punktu widzenia funkcjonalności.

Przewodniczący przypomniał, że Komisja [Europejska] przesłała do Konwentu notatkę o niektórych wynikach ostatniego badania Eurobarometru dotyczącego przyszłości Unii Europejskiej, które jasno pokazują, czego obywatele oczekują od Europy.

II. Debata ogólna: zadania Unii Europejskiej

Wprowadzenie

[Valéry] Giscard d'Estaing otworzył debatę, przypominając zebrany, że do Konwentu wpłynęło kilka merytorycznych opracowań – zarówno od samych członków Konwentu, jak i z jego Prezydium, które przekazało dwa dokumenty: pierwszy stanowi wyraz woli zorganizowania debaty wokół jasno określonych zagadnień dotyczących zadań Unii Europejskiej (CONV 16/02), natomiast drugi (CONV 17/02) zawiera opis kompetencji Unii Europejskiej.

Członkowie Konwentu zabierali głos 86 razy.

Pytanie pierwsze: zakres zadań Unii

Pierwsze pytanie zadane Konwentowi brzmiało, czy – biorąc pod uwagę nowy wymiar Unii, bieżącą sytuację międzynarodową, jej obecny zakres odpowiedzialności oraz aspiracje jej obywateli – Unia powinna otrzymać więcej zadań, a jeżeli tak, to jakich, czy też przeciwnie – jej uprawnienia powinny zostać ograniczone, a jeżeli tak, to jakie kompetencje powinny wrócić do państw członkowskich.

1. Pytania ogólne

W Konwencie ujawniła się wyraźna tendencja do unikania kwestionowania bieżącego zakresu odpowiedzialności Unii. Jedynie dwóch jego członków wyraziło postulat, aby pewne kompetencje powróciły do państw członkowskich.

Niektórzy mówcy wskazywali na trudności związane z przedmiotowym rozgraniczeniem kompetencji, a w tym kontekście zastanawiali się nad koniecznością wprowadzenia w miejsce tego rozgraniczenia, ze względu na intensywność działań w poszczególnych dziedzinach, określonych instrumentów dla poszczególnych polityk.

Kilku członków Konwentu podkreśliło konieczność łącznego rozważenia zagadnień związanych z zadaniami Unii oraz z podziałem kompetencji i instrumentów. W związku z tym wyrażono pragnienie, aby traktat nie pozostawiał wątpliwości – kto się czym zajmuje, określając granice uprawnień Unii w ramach poszczególnych polityk.

Kilku członków postulowało, aby strukturę trójfilarową zastąpić jednolitą strukturą instytucjonalną.

2. Zadania Unii, które zyskały poparcie największej liczby mówców

Większość mówców postulowała, aby rozszerzone zostały zadania Unii w dwóch dziedzinach i aby przyznać jej kompetencje niezbędnych do ich realizacji:

- Wspólna polityka zagraniczna – w celu wzmocnienia obecności i aktywności Unii na scenie międzynarodowej, zwłaszcza w sytuacjach kryzysowych; Unia powinna być

w stanie skutecznie reagować na nowe wyzwania wynikające z międzynarodowej sytuacji.

- Polityka w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości – powinna być tak zorganizowana, aby umożliwić Unii bardziej efektywne działania, zwłaszcza zwalczanie terroryzmu, przestępczości zorganizowanej, nielegalnej imigracji, handlu narkotykami oraz handlu ludźmi. W tym kontekście niektórzy członkowie Konwentu wzywali do powołania wspólnej służby ochrony granic.

Jednocześnie wielu członków:

- opowiedziało się za powołaniem tzw. rządu gospodarczego, jako konsekwencji wprowadzenia unii monetarnej,
- wyraziło pragnienie zaakcentowania praw człowieka poprzez wprowadzenie do traktatów postanowień Karty Praw Podstawowych, zwracając zarazem uwagę na problem podmiotowości prawnej Unii oraz na kwestię jej przystąpienia do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka,
- sugerowało, aby powiązać politykę zewnętrzną z polityką wspierania rozwoju.

3. *Inne zadania Unii*

Niektórzy członkowie wyrazili pragnienie, by Unia przejawiała większą aktywność w następujących dziedzinach:

- środowisko naturalne,
- badania i innowacje,
- bezpieczeństwo żywności,
- bezpieczeństwo dostaw.

4. *Zadania, które wywołały różnice zdań*

Kilku członków wezwało Unię do podjęcia działań w następujących dziedzinach:

- spójność ekonomiczna i społeczna oraz rozwój europejskiego modelu socjalnego, wymagającego uwzględnienia w europejskiej umowie społecznej różnic między poszczególnymi państwami członkowskimi,
- przeciwdziałanie ubóstwu i alienacji społecznej,
- przeciwdziałanie bezrobociu,

natomiast niektórzy członkowie wyrazili pragnienie, aby Unia wprowadziła własne rozwiązania podatkowe. Inni mówcy uznali to za zbędne.

Jeżeli chodzi o edukację, szkolenia zawodowe i naukę, niektórzy członkowie wezwali do wdrożenia europejskiego systemu oświaty, inni zaś uważali, że sprawy te powinny należeć do kompetencji państw członkowskich.

5. *Zadania państw członkowskich*

Do zadań, jakie nadal powinny być w gestii państw członkowskich, większość mówców zaliczyła:

- organizację wewnętrzną państw członkowskich,
- usługi publiczne,
- kulturę,
- zabezpieczenie społeczne.

Niektórzy podkreślali, że są to jedynie przykłady, a nie zamknięta lista zadań.

Zauważono jednak, iż fakt, że Unia nie interweniuje bezpośrednio w tych dziedzinach, nie powinien być dla niej przeszkodą w zachęcaniu państw członkowskich do współpracy w tych obszarach i/lub wspierania koordynacji ich działań.

Pytanie drugie: kryteria, jakie należy zastosować do określenia, które zadania powinny być realizowane na poziomie Unii

Drugie pytanie zadane Konwentowi dotyczyło ustalenia kryteriów, jakie należy zastosować, aby określić zadania, jakie powinny być realizowane na poziomie Unii, oraz zasad, jakimi powinien się kierować Konwent, zajmując stanowisko w tej sprawie.

Według członków Konwentu podział kompetencji między Unią i państwami członkowskimi powinien odzwierciedlać aspiracje obywateli.

Znakomita większość mówców przypomniała zebranych następujące kryteria:

- kryterium pomocniczości: Unia powinna podejmować działania jedynie w tych dziedzinach, w których – z powodu ich transgranicznego charakteru tylko ona jest w stanie określić kroki podjąć, albo w tych obszarach, w których może ona działać bardziej efektywnie niż dane państwo członkowskie. Niektórzy mówcy zwrócili uwagę na konieczność wzmocnienia zasady pomocniczości;
- kryterium proporcjonalności: jakiegokolwiek działania Unii nie powinny obejmować spraw, które nie są konieczne do osiągnięcia danego celu.

Niektórzy członkowie Konwentu przywoływali też zasadę solidarności.

Pytanie trzecie: kompetencje państw członkowskich

Trzecie pytanie zadane Konwentowi miało w szczególności na celu ustalenie, czy traktaty powinny w wyraźny sposób stanowić, że kompetencje nie objęte zadaniami Unii pozostają kompetencjami państw członkowskich, czy też powinny one zostać wymienione w traktatach, a jeżeli tak, to przy przyjęciu jakich kryteriów. Konwent zapytano również o to, na jakich kryteriach powinien on oprzeć swoją decyzję.

Większość mówców podkreślała konieczność przyjęcia w traktatach zasady, zgodnie z którą zadania nie przyznane na mocy traktatów Unii pozostają w gestii państw członkowskich, jednak bez potrzeby wpisywania do traktatu enumeratywnej listy kompetencji państw członkowskich. Większość członków Konwentu uznała, że opracowanie takiej listy mogłoby doprowadzić do sytuacji, w której kompetencje państw członkowskich zostałyby zdefiniowane, ze szkodą dla niezbędnej elastyczności, koniecznej, aby móc się dostosowywać do zmieniających się realiów. Niektórzy mówcy podkreślili, że ze względu na fakt, iż większość kompetencji pozostaje przy państwach członkowskich, oprócz przypadków, gdy zostały one delegowane Unii, trudno byłoby opracować enumeratywną listę kompetencji krajów członkowskich.

Pytanie czwarte: ewolucja kompetencji

Ostatnie pytanie zadane Konwentowi dotyczyło kwestii, czy zadania Unii powinny zostać obecnie raz na zawsze określone, czy też należy dopuścić możliwość ich ewolucji.

Elastyczność systemu rozgraniczenia kompetencji

Zdecydowana większość dyskutantów opowiedziała się za elastycznym systemem rozgraniczenia kompetencji, umożliwiającym optymalne dostosowywanie zadań Unii do nowych wyzwań i oczekiwań obywateli. Wychodząc z tego założenia, kilku mówców stwierdziło, że należy zachować elastyczność i dynamikę dotychczasowego rozwoju Unii, to znaczy te cechy, które m.in. stanowiły o jej sile, a system list określających kompetencje zarówno Unii, jak i państw członkowskich stałby w sprzeczności z taką elastycznością. Zwrócono uwagę, że właśnie dotychczasowa elastyczność Wspólnoty umożliwiła jej zajęcie się problemami azylu oraz przyjęcie dyrektywy w sprawie handlu elektronicznego.

Niektórzy mówcy podkreślali znaczenie jasnych i demokratycznych zasad podejmowania decyzji zamiast sztywnego systemu rozgraniczającego kompetencje. W tym kontekście wzmiankowano również o konieczności zachowania artykułów 95 i 308 Traktatu o WE.

Kontrole mające na celu zapewnienie zgodności z zasadą rozgraniczenia kompetencji oraz zasadą pomocniczości

Według większości mówców elastycznemu systemowi rozgraniczenia kompetencji powinno towarzyszyć wdrożenie efektywnych środków kontroli zgodności z zasadą delimitacji uprawnień i zasadą pomocniczości, ponieważ uznali oni, że kontrola efektywnego stosowania tych zasad stanowi najlepszą gwarancję ich przestrzegania. W opinii większości osób zabierających głos, w kontroli takie powinny się angażować parlamenty narodowe. W tym kontekście podkreślono, że organy te już w chwili obecnej są w stanie sprawdzać w niektórych dziedzinach zgodność z zasadami rozgraniczenia kompetencji i pomocniczości, ponieważ na szczeblu krajowym prowadzono debaty w tej sprawie.

Podczas dyskusji, jaka następnie się wywiązała, jej uczestnicy starali się odpowiedzieć na dwa pytania: czy kontrole takie powinny stanowić nowy mechanizm oraz czy mechanizm ten powinien mieć charakter polityczny czy też sądowy. Większość mówców opowiedziała się za mechanizmem a priori lub a posteriori, z udziałem przedstawicieli parlamentów narodowych, pewni zaś optowali za włączeniem do niego przedstawicieli Parlamentu Europejskiego. Niektórzy członkowie Konwentu opowiedzieli się za mechanizmem sądowym, wysuwając koncepcje sądu złożonego z członków narodowych trybunałów konstytucyjnych lub mechanizmu współpracy między Trybunałem Sprawiedliwości a narodowymi trybunałami konstytucyjnymi.

Niektórzy mówcy poparli ideę udziału regionów w takiej kontroli, w szczególności regionów mających uprawnienia ustawodawcze, jednocześnie wskazując, że podział kompetencji między władzami państw federalnych a ich częściami składowymi powinien być nadal określany przez same zainteresowane kraje.

Podniesiono też konieczność zróżnicowania rozwiązań dotyczących zmiany traktatów: przyjęcia bardziej sztywnych mechanizmów w przypadku zmiany postanowień podstawowych oraz bardziej elastycznych rozwiązań w przypadku pozostałych zapisów.

III. Młodzieżowa sesja Konwentu

Konwent zaakceptował przedstawiony mu dokument zawierający propozycję zorganizowania „Konwentu Młodzieży Europy”, opartego na modelu samego Konwentu (CONV 15/02).

Podczas dyskusji nad tym dokumentem gruntownie omówiono wiele problemów, zwłaszcza procedurę wyboru młodych ludzi, którzy mieliby wziąć udział w Konwencie. Kilku mówców podkreśliło konieczność przyjęcia przejrzystych i obiektywnych procedur selekcji oraz zapewnienia równowagi reprezentacji poszczególnych sektorów społeczeństwa oraz różnych punktów postrzegania europejskiej integracji.

Przewodniczący podkreślił, że wybrana procedura selekcji gwarantuje równowagę, młodzieżowa zaś debata powinna być jak najbardziej swobodna. Jeżeli chodzi o jej organizację, to podkreślił, że Konwent młodzieży powoła Prezydium i sprawozdawcę, który złoży sprawozdanie z przebiegu debaty właściwemu Konwentowi. Kwestia nawiązania kontaktu z młodymi ludźmi po zakończeniu Konwentu młodzieży ma zostać przeanalizowana później.

IV. Sprawy inne

Powołanie grup roboczych

Nawiązując do wniosków członków Konwentu o możliwie najszybsze powołanie grup roboczych, przewodniczący posiedzenia podkreślił, że Prezydium rozważa tę sprawę, a w szczególności tematy, jakimi grupy takie mogłyby się zająć.

Następna sesja

Przewodniczący poinformował zebranych, że następna sesja Konwentu, w dniach 23 i 24 maja 2002 r., zostanie poświęcona realizacji zadań Unii Europejskiej z punktu widzenia legitymizacji prawnej oraz skuteczności. Przedmiotem obrad będą kompetencje Unii oraz instrumenty potrzebne do ich realizacji.

NOTATKA NA TEMAT SESJI PLENARNEJ KONWENTU EUROPEJSKIEGO
W BRUKSELI,
23-24 MAJA 2002 R.

Sekretariat Konwentu, Bruksela, 29 maja 2002 r.

I. Otwarcie sesji plenarnej

1. Sesję otworzyli przewodniczący Konwentu Valéry Giscard d'Estaing oraz dwaj wiceprzewodniczący – Giuliano Amato i Jean-Luc Dehaene.

Przewodniczący podkreślił, że pierwsze dyskusje na forum Konwentu ujawniły pewien chaos w opisie zadań Unii i sposobu ich realizacji. W dużej mierze przyczyną tego stanu rzeczy jest mnogość tekstów zawierających opis tych zadań (traktaty, aneksy, inne teksty itp.), czego rezultatem jest ich nieskoordynowanie i niespójność merytoryczna.

2. Następnie przewodniczący przyjął informację Komisji z 22 maja, uznając ją za informację ważną, którą Konwent skrupulatnie zbada, podobnie jak inne otrzymane materiały. Przewodniczący oświadczył, że przewodniczący Komisji Romano Prodi poinformował go, iż Komisja zamierza przedłożyć pod koniec sierpnia lub we wrześniu dokument w sprawie instytucji, oraz że on sam jest gotowy do wzięcia udziału w sesji plenarnej, aby podzielić się poglądami z członkami Konwentu.
3. Przewodniczący z zadowoleniem przyjął także przyjęcie przez Parlament Europejski uchwały w sprawie raportu Lamassoure'a dotyczącego kompetencji Unii.

4. W odpowiedzi na wnioski, aby kwestię instytucji omówić wcześniej, przewodniczący stwierdził, że sprawa ta zostanie zbadana po zakończeniu „fazy słuchania” i przeanalizowaniu zadań Unii, gdyż właśnie ów opis powinien prowadzić do określenia instytucji, a nie odwrotnie.
5. W sprawie organizacji pracy przewodniczący zapowiedział przyspieszenie przebiegu obrad Konwentu. Zwrócił uwagę na trzy nowe elementy. Są to:
  - utworzenie pierwszych grup roboczych (patrz: punkt III poniżej);
  - procedura korzystania z niebieskich kart (jednominutowe wystąpienia w odpowiedzi na wystąpienia główne) zostanie uzupełniona przyznaniem prawa do jednominutowych odpowiedzi (sygnalizowanych zieloną kartą) uczestnikom, którym zadano pytania;
  - wprowadzenie krótkiej popołudniowej przerwy na bezpośrednie rozmowy między członkami Konwentu.

II. Realizacja zadań Unii: skuteczność i prawne uzasadnienie (legitymizacja) działań

6. Przewodniczący otworzył dyskusję, podkreślając, iż jest ona kontynuacją poprzedniej sesji. Na tamtej Konwent ustalił pewne zasady, jak również niektóre priorytety i wytyczne z zamiarem określenia zadań, które Unia podejmuje lub powinna podjąć. Obecne spotkanie ma służyć dalszemu przeanalizowaniu tych zasad i wytycznych, zbadaniu, czy obowiązujący zakres kompetencji odpowiada zadaniom Unii określonym przez Konwent, i ustaleniu sposobów zagwarantowania wykonywania zadań z tych kompetencji wynikających w sposób skuteczny i prawnie uzasadniony. Przewodniczący poinformował, że Konwent otrzymał kilka dokumentów, które będą podstawą dyskusji: dokument (CONV 47/02) w sprawie określenia zakresu kompetencji między Unią Europejską a państwami członkowskimi; drugi dokument (CONV 50/02) w sprawie instrumentów i procedur podejmowania decyzji umożliwiających Unii wykonywanie jej zadań; wreszcie notę (CONV 54/02) zawierającą kwestionariusz mający na celu nadanie dyskusji określonego biegu.

Dyskusja nad tym punktem skoncentrowała się na trzech głównych obszarach:

(a) *Zakres kompetencji:*

7. Dyskusja miała prowadzić do stwierdzenia, czy obecny system rozgraniczenia zakresu kompetencji między Unią Europejską a państwami członkowskimi jest zgodny z zadaniami Unii określonymi przez Konwent, czy też wymaga sprecyzowania, oraz w jaki sposób należy zapewnić zgodność z przyjętym zakresem kompetencji, zwłaszcza z zasadą pomocniczości.

Zdaniem przeważającej większości mówców kompetencje Unii w zasadzie odpowiadają jej zadaniom, istnieje jednak potrzeba sprecyzowania systemu rozgraniczania kompetencji i wzmocnienia kompetencji w niektórych obszarach.

8. Jeśli chodzi o dziedziny, w których należy wzmocnić kompetencje Unii, to znaczna część członków Konwentu wskazała na wspólną politykę zagraniczną, a zwłaszcza na potrzebę „mówienia przez Europę jednym głosem”, jak również na politykę odnoszącą się do obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, zwłaszcza w aspektach wymagających wspólnych działań przygranicznych. Członkowie wskazali także, iż należy nadać uprawnienia operacyjne Europolowi, poprzez wprowadzenie odpowiednich postano-

wień w tym zakresie do Traktatu, jak również podkreślili znaczenie kontroli Parlamentu i wymiaru sprawiedliwości nad Europolem.

Kilku uczestników posiedzenia zwróciło uwagę na potrzebę lepszej koordynacji polityki gospodarczej, jako konsekwencji unii walutowej. Inni utrzymywali, że nie należy od tego oddzielać polityki socjalnej i polityki zatrudnienia.

9. Co się tyczy jasnego sprecyzowania systemu rozgraniczania zakresu kompetencji, przeważająca większość mówców podkreśliła, iż obywatele muszą wiedzieć „kto za co odpowiada” w Unii Europejskiej i poparli wniosek w sprawie przejrzystego opisu kompetencji o charakterze bardziej operacyjnym. Mówcy podkreślili, że nie powinno to doprowadzić do modyfikacji systemu lub do ustalenia pozytywnej lub negatywnej listy kompetencji.

Wskazano na kilka możliwości osiągnięcia wymaganej przejrzystości, m.in. poprzez:

- wprowadzenie do Traktatu postanowienia, że kompetencje należą do państw członkowskich, z wyjątkiem przypadków, gdy dana sprawa leży w gestii Unii;
- wprowadzenie w Traktacie wyraźniejszego rozróżnienia między różnymi typami kompetencji;
- przeformułowanie artykułów Traktatu dotyczących celów Unii pod kątem ich jaśniejszego odawczych i określenia;
- sprecyzowanie ustaw wykonawczych uprawnień Unii;
- określenie – w artykułach 94, 95 i 308 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską – granic ich stosowania wytyczonych przez Trybunał Sprawiedliwości.

10. Członkowie Konwentu podkreślili potrzebę wzmocnienia politycznego monitoringu zgodności z zasadami określenia granic kompetencji i pomocniczości. Kilka osób stwierdziło, że taki monitoring powinien w zasadzie mieć charakter parlamentarny. W kwestii tej zgłoszono wiele spraw. Są to między innymi:

- potrzeba wzmocnienia monitoringu ze strony parlamentów narodowych w przypadku, gdy rządy określają swoje stanowisko w sprawach Wspólnoty;
- ustanowienie mechanizmu wzmocnienia prowadzonego przez parlamenty narodowe monitoringu zgodności z zasadami rozgraniczania zakresu kompetencji i pomocniczości w procesie podejmowania decyzji przez Wspólnotę. Przedyskutowano kwestię, czy mechanizm taki powinien obejmować tylko parlamenty narodowe, czy też powinien mieć szerszy charakter. Niektórzy delegaci odwoływali się do roli, jaką może w tej kwestii odgrywać COSAC. Poruszono także sprawę uprawnień, jakich wymagać będzie wprowadzenie takiego mechanizmu;
- potrzeba „samodyscypliny” ze strony instytucji w trakcie całej procedury legislacyjnej. Nacisk położono na istotną rolę, jaką w tym względzie może odegrać Komisja w kontekście jej prawa zgłaszania inicjatyw ustawodawczych;
- w zakresie monitoringu ze strony wymiaru sprawiedliwości niektórzy członkowie Konwentu opowiedzieli się za wzmocnieniem monitoringu przez Trybunał Sprawiedliwości. Część uczestników obrad wskazała na potrzebę utworzenia w ramach Trybunału Sprawiedliwości izby, która odpowiadałaby za sprawy zgodności z zasadami rozgraniczania zakresu kompetencji i zasadą pomocniczości, a także na kwestię ustalenia, czy należy rozszerzyć prawo do apelacji do Trybunału Sprawiedliwości w przypadku naruszenia zasad rozgraniczania zakresu kompetencji i zasady pomocniczości. Niektórzy członkowie opowiedzieli się za przyznaniem tego prawa parlamentom narodowym; inni powoływali się na regiony mające kompetencje ustawodawcze lub Komitet Regionów.

11. Na zakończenie, w odpowiedzi na propozycje mówców, którzy opowiadali się za wprowadzeniem monitoringu *ex ante* ze strony sądownictwa, inni mówcy podkreślili, że monitoring realizacji zasady rozgraniczania zakresu kompetencji i zasady pomocniczości powinien mieć nade wszystko charakter polityczny, natomiast w przypadku konfliktu dopuszcza się, jako ostateczne wyjście, drogę sądową.
12. Ponieważ zasada pomocniczości ma zarówno polityczny, jak i prawny charakter, to – zdaniem niektórych mówców – należy ustanowić wspólny mechanizm arbitrażowy (polityczno-sądowniczy), do którego kierowano by sprawy dotyczące określenia granic kompetencji lub pomocniczości przed przyjęciem aktu ustawodawczego.

(b) Instrumenty wykonywania kompetencji:

13. Przeważająca większość mówców skrytykowała chaos wynikający z mnożącej się liczby będących w gestii Unii instrumentów wykonywania jej zadań. Podkreślali, że konieczne jest uporządkowanie i ujednoczenia tych instrumentów poprzez ich ponowne zdefiniowanie, uproszczenie i zredukowanie ich liczby. Niektórzy uczestnicy obrad opowiedzieli się za wyraźną hierarchią zasad.
14. Część uczestników obrad skrytykowała również nadmierną szczegółowość, jaka cechuje obecne ustawodawstwo, proponując częstsze wykorzystywanie ustawodawstwa ramowego. Zdaniem niektórych, należy w szerszym zakresie uznać, że środki działania Unii mogą się różnić w zależności od ich intensywności (ustawodawstwo o jednolitym zastosowaniu, harmonizacja w pełnym lub minimalnym zakresie, wzajemne uznawanie, wiążąca lub „otwarta” koordynacja).
15. W kwestii propozycji ustanowienia współzależności między typami kompetencji a typami instrumentów prawnych (rozporządzenie, dyrektywa, decyzja itp.), niektórzy członkowie sugerowali, iż jest to niemożliwe. Z drugiej jednak strony część mówców zaproponowała zmiany w klasyfikacji instrumentów w celu określenia ich charakteru (jako przykład podano klasyfikacje ustawodawstwa i ustawodawstwa ramowego).

Ponadto kilku mówców skrytykowało filarową strukturę obecnych traktatów, uznając potrzebę dostosowania instrumentów objętych trzema filarami lub, w każdym wypadku, między pierwszym filarem (Wspólnota) a trzecim (współpraca w sprawach karnych).

16. Wreszcie poruszono także następujące kwestie:
  - potrzebę zachowania unikalnego charakteru prawa Wspólnoty i jego instrumentów, a w szczególności jego pierwszeństwa i efektu pośredniego;
  - uznanie prawa organicznego za nowy instrument w hierarchii ustawodawczej, zastrzeżony dla przepisów o charakterze zbliżonym do konstytucyjnego.

(c) Skuteczność i prawne uzasadnienie (legitymizacja) w procesie podejmowania decyzji:

17. Wielu mówców podkreśliło ścisły związek między prawnym uzasadnieniem a skutecznością, udzielając tym samym odpowiedzi na pytanie czwarte i piąte. Mówcy ci uznali celowość udoskonalenia w zakresie skuteczności i prawnego uzasadnienia procedur podejmowania decyzji w ramach Unii. W związku z tym kilku uczestników podkreśliło potrzebę uproszczenia tych procedur, zwłaszcza ze względu na obecny czas trwania procedury ustawodawczej, oraz zredukowania ich liczby.

Inni zaś zauważyli, że cel, jakim jest uproszczenie, będzie niechybnie ograniczony w ramach Unii, którą charakteryzuje różnorodność. Należy zatem zachować dotychczas-

sowy charakter procesu podejmowania decyzji, którego głównym celem powinno być ustanowienie procedur bardziej przejrzystych i zrozumiałych dla obywateli.

18. Kilku członków Konwentu opowiedziało się za rozszerzeniem głosowania na zasadzie kwalifikowanej większości głosów i zniesieniem obecnie przysługującego prawa weta, co – zdaniem części uczestników obrad – może doprowadzić do zastosowania superkwalifikowanej większości głosów. Kilku mówców poparło wnioski, aby w przypadku gdy Rada działa w charakterze ustawodawcy, jej posiedzenia były jawne.
19. Przeważająca większość członków opowiedziała się za wzmocnieniem parlamentarnego elementu procesu podejmowania decyzji w ramach Unii. W związku z tym wielu delegatów zasygnalizowało potrzebę zwiększenia roli parlamentów narodowych w tej procedurze, jak również konieczność rozszerzenia uprawnień Parlamentu Europejskiego, kładąc nacisk w niektórych przypadkach na parlamenty narodowe. Jeżeli chodzi o parlamenty narodowe, to o ile niektórzy mówcy wyrażali zainteresowanie koncepcją ustanowienia nowej struktury lub organu umożliwiającego im bezpośrednio uczestnictwo w procesie decyzyjnym na poziomie Unii, kilku innych przyznało priorytet dobrze dostosowanemu monitoringowi działań rządów w ramach Rady przez ich parlamenty, przy zachowaniu obecnego trójkąta instytucjonalnego w Unii. Co do Parlamentu Europejskiego, to wielu uczestników obrad domagało się rozszerzenia, a nawet ogólnienia jego roli jako współtwórcy ustawodawstwa. Niektórzy sugerowali również wzmocnienie więzi między Parlamentem Europejskim a parlamentami narodowymi i ich komisjami europejskimi, na przykład poprzez rozbudowę modelu COSAC.
20. Kilku mówców poruszyło kwestię zachowania monopolu Komisji na zgłaszanie inicjatyw ustawodawczych. Chociaż niektórzy z nich popierali przyznanie prawa do inicjatywy również Parlamentowi Europejskiemu, inni wskazywali na parlamenty narodowe lub Radę. Wielu innych uczestników odrzuciło te propozycje, broniąc wyłącznego prawa Komisji do zgłaszania inicjatyw ustawodawczych.
21. Wielu delegatów dążyło do usprawnienia procedury uchwalania przepisów wykonawczych na poziomie Wspólnoty, krytykując skomplikowany i nieprzejrzysty charakter obecnego systemu „komitologii”.

Co się tyczy tej kwestii, to niektórzy popierali znaczną redukcję liczby istniejących komitetów, jak również większą przejrzystość w ich pracy; zgłoszono także wniosek o ustanowienie systemu, zgodnie z którym przepisy wykonawcze byłyby uchwalane przez Komisję i podlegałyby monitoringowi ustawodawcy.
22. Kilku członków podkreśliło znaczenie celu, jakim jest lepsza jakość ustawodawstwa. W tym kontekście poruszono przede wszystkim następujące kwestie:
  - zintensyfikowanie konsultacji zainteresowanych środowisk w trakcie całego procesu legislacyjnego, tj. od przygotowania propozycji przez Komisję aż do jej przyjęcia przez ustawodawcę;
  - znaczenie roli stowarzyszeń i organizacji pozarządowych jako łączników między obywatelami i uczestnikami sceny politycznej;
  - idea polegająca na tym, że Rada i Parlament Europejski powinny pójść za przykładem Komisji, która uruchomiła system mający na celu doskonalenie ustawodawstwa;
  - korzyści z większego stosowania zdefiniowanych standardów przez zainteresowane sektory („samoregulacja”) lub w procesie współpracy między tymi sektorami a organami władz państwowych („wspólna regulacja”), w celu ułatwienia procesu podejmowania decyzji w niektórych dziedzinach.

23. Inne kwestie poruszone w trakcie dyskusji nad skutecznością i prawnym uzasadnieniem obejmowały:
- wniosek o rzeczywisty podział uprawnień, którego brakowało w dotychczasowym systemie; podkreślano głównie potrzebę wyraźniejszego rozróżnienia między ustawodawstwem a innymi aktami wykonawczymi;
  - zapewnienie lepszej koordynacji polityk między różnymi dziedzinami działalności Unii;
  - wniosek o zapewnienie równości między państwami członkowskimi w procesie podejmowania decyzji;
  - wniosek o ustalenie, że decyzje legislacyjne w Radzie będą podejmowane podwójną większością (większością państw i liczby ludności), wynikający z krytyki przez niektórych członków Konwentu skomplikowanego systemu ustanowionego Traktatem Nicejskim;
  - wniosek o umieszczenie w traktatach zapisu o otwartej metodzie koordynacji;
  - znaczenie przedstawicielstwa w składzie Parlamentu Europejskiego, przy zachowaniu minimalnej liczby miejsc dla deputowanych reprezentujących państwa o najmniejszej liczbie ludności.
24. Ponadto niektórzy członkowie Konwentu podkreślili, że Unia także uzasadnia swoje prawo do działania poprzez uznanie i ochronę jej wspólnych wartości. W związku z tą kwestią nawiązano do:
- znaczenia zapewnienia osobom fizycznym łatwiejszego dostępu do Trybunału Sprawiedliwości,
  - głównej roli Rady Europy i wagi współpracy Unii z tym organem,
  - potrzeby wyraźnego zagwarantowania roli samorządu terytorialnego w traktatach.
25. Zamykając dyskusję, przewodniczący krótko ją podsumował, wymieniając dziedziny, w których osiągnięto porozumienie lub zdanie przeważające. Stwierdził jednak, że niektóre różniące się między sobą, a nawet sprzeczne stanowiska wymagają jeszcze rozstrzygnięcia, a wiele tematów – bardziej szczegółowej analizy. Będzie to głównie zadaniem grup roboczych.

Przewodniczący odnotował, co następuje:

- przeważa pogląd, iż, ogólnie rzecz biorąc, obecny system podziału kompetencji jest dobry, jakkolwiek należy dokładniej określić i wzmocnić kompetencje w przypadku polityki bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości oraz polityki zagranicznej;
- istnieje sprzeczność między potrzebą zachowania elastycznego systemu a dążeniem do większej precyzji;
- jest wola wprowadzenia zmian w liście celów działań Unii, obecnie określonych w traktatach;
- należy monitorować pomocniczość i określić granice kompetencji oraz zbadać różne sugerowane podejścia;
- trzeba zmniejszyć liczbę i doprecyzować instrumenty oraz dążyć do unikania drobiazgowej biurokracji, jak również ponownie zbadać obecnie stosowaną klasyfikację instrumentów;
- szczegółowego zbadania wymaga kwestia struktury filarowej, od której wielu uczestników chciałoby odejść;
- należy zapewnić demokratyczne prawo do działania: ponieważ nie sugerowano jakiegokolwiek braku prawnego uzasadnienia działań Unii w kategoriach ściśle prawnych (czegoś, co w każdym przypadku wymagałoby interwencji Trybunału Sprawiedliwości), kwestią do dyskusji pozostaje, czy działania Unii satysfakcjonują obywateli, czy są one im odpowiednio wyjaśniane, a tym samym, czy mają akceptację społeczeństwa.

III. Grupy robocze

26. Przewodniczący poinformował Konwent, że reagując na dyskusję na poprzednim posiedzeniu, Prezydium wyraziło zgodę na ustanowienie pierwszych grup roboczych (CONV 52/02), w których będą mogli uczestniczyć wszyscy wchodzący w skład Konwentu, niezależnie od tego, czy są członkami, zastępcami czy obserwatorami. Każdy członek Konwentu jest zobowiązany wskazać – do 30 maja – te grupy robocze, w których chciałby uczestniczyć, w kolejności zgodnej ze swymi preferencjami.

27. Jeden z członków parlamentów narodowych, przemawiając w imieniu wszystkich uczestników, z zadowoleniem przyjął fakt, że planuje się powołanie grup roboczych. Zgłosił on do Prezydium prośbę o przedstawienie listy wszystkich grup roboczych, które będą działały podczas debat Konwentu, wraz z ich odpowiednimi kompetencjami, tak aby można było przedstawić tę listę do dyskusji i w razie konieczności uzupełnić ją oraz zatwierdzić kompetencje każdej grupy.

Pozostali mówcy sugerowali tematy dla grup roboczych, które można by podjąć w przyszłości: demokracja, instytucje, głosowanie większością głosów, społeczny wymiar Unii, regiony, bezpieczeństwo itp.

28. Przewodniczący zwrócił uwagę na fakt, że Konwent ma przed sobą wiele pracy, której nie powinno się dzielić w wyniku utworzenia grup roboczych. Konwent musi pozostać zjednoczony i opracowywać propozycje w miarę postępu w dyskusjach. Dodał, że w tym zakresie Konwent odstąpił od parlamentarnej metody specjalizacji komisji, oraz że zadaniem grup roboczych jest zbadanie szczegółowych pytań, które dotychczas pojawiły się w trakcie dyskusji, w celu zaproponowania Konwentowi rozwiązań. Kwestie obejmujące swym zakresem wiele państw, jak np. polityka zagraniczna, powinien zbadać sam Konwent. Jeśli chodzi o wniosek członków parlamentów narodowych, przewodniczący uznał, iż przedwczesne byłoby sporządzenie wyczerpującej listy grup, ponieważ konkretne tematy do przeanalizowania w grupach zostaną wybrane w dyskusji Konwentu na temat kwestii będących przedmiotem zainteresowania wielu państw.

Przewodniczący zapewnił, że Prezydium rozpatrzy zgłoszone punkty, łącznie z życzeniem bardziej szczegółowego opracowania struktury grup roboczych. Przewodniczący nadmienił również, iż skład grup roboczych będzie zależał od potrzeb i specjalistycznego doświadczenia członków Konwentu, chociaż zostaną poczynione wysiłki, aby utrzymać równowagę między poszczególnymi komponentami, różnymi tendencjami politycznymi oraz mężczyznami i kobietami. Przewodniczący grup zadecydują, czy ich obrady będą miały charakter otwarty, a ostateczny termin przedkładania wniosków przez grupę będzie zróżnicowany, w zależności od grupy.

IV. Forum i przygotowania do sesji Konwentu na temat społeczeństwa obywatelskiego

29. Wiceprzewodniczący [Jean-Luc] Dehaene przedłożył Prezydium notę pt. „Konwent a społeczeństwo obywatelskie” (CONV 48/02) i podkreślił następujące kwestie:

- sesja plenarna w dniach 24-25 czerwca będzie prawie całkowicie poświęcona społeczeństwu obywatelskiemu. Debatę Konwentu otworzy wypowiedź wiceprzewodniczącego Dehaene’a. Następnie obserwatorzy z Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Komitetu Regionów i przedstawiciele partnerów społecznych zostaną zaproszeni do złożenia sprawozdania na podstawie własnych kontaktów. Oprócz tego członkowie Konwentu (po jednym z każdego kraju) zostaną poproszeni o złożenie sprawozdania na temat postępów w debatach lub na forum krajowym, w formie ustnej na spotkaniu lub na piśmie;

- przed sesją w dniach 24-25 czerwca członkowie Prezydium, pod egidą sektorowych grup kontaktowych złożonych z przedstawicieli reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, przeprowadzą spotkania otwarte. Grupy kontaktowe będą zobowiązane wyznaczyć po jednym lub po dwóch przedstawicieli, którzy w ich imieniu zabiorą głos na posiedzeniu plenarnym;
  - Sekretariat Konwentu przygotowuje dla członków Konwentu krótką informację o różnych pisemnych materiałach nadesłanych do witryny internetowej Forum. Sporządzi także streszczenie rezultatów dyskusji krajowych, które zostanie przedstawione na sesji w dniach 24-25 czerwca;
  - sesja w dniach 24-25 czerwca będzie częścią stałej wymiany poglądów ze społeczeństwem obywatelskim, zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym, w którym mają obowiązek uczestniczyć wszyscy członkowie Konwentu.
30. Podczas dyskusji poruszono następujące kwestie:
- kilku członków Konwentu podkreśliło znaczenie sesji w dniach 24-25 czerwca, w której wezmą udział zarówno organizacje pozarządowe szczebla krajowego, jak i osoby odpowiedzialne za prowadzenie forum krajowego;
  - jeden z członków Konwentu podkreślił znaczenie udziału w obradach przedstawicieli różnych Kościołów i zastanawiał się, w jaki sposób znaleźć dla nich miejsce w siedmiu przewidywanych grupach kontaktowych. Inny z członków Konwentu poczynił podobne spostrzeżenie na temat organizacji reprezentujących małe przedsiębiorstwa;
  - przewodniczący Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, obserwator w Konwencie, zwrócił uwagę na posiedzenie Komitetu zwołane na 27 maja, w obecności panów Dehaene'a i Barniera, w którym weźmie udział ponad 125 organizacji reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, zarówno na poziomie europejskim, jak i krajowym, włącznie ze społecznościami religijnymi; przewodniczący rozszerzył to zaproszenie na wszystkich członków Konwentu.
31. Podsumowując ten punkt, wiceprzewodniczący [Jean-Luc] Dehaene podkreślił, że mimo organizacyjnych trudności we włączaniu krajowych organizacji pozarządowych do udziału w obradach w dniach 24-25 czerwca (co pozostaje nadal kwestią do rozważenia przez Prezydium), organizacje te będą miały wiele możliwości uczestniczenia w dyskusji, zwłaszcza poprzez:
- materiały pisemne dostarczone dla Forum,
  - udział w krajowych dyskusjach i gremiach, których znaczenie podkreślił [Jean-Luc] Dehaene,
  - uczestnictwo w spotkaniach regularnie organizowanych przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny,
  - możliwość wzięcia udziału w otwartych spotkaniach grup kontaktowych przed sesją w dniach 24-25 czerwca.

V. Następne posiedzenie Konwentu

32. Wiceprzewodniczący Giuliano Amato zamykając posiedzenie powiedział, że następna sesja Konwentu w dniach 5-6 czerwca będzie dotyczyła głównie polityki w zakresie wymiaru sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Pozostałą część sesji zajmie dyskusja nad rolą parlamentów narodowych w strukturach Unii. W każdym z tych dwóch tematów Konwentowi zostanie przedstawiony dokument stanowiący podstawę dyskusji i krótki kwestionariusz ułatwiający prowadzenie obrad.

NOTATKA NA TEMAT SESJI PLENARNEJ KONWENTU EUROPEJSKIEGO,
BRUKSELA,
6-7 CZERWCA 2002 R.

Sekretariat Konwentu, Bruksela, 19 czerwca 2002 r.

I. Otwarcie posiedzenia plenarnego

1. Posiedzenie otworzył przewodniczący Konwentu Valéry Giscard d'Estaing. Towarzyszyło mu dwóch wiceprzewodniczących – Giuliano Amato oraz Jean-Luc Dehaene.
2. Przewodniczący przypomniał, że Prezydium Konwentu ustaliło limit czasu dla każdego punktu obrad, co pozwoli usprawnić przebieg obrad; oznaczało to, że głos będzie mogła zabrać ograniczona liczba mówców. W związku z tym przewodniczący podkreślił konieczność ścisłego przestrzegania przez mówców trzyminutowego limitu czasu, tak aby wszyscy członkowie Konwentu, którzy poprosili o głos, mieli możliwość wypowiedzenia się.

II. Obszar wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości: rola Unii Europejskiej i państw członkowskich (dokumenty CONV 69/02 i CONV 70/02)

3. Rozpoczynając debatę, przewodniczący podkreślił, że wolność, bezpieczeństwo i sprawiedliwość to dziedziny, w których Europa – za pośrednictwem badań opinii publicznej lub samych członków Konwentu – wyraża pilne potrzeby. Złożoność funkcjonujących procedur i mechanizmów uzasadnia – jego zdaniem – szybkie rozpoczęcie debaty. Przedstawił treść dokumentu CONV 69/02 zawierającego ocenę osiągnięć w dziedzinie bezpieczeństwa i sprawiedliwości oraz identyfikującego wiele kwestii bądź dróg zasługujących na zbadanie przez Konwent.
4. W debacie wzięło udział ponad pięćdziesięciu członków Konwentu. Była to owocna i ożywiona wymiana opinii na temat, który zdaniem wszystkich zabierających głos stanowi przedmiot głównej troski obywateli. Niektórzy członkowie Konwentu podkreślili, że kwestia ta będzie również przedmiotem szczególnej uwagi podczas posiedzenia Rady Europejskiej w Sewilli.

(i) Problemy ogólne

5. Znaczna większość członków Konwentu uznała, że sprawy bezpieczeństwa i sprawiedliwości muszą mieć głębszy europejski wymiar. Podkreślono, że państwa członkowskie nie mają wystarczających środków na zwalczanie ponadgranicznej przestępczości. Handel ludźmi, narkotykami i przestępczość zorganizowana nie znają granic prawnych ani administracyjnych.
6. Kilku członków Konwentu podkreśliło konieczność zachowania równowagi między wymogami bezpieczeństwa a poszanowaniem fundamentalnych wartości. W związku z tym mówcy odwołali się do Karty Praw Podstawowych, żądając włączenia jej do traktatu. Proponowano również przystąpienie Wspólnoty bądź Unii Europejskiej do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Niektórzy mówcy odwoływali się również do turyńskiej Karty Społecznej lub genewskiej Konwencji w sprawie statusu uchodźców.

(ii) Przegląd polityk

7. Wielu mówców upominało się o bardziej precyzyjną definicję przestępstwa ponadgranicznego, wymagającego reakcji na poziomie europejskim. W związku z tym zaproponowano daleko idącą harmonizację prawa karnego, ze szczególnym uwzględnieniem definicji przestępstw oraz wysokości kar minimalnych i maksymalnych. Inni podkreślali zasadę wzajemnego uznawania. Kilka osób zasugerowało konieczność połączenia obydwu podejść, podkreślając, że chociaż w większości przypadków rozwiązaniem jest wzajemne uznawanie, to w niektórych sytuacjach harmonizacja jest koniecznością. Wielu mówców podkreśliło konieczność większej harmonizacji w dziedzinie azylu i imigracji, podczas gdy inni wyrażali wolę, aby państwa członkowskie mogły zachować swoją narodową politykę, zwłaszcza w zakresie imigracji i dostępu do rynku pracy. Inni członkowie Konwentu podkreślali znaczenie rozgraniczenia polityki azylowej, z jednej strony, i polityki imigracyjnej – z drugiej. W odniesieniu do azylu należy przestrzegać zobowiązań humanitarnych, w szczególności Konwencji Genewskiej, a obciążenia z tego tytułu powinny być równomiernie ponoszone przez całą Europę. Polityka imigracyjna powinna też uwzględniać inne sprawy, takie jak np. wymogi rynku pracy oraz zdolność do zintegrowania się ze społeczeństwem.
8. Niektóre osoby proponowały, aby wyjść poza zasady wynikające z obowiązujących traktatów i poza minimalne standardy, po to, aby stworzyć skuteczny wspólny system azylowy. Należałoby zatem zrewidować listy obowiązujących obecnie podstaw prawnych zawartych w artykule 63 Traktatu o WE, w celu stworzenia bardziej spójnego systemu, odzwierciedlającego program polityczny przyjęty na szczycie w Tampere, jak również poprzez wyjście poza postanowienia Traktatu Nicejskiego dotyczące przejścia do głosowania kwalifikowaną większością głosów (QMV). Częstość stwierdzano, że obecna sytuacja oraz sposób, w jaki w Europie są traktowane osoby szukające azylu, stanowi przedmiot troski Konwentu.
9. Kilku mówców podkreśliło zewnętrzny wymiar unijnej polityki w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, wzywając do zintensyfikowania współpracy w tych obszarach, zwłaszcza z krajami sąsiadującymi, do szerszego uwzględnienia aspektów tej polityki w zewnętrznych stosunkach Unii oraz do ich skoordynowania z innymi elementami stosunków zewnętrznych, takimi jak polityka handlowa lub polityka na rzecz rozwoju.
10. O kwestiach dotyczących prawa cywilnego mówiono niewiele.

(iii) Struktury instytucjonalne, legitymizacja prawna i efektywność

11. Niektórzy mówcy poruszyli kwestię podziału na filary. Większość kwestionowała zasadność tego podziału i argumentowała na rzecz pełnego „uwspólnotowienia” (tzn. stosowania zwykłych procedur wspólnotowych) spraw należących do obecnego trzeciego filaru (współpraca policyjna i sądowa w sprawach karnych) lub szerszego stosowania wspólnotowych struktur i mechanizmów w tych sprawach. Mówcy odnosili się w szczególności do korzyści płynących z instrumentów prawnych, mechanizmów kontroli sądowej oraz przejrzystości wspólnotowego prawa. Z drugiej strony niektórzy podkreślali, że generalne stosowanie wspólnotowych procedur decyzyjnych we wszystkich sprawach dotyczących bezpieczeństwa i sprawiedliwości nie jest możliwe w praktyce.
12. Kilku mówców zastanawiało się, czy osoby argumentujące za „uwspólnotowieniem” miały zawsze na myśli te same elementy i szczegóły oraz podkreślało potrzebę pragmatycznego podejścia polegającego na stopniowej analizie ulepszeń, jakie należy wprowadzić w zakresie instrumentów i procedur. Sugerowano możliwość współistnienia w

tych samych ramach różnych procedur decyzyjnych, dostosowanych do specyfiki poszczególnych zagadnień. Niektórzy mówcy stwierdzali, że całkowite lub częściowe uwspólnotowienie trzeciego filaru będzie oznaczać dla narodowych rządów i parlamentów utratę kompetencji, co może zostać wykorzystane przez partie ekstremistyczne bądź populistyczne.

13. Kilkakrotnie pojawiała się kwestia demokratycznej legitymizacji i kontroli. Wielu członków Konwentu wyraziło wolę, aby Parlament Europejski stał się współustawodawcą zarówno w sprawach już uwspólnotowionych, jak i w unijnych działaniach ustawodawczych dotyczących spraw karnych, przynajmniej w części dotyczącej współpracy sądowej. Inni mówcy podkreślali konieczność wzmocnienia roli parlamentów narodowych, jakkolwiek nie była to alternatywa dla wcześniejszej propozycji. Niektórzy krytykowali brak kontroli (bądź jej niedostatki) nad organami Unii wchodzącymi w skład trzeciego filaru, jak na przykład Europol (niektórzy wymieniali również Eurojust), żądając wprowadzenia kontroli na poziomie europejskim. Jeden z członków Konwentu uznał, że kontrola sprawowana obecnie przez narodowe parlamenty jest w zupełności wystarczająca.
14. Proponowano różnorodne modele ściślejszej kontroli nad tymi wspólnymi organami: kontrolę sprawowaną przez Parlament Europejski, a ściślej – przez specjalną komisję parlamentarną, zintegrowanie ich ze wspólnotowymi mechanizmami, na przykład pod nadzorem Komisji, czy też utworzenie nowego stanowiska wysokiego przedstawiciela Unii, funkcjonującego jako partner parlamentów narodowych w zakresie zagadnień związanych z trzecim filarem oraz odpowiedzialnego za pracę tych organów.
15. Niektórzy mówcy krytykowali fakt, że Komisja i państwa członkowskie dzielą między sobą prawo inicjatywy, twierdząc najczęściej, że prawo to powinno od tej pory należeć wyłącznie do Komisji. W tym kontekście proponowano również możliwość poddania inicjatyw zgłaszanych przez państwa członkowskie analizie prawnej.
16. Większość osób wyraziła wolę zniesienia zasady jednomyślności w przypadku spraw dotyczących azylu i imigracji (pierwszy filar) oraz współpracy w sprawach karnych (trzeci filar).
17. Co się tyczy rozważanych obecnie kwestii w ramach trzeciego filaru, wielu mówców wyraziło konieczność poprawy i uproszczenia instrumentów prawnych. Członkowie Konwentu stwierdzali w szczególności, że ze względu na zbyt powolne procedury ratyfikacyjne Konwent nie będzie mógł być w ich wypadku pomocny. Kilku z nich podkreśliło potrzebę dysponowania takimi samymi instrumentami, jak te dostępne w ramach ustawodawstwa wspólnotowego, zwłaszcza instrumentami zapewniającymi bezpośrednie efekty, tzn. stosowanymi bezpośrednio, jak na przykład rozporządzenia wprowadzające wspólnotowe polityki. Kilka razy wspomniano o trudnościach związanych z rozgraniczeniem stosowania decyzji ramowych i decyzji przewidzianych w Traktacie o UE.
18. Wielu członków Konwentu wyraziło wolę rozszerzenia uprawnień Trybunału Sprawiedliwości oraz przyznania mu pełnych kompetencji w ramach trzeciego filaru. Niektórzy mówili o wprowadzeniu możliwości apelacji dla osób prywatnych. Kilkoro mówców podkreślało, że Komisja powinna mieć możliwość wszczynania przed Trybunałem postępowania przeciwko państwom członkowskim z powodu naruszania przez nie prawa.

19. Niektórzy wyrażali wolę ponownego zbadania specjalnych rozwiązań *opt-in* przyznanych obecnie kilku państwom członkowskim. Niektórzy sugerowali, aby zastąpić je możliwością konstruktywnego wstrzymania się od głosu.

(iv) Instrumenty w zakresie współpracy

20. Większość mówców ubolewała, że Europol nie ma prawnych ani materialnych środków realizacji swoich zadań; wyrażano pragnienie doprowadzenia do niezwłocznej zmiany tej sytuacji. W związku z powyższym Europol powinien otrzymać większe środki finansowe i uprawnienia operacyjne, które – zdaniem niektórych mówców – powinny obejmować, z jednej strony, prawo żądania od krajowych sił policyjnych wszczynania postępowań, z drugiej zaś – możliwość prowadzenia faktycznych śledztw wspólnie z władzami krajowymi. Tego rodzaju wzmocnienie Europolu powinno się odbywać równoległe ze wzmocnieniem kontroli parlamentarnej (por. powyżej) i sądowej. W kwestii ostatniego punktu niektórzy mówcy oczekują, że kontrola sądowa będzie sprawowana na poziomie porównywalnym z kontrolą nad krajowymi siłami policyjnymi i kwestionowali immunitet przyznany pracownikom Europolu. Poruszono również kwestię wzmocnienia OLAF (Europejskiego Urzędu ds. Zwalczania Oszustw) oraz wspierania synergii między tym organem a Eurojustem i Eurojustem. Niektórzy członkowie Konwentu stwierdzali, że najpierw należy całkowicie wykorzystać potencjał w zakresie efektywnej współpracy narodowych sił policyjnych; współpraca taka może zostać jeszcze bardziej zintensyfikowana.
21. Wielu mówców wyrażało przekonanie, że Eurojust powinien być nadal rozwijany, a niektórzy uważali, że mógłby się on przekształcić w organ europejskiego oskarżyciela publicznego. Niektórzy twierdzili, że tego rodzaju oskarżyciel publiczny powinien być w stanie wносить do Trybunału Sprawiedliwości sprawy w odniesieniu do pewnych konkretnych przestępstw (niektórzy uważali, że należy zacząć od oszustw przeciwko interesom finansowym Wspólnoty), natomiast inni stali na stanowisku, że tego rodzaju postępowania powinny się toczyć wyłącznie przed sądami krajowymi.
22. Wielokrotnie mówiono o zewnętrznych granicach Unii. Prawie wszyscy mówcy byli zdania, że należy wprowadzić dokładniejsze wspólne kontrole. Niektórzy stwierdzili, że oznaczałoby to utworzenie jednostek wspólnej straży granicznej; inni preferowali ściślejszą współpracę między służbami państw członkowskich oraz uzgodnione projekty szkoleniowe. Wysuwano różnorodne propozycje pośrednie mające na celu poprawę istniejącej sytuacji, na przykład stopniowe przechodzenie do wspólnych rozwiązań, przy czym pierwszym krokiem byłoby utworzenie komórki wsparcia będącej w dyspozycji władz krajowych. Niektórzy podkreślali potrzebę solidarności finansowej i pragnęli podzielenia się obciążeniami z tymi państwami członkowskimi, które z różnych przyczyn – w szczególności geograficznych – są odpowiedzialne za większy fragment wspólnych granic zewnętrznych.
23. Przewodniczący podsumował [dyskusję], podkreślając [wysoki] poziom przeprowadzonej debaty. Umożliwiła ona wnikliwe przeanalizowanie ważnego tematu. Przewodniczący wskazał na różne niuanse w propozycjach zgłaszanych przez członków Konwentu. Poprosił o głębsze przemyślenie koncepcji przestępstw ponadgranicznych. W odniesieniu do sprawy podziału na filary, zasugerował podejście pragmatyczne, polegające na przeanalizowaniu, bez żadnych uprzedzeń, tego, jakie działania będą mogły być najlepiej realizowane przy wykorzystaniu poszczególnych procedur.
24. Przewodniczący stwierdził, że Prezydium zaproponuje wkrótce utworzenie grupy roboczej do tych spraw, w celu dokładniejszego przeanalizowania niektórych zagadnień.

III. Rola parlamentów narodowych w europejskiej architekturze

25. Przewodniczący zwrócił uwagę członków Konwentu na trzy sprawy dotyczące roli parlamentów krajowych, poruszone w Deklaracji z Laeken. Stwierdził, że w celu wsparcia dyskusji Sekretariat przedłożył członkom Konwentu dwa dokumenty. Jeden to opisowy materiał do dyskusji (CONV 67/02), prezentujący ogólny zarys uprawnień parlamentów krajowych, wynikający z traktatów i zawierający wiele propozycji dotyczących ich roli w przyszłości. Drugi dokument (CONV 68/02) zawiera kwestie, do których członkowie Konwentu mogą się ustosunkować w trakcie dyskusji.
26. Ponieważ wielu mówców nawiązywało do zagadnień poruszonych w tym dokumencie, będzie on również podstawą dla niniejszej notatki.
- i. Jak można pomóc parlamentom krajowym w wypełnianiu ich podstawowej funkcji, jaką jest zapewnienie demokratycznej legitymizacji działań Unii?*
27. Większość mówców wyraziła przekonanie, że parlamenty krajowe powinny być bardziej zaangażowane w działania Unii. Mogłoby to nastąpić w szczególności poprzez bardziej efektywną kontrolę ze strony rządów (zaakcentowano mechanizm kontrolny funkcjonujący w krajach skandynawskich). Parlamenty krajowe powinny na wcześniejszym etapie być zaangażowane w procedurę ustawodawczą. W związku z tym niektórzy sugerowali, aby Komisja przekazywała wszystkie propozycje legislacyjne bezpośrednio do parlamentów krajowych w tym samym czasie, w jakim przedkłada je Parlamentowi Europejskiemu i Radzie. Ponadto parlamenty krajowe mogłyby brać udział w corocznej dyskusji nad programem prac Komisji.
- ii. Rozwiązania w zakresie kontroli przez parlamenty krajowe stanowisk zajmowanych przez ich rządy w Radzie są różne w poszczególnych państwach członkowskich. Jakkolwiek rozwiązania takie w całości należą do wewnętrznych kompetencji danego kraju, to czy przydatna może się okazać ocena, które z tych rozwiązań funkcjonują najlepiej oraz wymiana „najlepszych praktyk”?*
28. Członkowie Konwentu stanowczo opowiadali się za tym, by do kompetencji każdego parlamentu należało stanowienie własnych zasad w zakresie kontroli nad rządem. Jednak ogólnie zgodzono się co do tego, że wymiana informacji o najefektywniejszych mechanizmach kontroli może się okazać owocna. Aby kontrola taka była efektywna, musi się odbywać na zasadzie *ex ante*, tzn. zanim Rada podejmie jakiegokolwiek decyzje. Wspomniano o praktyce mandatu negocyjnego, w tym kontekście powoływano się na wkład przedstawicieli Finlandii (CONV 82/02) i Szwecji (CONV 61/02). Jednak w opinii niektórych mówców praktyka przyznawania przedstawicielom rządu mandatu negocyjnego powinna być dostatecznie elastyczna. Rządy powinny mieć margines manewru, w przeciwnym wypadku na poziomie Rady pojawiłyby się „zatory” decyzyjne. Niektórzy mówcy stwierdzili, że w przypadkach, kiedy Rada działa jako organ ustawodawczy, jej prace powinny być prowadzone w sposób publiczny, aby parlamenty krajowe były w stanie sprawować efektywną kontrolę nad swoimi rządami. Niektórzy członkowie Konwentu dodawali, że do realizacji tego celu przyczyni się poprawa organizacji pracy Rady. Kilku członków zasugerowało, aby w skład delegacji państw członkowskich wchodziła przedstawiciele parlamentów krajowych; inni odnieśli się sceptycznie do tej koncepcji.
- iii. Czy wskazane jest wzmocnienie istniejącego mechanizmu współpracy między parlamentami krajowymi? A z Parlamentem Europejskim?*

29. Wyrażano przekonanie, że horyzontalna współpraca między parlamentami krajowymi w odniesieniu do działań Unii jest postrzegana pozytywnie. W związku z tym pewna liczba członków Konwentu opowiedziała się za wzmocnieniem COSAC (więcej spotkań, stały sekretariat oraz podejmowanie decyzji większością głosów, a nie jednogłośnie). Inni jednak zajęli krytyczne stanowisko wobec funkcjonowania COSAC i sceptycznie oceniali jego rolę. Proponowano zintensyfikowanie współpracy między wyspecjalizowanymi komisjami parlamentów krajowych i odpowiadającymi im komisjami Parlamentu Europejskiego. Ponadto niektórzy proponowali, aby parlamenty mogły zadawać pytania Komisji, zgłaszać się w tym celu do Parlamentu Europejskiego oraz otwierać w Brukseli swoje biura, by przyglądali się jego pracy.
- iv. *Czy należy rozważyć możliwość kolektywnej reprezentacji parlamentów krajowych w nowej instytucji? Jeżeli tak, to jaki powinien być jej skład oraz jakie powinna ona mieć kompetencje?*
30. Większość członków Konwentu wyrażała wątpliwości co do celowości tworzenia nowej instytucji, która reprezentowałaby tylko parlamenty krajowe. Sugerowano, że utworzenie nowej instytucji skomplikuje instytucjonalną architekturę Unii i spowoduje, że stanie się ona mniej przejrzysta dla obywateli. Niektórzy podkreślali, że tego rodzaju instytucja – niezależnie od tego, czy byłaby ona drugą izbą Parlamentu Europejskiego, czy też niezależnym organem – osłabi politycznie Parlament Europejski wówczas, gdy powinien on przyjąć rolę współustawodawcy. Takie same zastrzeżenia wyrażano w przypadku sugestii, aby deputowani do Parlamentu Europejskiego byli równocześnie deputowanymi do parlamentów swoich krajów.
31. Jednakże niektórzy członkowie Konwentu sugerowali, że należy zwołać kongres, złożony z przedstawicieli parlamentów krajowych oraz Parlamentu Europejskiego, w celu – na przykład – wyboru przewodniczącego Komisji.
32. W sprawie kontroli zasady pomocniczości niektórzy wyrażali opinię, że powinna ona mieć charakter polityczny, ponieważ zasada pomocniczości oraz rozgraniczenie kompetencji między Unią a państwami członkowskimi będzie prowadzić do problemów politycznych. Podkreślali oni, że parlamenty krajowe powinny zostać powiązane z tą kwestią (niektórzy mówili o konieczności bliższego rozpatrzenia koncepcji powołania komisji ad hoc). Według innych, ponieważ Unia jest wspólnotą prawa, kontrola taka powinna mieć charakter sądowy, w związku z czym zadawali oni pytanie, czy kontrola ta powinna być sprawowana *ex ante* czy też *ex post*, jak również czy parlamenty krajowe mogłyby uzyskać prawo wnoszenia spraw do Trybunału Sprawiedliwości.
- v. *Czy należy przyjąć postanowienia dotyczące obowiązkowych konsultacji z parlamentami krajowymi w przypadku rozważania możliwości poszerzenia kompetencji? Jeżeli tak, to w jakiej formie?*
33. Niektóre wypowiedzi faworyzowały konsultacje z parlamentami krajowymi, zwłaszcza w tych dziedzinach, w których stopień uczestnictwa Parlamentu Europejskiego nie jest szczególnie znaczący (np. polityka zagraniczna i bezpieczeństwa, sprawiedliwość i sprawy wewnętrzne). Ponadto niektórzy sugerowali, że konsultacje z parlamentami mogłyby być podejmowane w kontekście artykułu 308 Traktatu o WE, umożliwiającego Unii podejmowanie środków o charakterze wyjątkowym w przypadkach, w których nie ma ona wyraźnych uprawnień do takich działań. Sugerowano też, że w przypadku

rewizji traktatów lub modyfikacji kompetencji Unii sprawa powinna zostać przekazana do rozpatrzenia takiemu organowi jak Konwent.

34. Zamykając ten punkt obrad, przewodniczący stwierdził, że wypowiedzi członków Konwentu miały na celu raczej udoskonalenie obecnego systemu. Jednak, w jego opinii, pozostaje pytanie, czy przypadkiem obywatele nie oczekują od pracy Konwentu czegoś więcej. W związku z powyższym poprosił on przewodniczącego grupy roboczej ds. parlamentów narodowych o nieprzekreślanie możliwości zgłaszania innowacyjnych inicjatyw.

IV. Skład grup roboczych

35. Przewodniczący, mówiąc o dokumencie CONV 77/02 zawierającym skład grup roboczych utworzonych przez Prezydium, stwierdził, że list ta w większości przypadków jest zgodna z pierwotnym wyborem członków Konwentu. Jedynie w kilku przypadkach trzeba było skorzystać z drugiej opcji, ponieważ do niektórych grup roboczych zgłosiło akces zbyt wielu chętnych. Żaden członek Konwentu nie znalazł się w grupie, którą na swojej liście referencyjnej podał jako trzecią.
36. Jeżeli chodzi o kwestię dotyczącą przyszłych grup roboczych, poruszoną na ostatnim posiedzeniu plenarnym i przedłożoną na piśmie, przewodniczący przypomniał zgromadzonym o stanowisku potwierdzonym podczas poprzedniej debaty poświęconej kwestiom sprawiedliwości i spraw wewnętrznych, zgodnie z którym praca merytoryczna powinna zostać wykonana przez Konwent; należy natomiast unikać dzielenia jej wskutek tworzenia grup roboczych. Celem grup roboczych jest przeprowadzenie wnikliwej analizy konkretnych zagadnień, zidentyfikowanych po debatach plenarnych, w celu przedstawienia Konwentowi możliwych rozwiązań konkretnych zagadnień. Ogólne kwestie polityczne będą nadal omówione na spotkaniach plenarnych.
37. Jeżeli chodzi o prośbę, aby pierwszych sześć grup roboczych przedstawiły swoje raporty Konwentowi wcześniej, aniżeli początkowo planowano, to przewodniczący zachęcił przewodniczących grup, aby dołożyli w tym celu starań, tak by wszystkie grupy w miarę możliwości zakończyły swe prace we wrześniu lub w październiku.

Przewodniczący stwierdził następnie, że w trakcie poprzedniej debaty poświęconej obszarowi wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości stało się jasne, że należy utworzyć grupę roboczą, której zakres zadań zostanie wkrótce zdefiniowany przez Prezydium, w celu przeanalizowania wielu konkretnych zagadnień. Jako przykład takich problemów przewodniczący podał lepsze określenie obecnych zadań państw członkowskich i Unii oraz rozwiązania umożliwiające Unii podejmowanie działania w tych dziedzinach, łącznie z kwestią, czy można je przenieść do systemu wspólnotowego.

38. Przewodniczący dodał, że następne posiedzenie plenarne poświęcone zewnętrznym działaniom Unii bez wątpienia umożliwi zidentyfikowanie pewnych kwestii technicznych przeznaczonych do przeanalizowania przez grupę roboczą oraz że podczas przyszłych dyskusji prawdopodobnie pojawi się potrzeba utworzenia określonych grup.
39. Na wniosek jednego z członków Konwentu przewodniczący pierwszych sześciu grup roboczych podali terminy pierwszych spotkań tych grup.

V. Sprawy pozostałe

Spotkanie 24 i 25 czerwca poświęcone społeczeństwu obywatelskiemu

40. Przewodniczący zarysował cel i przedstawił plan zbliżającego się posiedzenia, które odbędzie się w dużej półkolistej sali Parlamentu. Sala ta będzie także musiała pomieścić przedstawicieli organizacji społeczeństwa obywatelskiego, z którymi odbędzie się dialog, zwłaszcza dzięki systemowi niebieskich kart. Są również plany, aby debaty ze społeczeństwem obywatelskim zorganizowane na poziomie krajowym były przedmiotem sprawozdań składanych przez jednego członka Konwentu z każdego kraju. Przewodniczący wspomniał również o dokumencie CONV 79/02 w sprawie spotkań ośmiu grup kontaktowych z organizacjami społeczeństwa obywatelskiego oraz zwrócił się z prośbą, aby w tych ośmiu spotkaniach wzięła udział możliwie jak największa liczba członków Konwentu.

Konwent Młodych

41. Przewodniczący wspomniał o przygotowaniach do Konwentu Młodych, który odbędzie się w Brukseli w dniach 9-12 lipca. Podziękował członkom Konwentu za ich wysiłki w doborze młodych ludzi, którzy są zarówno reprezentatywni, jak i umotywowani. Powiedział, że więcej informacji dotyczących tego ważnego spotkania będzie można uzyskać podczas następnego posiedzenia Konwentu.
42. Przewodniczący zamykając posiedzenie przypomniał, że głównym tematem następnego posiedzenia (24 czerwca o godzinie 14.30 oraz 25 czerwca od godziny 9.30) będzie dialog ze społeczeństwem obywatelskim. Przewodniczący przedstawi wówczas Konwentowi informacje o spotkaniu Rady Europejskiej w Sewilli, na którym – zgodnie z Deklaracją z Laeken – złożony zostanie raport poświęcony postępowi prac Konwentu.

NOTATKA NA TEMAT SESJI PLENARNEJ KONWENTU EUROPEJSKIEGO

24-25 czerwca 2002 r., Bruksela

Sekretariat Konwentu, Bruksela, 4 lipca 2002 r.

I. Raport przewodniczącego w sprawie spotkania z Radą Europejską w Sewilli

1. Przewodniczący [Konwentu] omówił główne elementy raportu przedstawionego przez niego Radzie Europejskiej w Sewilli. Dotyczyły one utworzenia Konwentu, jego dotychczasowych dokonań oraz wstępnych wniosków z jego dotychczasowej pracy. W ostatnim punkcie przewodniczący poinformował, że panuje ogólna zgoda, by nie dokonywać nowego przeniesienia kompetencji na rzecz Wspólnoty (z wyjątkiem transgranicznych aspektów w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych); że należy zapewnić skrupulatniejszą kontrolę nad poszanowaniem zasady subsydiarności (pomocniczości); że zarówno instrumentarium, jak i unijny/wspólnotowy język powinny zostać uproszczone; że należy rozważyć pogłębienie działań szczególnie w trzech, specyficznych dziedzinach (stosunki zewnętrzne, sprawiedliwość i sprawy wewnętrzne oraz – w miarę możliwości – sprawy gospodarcze i finansowe); a także że należy uwypuklić demokratyczną legitymizację. Pisemne kopie raportu przewodniczącego zostały rozdane członkom Konwentu. Przewodniczący stwierdził, że raport został przychylnie przyjęty przez szefów państw/rządów, którzy zadeklarowali szerokie poparcie dla celu, jakim jest uproszczenie [struktur], oraz podkreślili potrzebę przestrzegania przez Konwent ustalonego harmonogramu czasowego.

2. W odpowiedzi na dwa wystąpienia członków Konwentu przewodniczący zgodził się, że demokratyczna legitymizacja w Unii ma dwa źródła – Parlament Europejski i parlamenty narodowe. Potwierdził również, że raport przedstawiony przez niego w Sewilli był jego osobistą oceną i nie odzwierciedlał opinii wszystkich członków Konwentu.

II. Otwarcie sesji poświęconej społeczeństwu obywatelskiemu

3. Sesja poświęcona społeczeństwu obywatelskiemu została otwarta przez zastępcę przewodniczącego, Jean-Luc Dehaene'a, występującego w roli przewodniczącego sesji. Podkreślił on wagę, jaką Konwent przywiązuje do opinii społeczeństwa obywatelskiego. Sesja plenarna nie była ani początkiem, ani końcem procesu konsultacji, który będzie kontynuowany w trakcie Konwentu. Zwrócił uwagę na cztery fundamenty tego procesu. Po pierwsze, Forum pozwoliło organizacjom pozarządowym na dostarczenie pisemnych wkładów do Konwentu, a streszczenie dotychczas dostarczonych materiałów zostało udostępnione członkom Konwentu (CONV 112/02). Po drugie, debaty prowadzone na poziomie krajowym okazały się istotnym komponentem procesu. Pisemne raporty z tych debat zostały dostarczone i rozpowszechnione. Ważne jest, by debaty były kontynuowane. Po trzecie, utworzone zostały grupy łącznikowe w celu wymiany opinii ze specyficznymi grupami społeczeństwa obywatelskiego. Grupy te wybrały swoich przedstawicieli, którzy zabiorą głos w imieniu każdego sektora na sesji plenarnej. Grupy łącznikowe były uzupełnieniem spotkań informacyjnych organizowanych dla społeczeństwa obywatelskiego przez Komitet Ekonomiczno-Społeczny. Sesja była szansą dla całego Konwentu wysłuchania opinii społeczeństwa obywatelskiego.

Grupa łącznikowa ds. sektora społecznego

4. Przewodniczący grupy (Klaus Hänsch) powiedział, że spotkanie grupy z organizacjami społecznymi uwypukliło wiele interesujących kwestii. W szczególności odnotowano wiele głosów za włączeniem Karty Praw Podstawowych do Traktatu; odnotowano oczekiwania, że Konwent przygotuje projekt traktatu konstytucyjnego, jak również dążenie, by szersze kwestie społeczne i zatrudnienia stały się centralnymi celami UE, aby wprowadzić do Traktatu metodę otwartej koordynacji oraz sformalizować w Traktacie dialog ze społeczeństwem obywatelskim. Były również głosy za udzielaniem bardziej zdecydowanej pomocy sektorowi usług publicznych.
5. W imieniu sektora wypowiedziało się pięciu następujących przedstawicieli:
pan ALHADEFF – w imieniu platformy społecznej; pani WILKINSON, również w imieniu platformy społecznej; pani SUTTON, również przedstawicielka platformy społecznej; pani McPHAIL, reprezentująca Europejskie Lobby Kobiet, pani DAVID, reprezentująca Stałą Europejską Konferencję ds. Spółdzielni, Towarzystw Wzajemnych, Stowarzyszeń i Fundacji.

Podniesiono następujące kwestie:

6. Uznano za ważne, by Konwent był procesem w pełni otwartym. Domagano się stworzenia podstawy prawnej w Traktacie dla dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, aczkolwiek stało się jasne, że to w żaden sposób nie podważa procesu demokratycznego, ale raczej wzbogaca go, ponieważ społeczeństwo obywatelskie ma duży potencjał oddziaływania na rozwój Unii.

7. Wyrażono obawy, że model społeczeństwa europejskiego uległ rozpadowi. Obywatele Europy poszukują bezpieczeństwa w jego najszerszym znaczeniu. Cała polityka wewnętrzna Europy powinna służyć rozwojowi społecznemu. Zaproponowano, by otwarta metoda koordynacji została włączona do Traktatu, ale podkreślono również, że otwarty charakter procesu zakładał też pełną konsultację z organizacjami pozarządowymi, partnerami społecznymi oraz władzami regionalnymi i lokalnymi. Domagano się włączenia do Traktatu specyficznego zobowiązania do walki z ubóstwem.
8. Były też głosy opowiadające się za rozszerzeniem zakresu Karty Praw Podstawowych oraz za włączeniem jej do Traktatu. Zaproponowano włączenie Wspólnoty do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka. Podkreślono wagę zapewnienia wolności od dyskryminacji dla wszystkich obywateli Europy.
9. Dotychczasowe działania na rzecz zapewnienia równości płci zostały określone jako niekonsekwentne. Równość płci powinna się stać wyraźnym celem Unii, a do Traktatu należy włączyć nowy tytuł obejmujący zapisy dotyczące równości płci. Udział i reprezentacja w unijnych instytucjach powinny się kierować zasadą parytetu płci.
10. Podkreślono ważną rolę publicznych spółek oraz towarzystw typu *non-profit* w Unii Europejskiej. W Traktacie należy wyraźniej uwzględnić rolę usług publicznych oraz zwolnić je z zasad konkurencyjności.
11. Obserwatorzy reprezentujący partnerów społecznych zostali poproszeni o zabranie głosu.

Pan Jacobs, przedstawiciel Unii Przemysłów Wspólnot Europejskich (UNICE), pozytywnie przyjął inicjatywę zwołania sesji poświęconej społeczeństwu obywatelskiemu. Usilnie nakłaniał Konwent do przemyślenia i wyjaśnienia procesu konsultacji z głównymi zainteresowanymi. UNICE opowiada się za Traktatem konstytucyjnym; wspiera kroki podejmowane w kierunku większej przejrzystości; opowiada się za utrzymaniem metody wspólnotowej, czyli jednej osobowości prawnej i szerszego zastosowania głosowania na zasadzie kwalifikowanej większości głosów. Nie jest jej życzeniem tworzenie katalogu kompetencji.

12. Pan Gabaglio, przedstawiciel Europejskiej Konfederacji Związków Zawodowych (ETUC), nakłaniał Konwent do zapewnienia równowagi między polityką gospodarczą i społeczną. Proces lizboński jest ważny i dalsza polityka koordynacji powinna być podtrzymana. Obywatelstwo europejskie powinno zostać wzmocnione. Konsultacje z partnerami społecznymi powinny zaś być sformalizowane. Ponadto Unia powinna wzmocnić swoją rolę w wymiarze globalnym, by wesprzeć sprawiedliwszą globalizację.
13. Pan Cravinho, przedstawiciel Europejskiego Centrum Przedsiębiorców Sektora Publicznego (CEEP), poparł wezwania do formalnego uznania w Traktacie usług o charakterze ogólnym, za czym przemawia ich znaczenie w europejskiej gospodarce. W szczególności wydatki publiczne na ten cel powinny być uznawane za zgodne z zasadami konkurencji. Dialog społeczny powinien nadal być rozwijany, a metoda otwartej koordynacji – wspierana.

14. W odpowiedzi na powyższe wystąpienia wielu członków Konwentu wyraziło swoje poparcie na rzecz ogólnego wezwania do dialogu społecznego, utrzymania europejskiego modelu społecznego i włączenia Karty Praw Podstawowych do Traktatu. Jednakże podniesiono kwestię praktycznych skutków włączenia Karty, a jeden z członków wyraził obawy co do reprezentatywności organizacji, które zabrały głos, i stwierdził, że istotne jest źródło ich finansowania i powinno ono zostać ujawnione.

Grupa łącznikowa ds. środowiska naturalnego

15. Przewodniczący grupy, pan George Katifortis, przedstawił kwestie związane ze środowiskiem naturalnym, które podkreśliła grupa kontaktowa. Odzwierciedla to przekonanie, że zasoby naturalne nie są dostępne w nieograniczonej obfitości. Trzech przedstawicieli zabrało kolejno głos:
- pan Hallo, reprezentujący Europejskie Biuro Ochrony Środowiska; pan Spooner, reprezentujący Europejski Konwent Rolny; pani de Jonckheere, reprezentująca Europejską Organizację Właścicieli Ziemi.
16. Podkreślono, że ochrona środowiska powinna być głównym priorytetem dla Unii. Obecny Traktat zapewnia bezpieczne podstawy dla polityki ochrony środowiska i nie powinien być zmieniany. Jednakże należy się zastanowić nad następującymi kwestiami: włączeniem artykułu dotyczącego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim do Traktatu, podjęciem prac przez Radę, włączeniem praw ekologicznych do Karty, poszerzeniem roli głosowania na zasadach kwalifikowanej większości głosów oraz współdecydowania, zastąpieniem Traktatu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej (Euratom) i włączeniem do Traktatu przepisów o dobrostanie zwierząt.
17. Wspólna polityka rolna i rozwoju obszarów wiejskich (CARP) powinna zostać poddana reformie. Proces podejmowania decyzji powinien być bardziej przejrzysty i wytłumaczalny z finansowego punktu widzenia. WPR była zbyt skomplikowana. Nowa CARP powinna być oparta na zasadzie współdecydowania, a zainteresowani uczestnicy powinni być do tego procesu włączani. Powinno się rozszerzyć podstawy CARP, by objęła ona takie sfery jak dostęp do zdrowej żywności i czystej wody oraz oprzeć ją na zasadach zrównoważonego rozwoju. Krajom rozwijającym się powinno się zapewnić dostęp do rynków rolnych.
18. Ponadto za niezbędne uznano prowadzenie polityki mającej na celu zmniejszenie przepaści między interesami obszarów miejskich i wiejskich. Prawo do posiadania własności i ziemi powinno zostać zapisane w Karcie, która powinna być włączona do Traktatu. Należy rozszerzyć proces współdecydowania i wzmocnić zasadę pomocniczości, a służyć temu ma utworzone do tego celu ciało monitorujące.
19. W odpowiedzi jeden z członków Konwentu wyraził poparcie dla idei w pełni zintegrowanej wspólnej polityki rolnej. Odnotowano również, że polityka na rzecz środowiska naturalnego jest bez wątpienia problemem ponadnarodowym.
- Obserwatorzy reprezentujący Komitet Ekonomiczno-Społeczny (KE-S) zostali poproszeni o zabranie głosu.
20. Góke Frerichs odniósł się do potrzeby jasnego ponownego zdefiniowania i ustalenia przejrzystych kryteriów dla składu KE-S jako reprezentatywnego ciała. Komitet

Ekonomiczno-Społeczny oraz Komitet Regionów mają komplementarne zadania i powinny skutecznie ze sobą współpracować.

21. Roger Briesch podkreślił istotną rolę KE-S. Nie jest on częścią społeczeństwa obywatelskiego, ale osiągnął pełną legitymizację dzięki faktowi, że jego członkowie mają mandat swoich organizacji w państwach członkowskich. KE-S opowiada się za traktatem konstytucyjnym, określającym pełne zatrudnienie, równość i uznanie szczególnej roli usług publicznych oraz rozszerzenie głosowania na zasadzie kwalifikowanej większości głosów.
22. Anne-Marie Sigmund podkreśliła wagę spójności społecznej, która powinna być uwzględniona w Traktacie, oraz kultury będącej podstawą działalności społecznej. Powinno się położyć większy nacisk na rozwój dialogu społecznego, aczkolwiek pełne uczestnictwo w nim należałoby ograniczyć do w pełni reprezentatywnych organizacji. Dialog ten powinien obejmować kwestię pomocniczości.

Środowisko akademickie i sektor *think tank* oraz sektor obywateli i instytucji

23. Dyskusji dotyczącej tych sektorów przewodniczyli odpowiednio Giuliano Amato i Jean-Luc Dehaene. Następujące osoby zostały wyznaczone do reprezentowania pierwszego sektora:

Świat akademicki:

- Jean-Victor Louis (AGORA i Uniwersytecki Instytut Europejski, Florencja)
- Florence Deloche-Gaudez (Nauki Polityczne, Paryż)

Organizacje typu think tank:

- Kirsty Hughes (Instytut Europejskich Studiów Politycznych/Sieć Europejskich Instytutów Polityki – CEPS/EPIN)
- Stanley Crossick (Centrum Polityki Europejskiej – EPC)

Europejskie/ młodzieżowe ruchy:

- Pascale Joannin (Fundacja Roberta Schumana)

Badania naukowe:

- Antonio Rodota (Europejskie Międzyrządowe Organizacje Badawcze EIRO-FORUM i Europejskie Naukowe Gremium Doradcze – EURAB)

Kobiece ruchy akademickie:

- Teresa Freixes (Kobiety Obywatelki Europejskiej Sieci)

Państwa kandydujące:

- Karoly Lorant (Instytut Badań Ekonomicznych i Informatyki, Węgry – ECO-STAT).

24. W ramach drugiego sektora wypowiedzi mieli się:
  - Fernand Herman (Głos Federalistyczny)
  - Alison Weston (Młodzi Federaliści Europejscy)
  - Charlotte Roffiaen (Sieć Aktywnego Obywatelstwa – Forum Społeczeństwa Obywatelskiego)
  - Maria Miguel Sierra (Europejska Sieć Przeciw Rasizmowi)
  - Paweł Krzeczunowicz (Biuro Polskich Organizacji Pozarządowych w Brukseli).

25. Wystąpienia dotyczące obu powyższych sektorów skonstruowano wokół tych samych argumentów; skupiały się one na kwestiach ściśle związanych z pracą Konwentu, dotyczyły instytucji, przyszłości Europy i demokracji w formie uczestnictwa.
26. Nacisk położono na znaczenie metod pracy Konwentu (...), a także na pewne ograniczenia ciążące nad Konwentem. Zgłoszono sugestie co do metod i ograniczeń czasowych.
27. Wyrażono większościowe poparcie dla poszukiwania przez Konwent śmiałych rozwiązań i osiągnięto porozumienia co do koniecznych ram traktatu konstytucyjnego lub Karty napisanej jasnym i przejrzystym językiem. Różni mówcy poddali pomysł przeprowadzenia referendum w celu zatwierdzenia fundamentalnego tekstu będącego rezultatem prac Konwentu.
28. Sektory akademicki oraz organizacje typu *think tank* zaoferowały Konwentowi swoje usługi i zadeklarowały chęć pomocy, jeśli tylko zostaną poproszone o jakąkolwiek pracę lub badanie. Wielokrotnie podkreślano ważną rolę tych sektorów w kształceniu młodych ludzi, którzy są europejską siłą napędową i innowacyjną.
29. Zasugerowano kilka opcji architektury instytucji europejskich, w tym większe zastosowanie głosowania większościowego i procedury współdecydowania, wybór przewodniczącego Komisji przez Parlament Europejski, otwarcie zreformowanej Rady, działającej jako ustawodawca, na publiczną debatę oraz wzmocnienie roli wykonawczej Komisji i jej kompetencji kontrolnych w odniesieniu do stosowania zasady pomocniczości.
30. Godząc się co do tego, że w nadchodzącym okresie wymagane jest więcej czynów niż legislacji, wszyscy mówcy pragnęli wzmocnienia natury politycznej Unii oraz jej zdolności do działania w sferze polityki zagranicznej i obronnej oraz podejmowania decyzji w sprawach politycznych, z odzwierciedleniem oczekiwań obywateli europejskich.
31. W wielu wypowiedziach dominowały ochrona i promowanie demokracji w formie uczestnictwa, a także włączenie zasady regularnego dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, który powinien w praktyce doprowadzić do konsultacji z odpowiednimi organizacjami we wczesnym stadium kształtowania prawodawstwa unijnego.
32. Różne kobiece i młodzieżowe sieci również ustosunkowały się do architektury instytucji europejskich w duchu opisanym powyżej.
33. W dalszej części debaty mówcy wyrazili szerokie poparcie dla pracy organizacji w tych sektorach z podkreśleniem ich roli, aczkolwiek niektórzy uznali, że zaangażowane organizacje są w niedostatecznym stopniu reprezentatywne, jeśli chodzi o opinie wyrażane w Europie, a wiele z nich otrzymuje wsparcie finansowe z instytucji [europejskich].
34. W tej kwestii Jacob Söderman, europejski ombudsman, powiedział, że od objęcia stanowiska (prawie siedem lat temu) otrzymał dziesięć tysięcy wniosków od obywateli w sprawie złego zarządzania instytucjami Wspólnoty. Podkreślił, że osiągnięto znaczny postęp na drodze dojścia do obecnego stanu rzeczy w kwestii obywatelstwa europejskiego. W szczególności nakreślono zasady dostępu do

dokumentów publicznych oraz przyjęto Kartę. We wrześniu 2001 r. Parlament Europejski przyjął również tzw. kodeks dobrego postępowania administracyjnego. Jednakże obywatele wciąż nie są świadomi, w jaki sposób zapewnić sobie poszanowanie swych praw. Wynika to z faktu, że w Traktacie zawarto zbyt mało informacji na ten temat. Zasugerował, więc, by Traktat zawierał rozdział poświęcony sądowym i pozasądowym środkom naprawiania szkód w przypadkach nierepektowania praw obywatelskich. Rozdział taki zawierałby również przepisy w sprawie możliwych środków, dostępnych w sądach krajowych, konstytucyjnej roli Trybunału Sprawiedliwości, prawa do zwracania się do Parlamentu Europejskiego oraz prawa do kontaktów z krajowym lub europejskim ombudsmanem. Zaproponował, aby europejski ombudsman miał możliwość występowania do Trybunału Sprawiedliwości, jeśli uzna, że pogwałcono podstawowe prawo.

***

25 czerwca 2002 r. sesję otworzył przewodniczący Konwentu Valéry Giscard d'Estaing, następnie przewodnictwo objął Jean-Luc Dehaene.

Sektor władz lokalnych i regionalnych

35. Dyskusje dotyczące tego sektora prowadziła Ana Palacio.
- Pierwszymi mówcami byli obserwatorzy z Komitetu Regionów, a mianowicie:
- Eduardo Zaplana, zastępca przewodniczącego Komitetu Regionów, przewodniczący Regionu Valencia
  - Jos Chabert, były przewodniczący Komitetu Regionów
  - Patrick Dewael, minister – przewodniczący Regionu Flamandzkiego
  - Manfred Dammeyer, członek parlamentu landu Nadrenii-Westfalii
  - Claude du Granrut, doradca regionalny (Pikardia)
  - Claudio Martini, przewodniczący regionu Toskanii.
36. Kolejno zabrali głos:
- Heinrich Hoffschulte, pierwszy zastępca przewodniczącego Rady Gmin i Regionów Europy,
  - Andres Gustav, członek Biura Konferencji Peryferyjnych Regionów Nadmorskich Europy,
  - Lambert van Nistelrooij, zastępca przewodniczącego Zgromadzenia Regionów Europy,
  - Eva-Ritta Siitonen, przewodnicząca Konsorcjum Metropolii Europejskich EUROCITIES,
  - Jens Gabbe, sekretarz generalny Stowarzyszenia Europejskich Regionów Granicznych,
  - Manfred Dörler, przewodniczący parlamentu Voralberg na Konferencję Zgromadzeń Prawodawczych Regionów Europy (CARLE).
37. Zarówno obserwatorzy, jak i przedstawiciele organizacji podkreślili szczególną naturę podmiotów lokalnych i regionalnych, będących elekcyjnie wybranymi przedstawicielami obywateli, i wezwali do poszanowania swoich kompetencji i zadań, polegających głównie na wdrażaniu prawodawstwa unijnego. Podkreślono, że Europa jest zarządzana na czterech poziomach: lokalnym, regionalnym, narodowym i europejskim.
38. Obserwatorzy stwierdzili, że Komitet Regionów powinien się stać instytucją unijną i mieć prawo wnoszenia spraw do Trybunału Sprawiedliwości. Pragną oni poszerzenia obszarów, w których konsultacja z Komitetem Regionów byłaby obowiązkowa.

kowa, oraz nadania większej wagi opiniom Komitetu, poprzez zobowiązanie instytucji do podawania przyczyn w przypadku, gdy nie zgadzają się z jego opinią.

39. Wszyscy mówcy reprezentujący ten sektor uwypuklili potrzebę wsparcia unijnych instytucji, opowiadając się za traktatem konstytucyjnym i wyrażając przywiązanie do polityki o silnym wpływie terytorialnym, włącznie z polityką współpracy transgranicznej, która w ich przekonaniu nie powinna być ponownie nacjonalizowana.
40. Pojawiały się również głosy nawołujące do tworzenia mniej szczegółowego ustawodawstwa i włączania do procesów legislacyjnych jednostek terytorialnych, które najczęściej mają wdrażać ustawodawstwo, na wczesnym etapie jego tworzenia. Wszyscy wyrazili swoje poparcie dla ścisłej kontroli zasady pomocniczości, która ma przede wszystkim być rozumiana jako zasada bliskości z obywatelami. W tym miejscu zaproponowano, by Traktat zawierał „zasadę powiązania”, w myśl której ustawodawca powinien pokryć konsekwencje finansowe swoich decyzji lub przekazać podmiotom terytorialnym, w przypadku gdy muszą one stosować te decyzje, środki na ten cel.
41. Liczni przedstawiciele regionów mający kompetencje ustawodawcze opowiadali się za prawem do indywidualnego odwoływania się do Trybunału Sprawiedliwości, bardziej zaakcentowanej obecności ministrów regionalnych w Radzie (art. 203 Traktatu o WE) i za uczestnictwem, poprzez zgromadzenia regionalne, w Konferencji Komisji ds. Wspólnotowych i Europejskich Parlamentu UE (COSAC). Na zakończenie zgłoszono kilka wniosków o zwołanie specjalnej sesji poświęconej roli podmiotów regionalnych i lokalnych.

Sektor praw człowieka

42. Obradom tego sektora przewodniczył António Vitorino, a uczestniczyli w nich:
  - Dick Oosting (Amnesty International),
  - Laëtitia Sedou (OMTC – Światowa Organizacja ds. Zwalczenia Tortur – Europa),
  - Sophie Spiliotopoulos (Stowarzyszenie Kobiet Południowej Europy oraz Europejskie Stowarzyszenie Kobiet Prawników – EWLA).
43. Wysłuchane wypowiedzi sugerowały w szczególności, że nie wystarczy chronić prawa człowieka w formie znamienitych tekstów, takich jak Karta czy Europejska Konwencja Praw Człowieka, ale że wymagane jest również właściwe funkcjonowanie instytucji europejskich (większa przejrzystość, zwłaszcza w sprawach wewnętrznych i księgowości), skuteczna kontrola ze strony parlamentów (krajowego i europejskiego) i za pośrednictwem ombudsmána – poszanowanie zasady równości płci oraz większego zaangażowania ze strony społeczeństwa obywatelskiego. W niektórych tych wypowiedziach podkreślono, że Unia Europejska powinna uczynić z praw człowieka podstawowy komponent swojej polityki. Zaproponowano, by [termin] „prawa człowieka” zastąpić „prawami jednostki”.
44. Podkreślono kwestię poszanowania praw człowieka przez UE w dziedzinie sprawiedliwości i spraw wewnętrznych. Wyrażono krytyczne opinie, że działalność Unii w tej sferze nie jest wystarczająco przejrzysta i że kontrole Trybunału Sprawiedliwości są niepełne.
45. Ogólnie mówiąc, przedstawiciele tego sektora zaproponowali, by nowy traktat (w szczególności jego preambuła) zawierał Kartę Praw Podstawowych. Niektórzy

zaproponowali przegląd przepisów Karty, zwłaszcza tych, które w mniejszym stopniu chronią *acquis communautaire*, podczas gdy inni uznali, że w obecnych okolicznościach właściwsze byłoby nie otwieranie dyskusji na temat wszystkich przepisów Karty, lecz skupienie się na technicznych dostosowaniach.

46. Podkreślono, że włączenie Karty nie mogłoby być odczytane jako alternatywa wobec przystąpienia Unii do Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, której korzyści nie można nie doceniać. Odnoszono się tym samym do wyraźnego uznania osobowości prawnej Unii. Dalszą konsekwencją włączenia Karty do traktatu jest fakt, że wdrażając prawo wspólnotowe państwa członkowskie musiałyby wypełnić jej zapisy.
47. Jacob Söderman, europejski ombudsman, stwierdził, że próbował zachęcić instytucje europejskie do stosowania Karty natychmiast po jej przyjęciu. Podjął te próby w szczególności w dziedzinach: prawa do wolności słowa dla urzędników Unii, prawa do urlopu ojcowskiego, nie dyskryminowania przy zatrudnianiu z powodu wieku, zwalczania pośredniej dyskryminacji kobiet, zastępstw dla urzędników państwowych, prawa do dobrego zarządzania sprawowanego przez instytucje europejskie.

Sektor rozwoju

48. Sektor, którego obradom przewodniczył Henning Christophersen, reprezentowali:
  - Simon Stocker (Eurostep),
  - Claire Godin (Równowaga i Populacja),
  - Meral Gezgin Eris (Fundacja Rozwoju Gospodarczego).
49. Zaproponowano, by ramy prawne zostały włączone do Traktatu, co pozwalałoby na aktywniejsze działania i ściślejsze powiązanie unijnej polityki wewnętrznej z jej zewnętrzną polityką na rzecz rozwoju. Zasady zrównoważonego rozwoju i odpowiedzialnej ochrony socjalnej powinny zostać włączone do Traktatu.
50. Wykorzenienie ubóstwa powinno się stać komponentem zewnętrznej polityki Unii. Wysłano argument, że 20% populacji światowej ma 86% bogactwa światowego, podczas gdy 20% najbiedniejszych krajów ma tylko 1,4% tego bogactwa.
51. Obecnie sprawy rozwoju leżą w komplementarnych kompetencjach. Podkreślono, że wyraźniejsze zdefiniowanie kompetencji państw członkowskich i Unii przyczyniłoby się do wzmocnienia skuteczności i że niezbędna jest większa przejrzystość instytucji europejskich.
52. Zasada równości płci powinna być gwarantowana w programach rozwojowych (w tym miejscu można by przygotować praktyczne wytyczne jak włączyć do głównego nurtu polityki rozwoju zasadę równości płci).
53. Uznano za istotne większe wspomaganie programów edukacyjnych w krajach trzeciego świata. Wspomniano również, że przedsiębiorstwa mające siedzibę w UE nie mogłyby być zaangażowane w działalność w tych krajach rozwijających się, gdzie mamy do czynienia z nadużywaniem pracy dzieci.

Sektor kultury

54. Sektor, którego obradom przewodniczył Alojz Peterle, reprezentowali:

- w zakresie współpracy kulturalnej, sztuki, dziedzictwa narodowego i edukacji: pan von der Gablentz (Europa Nostra) i pani Chabaud (Europejskie Forum Sztuki i Dziedzictwa Narodowego),
  - w odniesieniu do kościołów, religii i przekonań: pan Jenkins (Konferencja Kościołów Europejskich),
  - w odniesieniu do języków i mniejszości narodowych: pan Brezigar (Europejskie Biuro Rzadkich Języków).
55. Zaproponowano, by traktat stanowił o podstawowych wartościach, wspólnych dla naszych społeczeństw, które powinny się odnosić w szczególności do: godności człowieka, promowania pokoju i pojednania, swobody i sprawiedliwości, solidarności i zrównoważonego rozwoju, tolerancji, demokracji, praw człowieka, rządów prawa, poszanowania mniejszości narodowych i różnorodności kulturowej. Ponadto Unia powinna wzmocnić swoje zdolności i zasoby w dziedzinie zapobiegania konfliktom w świecie i w odniesieniu do pokojowego rozstrzygnięcia konfliktów.
56. Obrona fundamentalnych wartości, godności człowieka i różnorodności kulturowej stanowią sedno integracji europejskiej. Zaproponowano, że Europa Obywateli może zostać zbudowana tylko wtedy, gdy Europa będzie odgrywała rolę w kulturze i edukacji. Aby proces rozszerzenia okazał się sukcesem, państwa kandydujące muszą mieć pewność, że należą do Unii, a kultura jest środkiem wspomagającym osiągnięcie tego celu.
57. Zaproponowano zmianę artykułu 151 Traktatu o WE w celu zastąpienia obecnej jednomyślności przez głosowanie kwalifikowaną większością głosów oraz połączenie artykułów 149 i 150 Traktatu o WE.
58. Ponadto wyrażono wolę, by zasada różnorodności kulturowej była wyraźnie zapisana w Traktacie i by narodowe polityki w kwestii kultury były uważane za nieodzowną część usług publicznego użytku. W tym celu artykuł 87 (Pomoc państwa) i artykuł 133 (Wspólna polityka handlowa) Traktatu o WE powinny uwzględniać szczególną naturę działalności kulturalnej i edukacyjnej. Działalność edukacyjna nie może być postrzegana jedynie z perspektywy handlowej lub z punktu widzenia konkurencji.
59. Zaproponowano również włączenie Protokołu do Traktatu Amsterdamskiego, w sprawie publicznej emisji programów w państwach członkowskich, do tekstu traktatu, co podniosłoby kwestię pluralizmu informacji i mediów do rangi wspólnych fundamentalnych wartości Unii, tak jak w przypadku różnorodności kulturowej.
60. Jean-Luc Dehaene, zastępca przewodniczącego, zamykając sesję, stwierdził, że debata była kamieniem milowym w długoterminowym procesie. Wskazał, że dialog ze społeczeństwem obywatelskim będzie nadal prowadzony, że kontynuowane będzie Forum na stronach internetowych i pozostanie ono otwarte na wkład, jaki społeczeństwo obywatelskie zapraśnie wnieść w prace Konwentu. Wspomniał również o wadze debat na poziomie krajowym. Na koniec, mówiąc w imieniu Prezydium, poinformował, że przejmie ono inicjatywy mające na celu kontynuację dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, który uznał za niezwykle wzbogacający, przede wszystkim dla Konwentu.
61. Zamykając sesję, przewodniczący podkreślił wagę tej debaty i pogratulował wszystkim uczestnikom. Następnie przekazał informacje w sprawie organizacji

Konwentu Młodych. Zaakcentował wagę Konwentu w budowaniu Europy zorientowanej na przyszłość, w ciągle zmieniającym się świecie.

Raport podsumowujący sesję plenarną Konwentu Europejskiego w Brukseli, 11 i 12 lipca 2002 r.; CONV 2000/02

I. Otwarcie sesji

1. Otwierając sesję, przewodniczący pogratulował, w imieniu Konwentu, pani Anie Palacio nominacji na stanowisko ministra spraw zagranicznych Hiszpanii, a panu Zaplanie – na stanowisko ministra spraw socjalnych. Powitano nowych członków Konwentu – panów Lequillera, Careya i Flocha.
2. Przewodniczący poinformował Konwent, że lipcowa sesja wyznaczyła koniec „fazy słuchania”, a początek tzw. fazy studiowania. Sześć grup roboczych badało kwestie omówione na pierwszych sesjach plenarnych. Sporządzą one zalecenia lub warianty, które Konwent przeanalizuje jesienią. Grupy osiągnęły duży postęp, aczkolwiek w niektórych przypadkach liczba uczestników budziła rozczarowanie. Prezydium uznało, że należy ustanowić kolejne cztery grupy robocze.

Jeśli chodzi o tworzenie obszaru wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, Prezydium przyjęło i rozpowszechniło w dokumencie CONV 179/02 projekt postanowienia obejmujący najważniejsze kwestie poruszane w trakcie majowej sesji plenarnej. Prezydium uznało również, że należy powołać grupy zajmujące się polityką zagraniczną i obronną. Ich mandaty byłyby sformułowane w kontekście debaty plenarnej i zostałyby rozpowszechnione, gdy tylko Prezydium będzie miało możliwość rozważyć efekty dyskusji. Członkowie Konwentu zostaną zaproszeni do wzięcia udziału w pracach jednej z tych czterech grup natychmiast po ustanowieniu ich mandatów. Grupy rozpoczęłyby prace we wrześniu, a ich zadaniem byłoby przedłożenie opinii w październiku lub listopadzie. Konwent miałby wtedy do dyspozycji dziesięć zestawów modułów, które byłyby podstawą trzeciej fazy jego pracy, podczas której byłyby rozpatrzone propozycje legislacyjne.

3. Przewodniczący przedstawił Konwentowi program prac na jesień. Po pierwsze, Prezydium przewiduje debatę na temat uproszczenia procedur prawodawczych podczas sesji w dniach 12-13 września, na podstawie materiałów Sekretariatu, które byłyby opublikowane przed przerwą letnią, tak aby nowa grupa robocza pracowała w określonych ramach. Po drugie, raport grupy roboczej w sprawie subsydiarności powinien być dostępny dostatecznie wcześniej, by mógł być przeanalizowany na sesji plenarnej w dniach 3-4 października. Po trzecie, w połowie października Konwent otrzymałby raporty dwóch grup roboczych zajmujących się kwestiami osobowości prawnej oraz Karty Praw Podstawowych, które to zagadnienie bezpośrednio wiąże się ze strukturą przyszłego traktatu. Pozwoliłoby to Prezydium przedstawić Konwentowi, pod koniec października, propozycję ramowej struktury traktatu. Struktura ta stanowiłaby konstrukcję, na której można by „osadzić” moduły z grup roboczych, pod warunkiem, że Konwent je zaakceptuje. Nowa, bardziej szczegółowa wersja zostałaby opracowana w grudniu lub styczniu i posłużyłaby jako podstawa fazy trzeciej prac Konwentu (tzw. fazy negocjacji).

II. Działania zagraniczne UE: ogólna debata

4. Przewodniczący otworzył dyskusję na temat działań zagranicznych UE, odnosząc się do materiałów opracowanych przez Sekretariat Konwentu (CONV 161/02).

5. Członkowie Konwentu zgodzili się, że ważne jest, by UE była mocnym i skutecznym aktorem na scenie międzynarodowej. Wielu uważa, że jej dotychczasowe osiągnięcia w tej dziedzinie nie dorównały oczekiwaniom, zwłaszcza jeśli się weźmie pod uwagę jej gospodarcze i finansowe znaczenie. Niektórzy podkreślali, że wyzwania globalizacji jedynie wzmocniły rangę Unii w odgrywaniu tej roli. Tylko silna i zjednoczona Unia może wpływać na rozwój sytuacji międzynarodowej i skutecznie dbać o interesy Europy.
6. Wielu podkreślało, że wartości, które były u podstaw Unii, stanowią argument za odgrywaniem większej roli w skali globalnej oraz że te wartości powinny być podbudową i źródłem informacji unijnej polityki zewnętrznej. Kilku członków wspomniało o potrzebie poszanowania fundamentalnych praw Karty Narodów Zjednoczonych.

Polityka jednolita czy wspólna?

7. Kilku członków uznało, że międzyrządowy charakter polityki zagranicznej i bezpieczeństwa nie był w stanie przynieść oczekiwanych wyników. „Wspólnotowa” metoda dobrze funkcjonowała w innych aspektach stosunków zagranicznych. Poszerzenie zdolności Komisji Europejskiej do definiowania wspólnych polityk i odgrywania roli strażnika wspólnego interesu w tym obszarze zwiększyłoby skuteczność unijnej polityki zagranicznej.
8. Inni zwrócili uwagę na szczególny charakter polityki zagranicznej, podkreślając, że jest ona znacznie mniej prawodawcza w swej istocie niż wiele polityk wewnętrznych. Niektórzy podkreślali zróżnicowane interesy państw członkowskich. Ścisłe powiązanie polityki zagranicznej i suwerenności narodowej wymagało szczegółowych uregulowań. Wiele niedociągnięć wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa można by przypisać raczej brakowi woli politycznej niż niewystarczającym instrumentom czy procedurom. Osiągnięcie wspólnej, a niekoniecznie jednolitej polityki, powinno pozostać celem zasadniczym. Niektórzy wskazywali na ważną rolę Rady Europejskiej w definiowaniu wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa.

Spójne działania zagraniczne

9. Wszyscy przyznali, że właściwie skoordynowane zastosowanie wszystkich ekonomicznych i politycznych instrumentów jest ważne dla zdolności Unii do wywierania wpływu na arenie międzynarodowej. Wielu mówców uważało, że obecne uregulowania są przeszkodą dla spójnego podejścia i utrudniają tego rodzaju koordynację. Niektórzy opowiadali się za likwidacją struktury filarowej i zalecali, by dwie funkcje: wysokiego przedstawiciela ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz komisarza do spraw zagranicznych sprawowała jedna osoba, która byłaby członkiem Komisji Europejskiej lub zastępcą jej przewodniczącego. Inni woleli wzmocnić spójność poprzez reformę Komisji Europejskiej i Rady oraz poprzez lepszą koordynację prac wysokiego przedstawiciela i Komisji. Niektórzy proponowali, by wysoki przedstawiciel ds. wspólnej polityki zagranicznej i bezpieczeństwa oraz komisarz odpowiedzialny za stosunki zagraniczne mogli przedstawiać wspólne inicjatywy obejmujące wszystkie aspekty polityki/działań zagranicznych. Przedyskutowano również dalsze stosowanie i rozwój wspólnych strategii.

Aktywna polityka zagraniczna

10. Wszyscy członkowie Konwentu podkreślili wagę przyjęcia przez UE dynamicznej polityki zagranicznej, zdolnej do szybkich reakcji na wydarzenia międzynarodowe. Wielu mówców wskazało, że wymóg jedności we wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa ogranicza unijną zdolność działania. Gdy państwa członkowskie nie mogą osiągnąć zgody, brak jasnej unijnej polityki tworzy próżnię, która jest następnie zapełniana, czasami sprzecznymi, narodowymi politykami zagranicznymi. Zasada jedności sprzyja polityce podyktowanej przez najmniej ambitną opcję i znacznie opóźnia proces podejmowania decyzji, podczas gdy często potrzebne są szybkie reakcje.
11. Wielu dyskutantów widziało rozwiązanie problemu w rozszerzeniu głosowania kwalifikowaną większością głosów na obszar Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Niektórzy utrzymywali, że wszystkie decyzje w zakresie polityki zagranicznej (oprócz bezpieczeństwa i obrony) powinny być podejmowane w drodze głosowania kwalifikowaną większością głosów, podczas gdy inni proponowali, by wspólne inicjatywy wysokiego przedstawiciela i komisarza odpowiedzialnego za stosunki zagraniczne były przedmiotem decyzji na zasadzie kwalifikowanej większości głosów. Niektórzy członkowie wyrazili życzenie, by zachować jedność jako ogólną zasadę i podkreślili znaczenie poprawy mechanizmów projektowanych w celu stworzenia większej zbieżności między państwami członkowskimi. W szczególności wspomniano o możliwości rozszerzenia prawa do inicjatywy na wysokiego przedstawiciela i lepszego korzystania z oceny wspólnej polityki. Dla wielu utrzymywanie jedności, jako ogólnej zasady, nie wyklucza szerszego zastosowania głosowania kwalifikowaną większością głosów w kwestiach szczególnych, takich jak wspólne strategie lub, jeśli to możliwe, przy podejmowaniu decyzji dotyczących propozycji zgłoszonych wspólnie przez wysokiego przedstawiciela i Komisję Europejską. Inne propozycje, mające na celu zwalczanie inercji we wspólnej polityce zagranicznej i bezpieczeństwa, dotyczyły rozwoju „wzmocnionej współpracy”, a także szerszego zastosowania „konstruktywnego wstrzymania się od głosu”. Pozwoliłoby to „koalicji zaangażowanych” na przejęcie inicjatywy w imieniu UE, pod warunkiem że żadne państwo członkowskie nie sprzeciwi się tej inicjatywie i że innym państwom członkowskim zostanie zagwarantowana możliwość przyłączenia się w późniejszym etapie.
12. Kwestia nastawionej aktywnie polityki zagranicznej była bezpośrednio związana z kwestią finansowania Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa. Szybkie działania wymagają dostępu do odpowiednich zasobów, zarówno finansowych, jak i ludzkich. Wielu mówców podkreślało, że budżet Wspólnej Polityki Zagranicznej i Bezpieczeństwa powinien zostać zwiększony i że procedury finansowe powinny być uelastycznione. Wspomniano również o możliwym połączeniu wysiłków dyplomatycznych w krajach trzecich i możliwości nadania kompetencji wysokiemu przedstawicielowi w sferze działań z zakresu polityki zagranicznej prowadzonych przez zagraniczne delegacje.

Skuteczna reprezentacja

13. Wielu członków Konwentu wezwało do większej przejrzystości zewnętrznej reprezentacji w dziedzinie polityki zagranicznej. Niektórzy zaproponowali, że należy znaleźć sposób, by Unia mówiła jednym głosem, podczas gdy inni byli zdania, że najważniejszym celem jest zapewnienie, by miała ona jedno przesłanie do

wyrażenia. Wielu uznało, że reprezentacja na zewnątrz mogłaby być uproszczona, a to dzięki posiadaniu jednej osobowości prawnej.

Kwestie rodowodu prawnego

14. Kilku mówców wskazało na deficyt demokracji w II filarze i wezwało Parlament Europejski do zwiększonego zaangażowania, na przykład poprzez zastosowanie współdecydowania. Inni podkreślili, że legitymizacja demokratyczna wywodzi się z parlamentów narodowych (w szczególności w przypadku użycia sił zbrojnych) i opowiedzieli się za skuteczniejszymi systemami nadzoru i odpowiedzialnością na poziomie krajowym.

Polityka obronna i bezpieczeństwa

15. Wielu członków podkreśliło rolę Unii w rozwijaniu skutecznej polityki obronnej i bezpieczeństwa. Zależy to, po pierwsze, od zapewnienia wystarczających i odpowiednich zdolności, zarówno zbrojeniowych, jak i cywilnych. Niektórzy argumentowali, że działania militarne Unii powinny być ograniczone do operacji utrzymywania pokoju i zależne od uzyskania mandatu ONZ.
16. Inni traktują kwestię obrony przede wszystkim jako zadanie dla NATO, a wielu podkreślało wagę rozwijania Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony w ramach ścisłej współpracy z NATO. Niektórzy opowiadali się za rozszerzeniem „wzmocnionej współpracy” na obszar bezpieczeństwa i obrony. Zaproponowano, że rozwój polityki obronnej i bezpieczeństwa powinien być oparty na etapowym podejściu, pozwalającym na stopniowy rozwój zdolności. Wielu członków Konwentu opowiedziało się za lepszą koordynacją polityk badań, rozwoju i (...), w celu jak najefektywniejszego wykorzystania odpowiednich środków pieniężnych na poziomie europejskim. Niektórzy opowiedzieli się za stworzeniem europejskiej agencji zbrojeniowej, a inni dostrzegali potrzebę przeglądu i zmiany artykułu 296 Traktatu, tak by włączyć przemysł zbrojeniowy do zakresu unormowań Traktatu.
17. Wielu mówców podkreśliło, że decyzje związane z bezpieczeństwem i obroną muszą być nadal podejmowane jednogłośnie z uwagi na ich delikatność oraz że nadzór nad tą dziedziną powinien spoczywać przede wszystkim na parlamentach narodowych.

III. Raport Konwentu Młodych

18. Przewodniczący Konwentu Młodych pan Filibeck i jego zastępcy: panie Tedesco Triccas i Norby przedstawili tekst przyjęty przez Konwent Młodych, który spotkał się w Brukseli od 10 lipca 2002 r. W swoich oświadczeniach jego przedstawiciele w szczególności wskazali na wagę prowadzenia konsultacji z młodzieżą i jej bezpośredniego włączania do europejskiego procesu. Dodali, że przyjęty tekst opowiada się za wyjaśnieniem zakresu kompetencji i za silniejszymi europejskimi instytucjami oraz głosi, że większość przedstawicieli młodzieży również pragnie, by Europa podążyła w kierunku systemu federalnego. Podsumowując, przewodniczący Konwentu Młodych wezwał do utrzymania dynamiki i ustalenia drugiego spotkania Konwentu Młodych, by można było kontynuować dyskusję prowadzącą do postępu w pracach.

W następującej po tym debacie wielu członków Konwentu powierzyło wykonanie prac przedstawicielom młodzieży i pozytywnie przyjęło zaakceptowany tekst. Niektórzy wyrazili życzenie, by kontakty z przedstawicielami młodzieży były utrzymywane.

Jeden z członków Konwentu Młodych przedstawił oświadczenie, podpisane przez znaczną liczbę uczestników Konwentu Młodych, zawierające krytykę zastosowanych metod i osiągniętych wyników.

Na zakończenie zastępca przewodniczącego, pan Jean-Luc Dehaene, wyraził poparcie dla woli działania, jaka powstała i utrzymuje się dzięki zwołaniu Konwentu Młodych, i w związku z tym wskazał trzy następujące ustalenia proceduralne:

- przewodniczący Konwentu Młodych i jego dwaj zastępcy byliby odtąd zapraszani do udziału w sesjach plenarnych Konwentu Europejskiego, tak by mogli zdać z nich relację uczestnikom Konwentu Młodych;
- strona internetowa (*youth-convention.net*) pozostałaby czynna, by wzmocnić debatę wśród młodzieży i zapewnić komunikację z młodzieżą;
- wszyscy zainteresowani (delegacje krajowe, Parlament Europejski, Komisja Europejska oraz przewodniczący) zostaliby poproszeni o utrzymywanie ścisłych kontaktów z grupą wyznaczonych przez siebie młodych ludzi i regularnie informowali ich o postępie oraz pozyskiwaliby ich opinie i propozycje.

IV. Propozycje proceduralne niektórych członków Konwentu

19. Przewodniczący przyjął propozycję zgłoszoną przez niektórych członków Konwentu, by zaprosić Komisję Europejską do przygotowania projektu tekstu traktatu konstytucyjnego. Podkreślił, że propozycja ta została przeanalizowana przez Prezydium i jednogłośnie odrzucona, ponieważ znaczyłaby, że Konwent uchyla się od odpowiedzialności. Odwołał się do alternatywnego podejścia, które przedstawił na początku sesji, uwzględniającego obawy tych, którzy przedłożyli propozycję.
20. Pani Berger, która przedstawiła Prezydium tę propozycję, oświadczyła, że jest w pełni usatysfakcjonowana sposobem, w jaki załatwiono tę kwestię, i potwierdziła, że swój wniosek wycofała.

21 czerwca 2002 r.

(...) Zgodnie z Deklaracją z Laeken powinienem „przedstawić ustny raport z postępu prac Konwentu, co stworzy okazję do poznania stanowisk szefów państw lub rządów”.

Mój raport będzie dotyczył kolejno:

- przedstawienia Konwentu;
- przebiegu jego prac;
- pierwszych wniosków, jakie z nich wynikają.

1. Przedstawienie Konwentu

[Formuła] Konwentu stanowi nową metodę [działania], która odzwierciedla stan integracji, osiągnięty lub przewidywany, Unii Europejskiej.

Konwent składa się z przedstawicieli: rządów, parlamentów narodowych, Parlamentu Europejskiego oraz Komisji Europejskiej.

Państwa członkowskie i państwa kandydujące uczestniczą w pracach Konwentu na równych prawach. W związku z wybranym sposobem określenia składu, opartym na krajowych równoprawnych nominacjach, z wyjątkiem instytucji europejskich, Konwent nie odzwierciedla demograficznej różnorodności Unii. Ze względu na swój skład Konwent nie może głosować (podobnie jak i poprzedni Konwent). Konwent działa poprzez poszukiwanie konsensu.

Kwestie proceduralne zostały rozwiązane w miarę szybko. Problemy lingwistyczne krajów kandydujących (nieuregulowane w Deklaracji z Laeken) zostały rozstrzygnięte zgodnie z rozwiązaniami praktycznymi, dzięki wyrozumiałości krajów kandydujących (możliwość wypowiedzania się w języku ojczystym z tłumaczeniem).

Wkład członków Konwentu – z krajów członkowskich i krajów kandydujących – cechuje się wysoką jakością.

Wydaje się, iż zaczyna się kształtować duch Konwentu. Skład Konwentu podkreśla dwoisty charakter Unii Europejskiej z jej dwoma źródłami legitymizacji: źródłem historyczno-tożsamościowym, z rządami i parlamentami narodowymi, oraz źródłem eurokontynentalnym, z Parlamentem Europejskim i instytucjami europejskimi.

Znane już spostrzeżenie: zmiana liczby uczestników, wynikająca z dołączenia 10 do 12 nowych państw członkowskich, będzie sama w sobie, bez osądzania wartościującego, fundamentalną zmianą w życiu każdej z instytucji europejskich.

2. Przebieg prac

Postanowiliśmy działać w trzech fazach: w fazie słuchania – czego oczekuje się po Europie? W fazie badania – jakie są przedstawione propozycje? Następnie przejdziemy do fazy zaleceń i propozycji, która nastąpi dopiero po dogłębnej analizie pod koniec bieżącego roku lub na początku 2003 r.

Fazę słuchania zakończyliśmy dwoma sesjami: 24 i 25 czerwca odbyła się sesja na temat dialogu ze społeczeństwem obywatelskim, znakomicie przygotowana przez wiceprzewodniczącego Jean-Luc Dehaene'a, oraz sesja Konwentu Młodych, obradująca 10 i 11 lipca.

***

Dotychczas odbyło się pięć sesji poświęconych odpowiednio:

- pytaniu o Europę postawionemu członkom Konwentu;
- zdefiniowaniu kompetencji Unii Europejskiej (kto się czym zajmuje w Europie);
- realizacji misji Unii Europejskiej (w jaki sposób podejmuje się decyzje w Unii Europejskiej);
- problemom bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości (niepoprawnie nazywanym SSW, gdyż żaden obywatel Europy nie wie, co to oznacza);
- roli parlamentów narodowych w Unii.

Aby wnikliwiej omówić niektóre zagadnienia z debaty ogólnej, utworzyliśmy sześć grup roboczych, poświęconych odpowiednio:

- kontroli, politycznej lub sądowniczej, zasady subsydiarności;
- warunkom włączenia Karty Praw Podstawowych do traktatów;
- podmiotowości prawnej Unii;
- roli parlamentów narodowych;
- dodatkowym kompetencjom Unii – ich legitymizacji i ich realizacji;
- zarządzaniu gospodarczym Unią i strefą euro.

Grupy te powinny przedstawić wnioski ze swoich dyskusji w następujących terminach:

- 15 września, termin dotyczący części grup,
- 15 października, termin dotyczący pozostałych grup.

W przyszłości zostaną utworzone, w miarę potrzeby, inne grupy robocze.

*

* *

3. Pierwsze wnioski wynikające z naszych debat

Zdaniem opinii publicznej funkcjonowanie Unii Europejskiej straciło wiele ze swojej czytelności, a także ze swej legitymizacji. Zarysowuje się porozumienie co do kwestii konieczności wyjaśnienia, kto się czym zajmuje, oraz konieczności uproszczenia instrumentów działania UE i naszego języka, a także zapewnienia skuteczności i legitymizacji demokratycznej funkcjonowania Unii, która z organizacji liczącej przed laty sześciu członków stanie się Unią z ponad dwudziestoma pięcioma członkami.

A teraz powrócę do tych trzech punktów:

A. Po pierwsze: nadanie precyzyjnej definicji kompetencjom Unii.

Na forum Konwentu nie było wniosków o nowe kompetencje w wewnętrznym życiu państw członkowskich, z wyjątkiem kompetencji ponadgranicznego działania sądów i policji.

Natomiast [wszyscy sobie] życzą Unii, która skoncentruje swe wysiłki na zasadniczych kompetencjach.

Co do kwestii ustalania dwóch list: listy wyłącznych kompetencji Unii i listy kompetencji państw członkowskich, wydaje się, że istnieje zasada co do tego, iż kompetencjami Unii są wyłącznie te, które wynikają z traktatów, natomiast pozostałe kompetencje leżą w gestii państw członkowskich.

Zakłada to ponowne spisanie tych artykułów traktatów, które nie definiują europejskiego charakteru danej kompetencji (na przykład zapobieganie przestępczości [artykuł 29], w którym nie podaje się żadnej definicji przestępczości – ani ponadgranicznej, ani międzynarodowej).

Odnotowuje się potrzebę, prawie jednomyślnie, wprowadzenia skutecznego i przejrzystego mechanizmu – politycznego lub sądowego – mającego na celu zagwarantowanie przestrzegania zasady subsydiarności.

Zdaje się istnieć porozumienie co do możliwości zmian kompetencji, przy wyraźnym założeniu, że będzie to przedmiotem procedury przejrzystej i demokratycznej.

Konieczne jest wyjaśnienie granic działania Unii w przypadkach, gdy nie dysponuje ona kompetencjami dodatkowymi. Takie sytuacje są przyczyną licznych frustracji lub niejasności w konstrukcji europejskiej.

Jedynie dziedziny, w których stwierdzono potrzebę ustalenia dodatkowych kompetencji, to:

- wzmocnienie polityki zewnętrznej i międzynarodowej obecności Unii;
- wzmocnienie ponadgranicznego działania w sferze bezpieczeństwa i wymiaru sprawiedliwości oraz walki z zorganizowaną przestępczością oraz nielegalną imigracją;
- zdaniem wielu – lepsza koordynacja w dziedzinie ekonomii i finansów.

B. W kwestiach uproszczenia stwierdzono potrzebę:

- znaczącego ograniczenia liczby procedur decyzyjnych (obecnie obowiązuje dziewięć procedur decyzyjnych między Parlamentem i Radą);
- w odniesieniu do ustawodawstwa wspólnotowego – upowszechnienia procedury współdecydowania, a także głosowania większością kwalifikowaną;
- uproszczenia języka, tak byśmy byli zrozumieli (na przykład terminy „prawo ramowe” i „prawo europejskie” zamiast dyrektywy i rozporządzenia);
- a także ustalenia prawnych podstaw uproszczenia traktatów.

C. Ponadto konieczna jest większa skuteczność i demokracja w podejmowaniu decyzji.

Legitymizacja demokratyczna istnieje, gdyż parlamenty narodowe mogą sprawować władzę w odniesieniu do rządów reprezentowanych w Radzie, a Parlament Europejski odgrywa zasadniczą rolę w definiowaniu ustawodawstwa europejskiego.

Jednakże faktem jest, iż owa legitymizacja demokratyczna jest niewystarczająco lub wręcz źle postrzegana przez opinię publiczną, która uważa, iż decyzje są podejmowane zbyt daleko od obywateli, a czasami wbrew ich zdaniu.

Dlatego trzeba podjąć kilka środków naprawczych. Po pierwsze, konieczne jest uznanie, że legitymizacja Unii opiera się na podwójnej legitymizacji demokratycznej, to znaczy legitymizacji historycznej i tożsamościowej, która wyraża się w parlamentach narodowych, oraz legitymizacji wspólnotowej i kontynentalnej, reprezentowanej przez Parlament Europejski.

Te dwa źródła legitymizacji demokratycznej powinny być traktowane jako komplementarne, a nie antagonistyczne.

Po drugie, usilnie się starać, by zbliżyć te dwa źródła legitymizacji demokratycznej Unii, nadając im większą przejrzystość w oczach opinii publicznej.

Kiedy Konwent dotrze do tego punktu, przedstawię Radzie jego wnioski.

*
* * *

A oto jak przedstawia się stan prac Konwentu.

Niektórzy krytykują nas, mówiąc, że nie działamy dostatecznie szybko.

Jednak my z pełną świadomością odmawiamy skrócenia fazy słuchania. Oświadczam to uroczycie członkom społeczeństwa obywatelskiego, aby zdali sobie z tego sprawę.

Inni z kolei zarzucają nam, że nie zajmujemy stanowiska w odniesieniu do kierowanych do nas opracowań. Cieszymy się z nich. Są one dla nas cenne, wzbogacają naszą pracę i dziękujemy ich autorom, w szczególności Komisji Europejskiej, niektórym państwom lub grupom państw członkowskich.

Wykazują one, iż odnowa zainicjowana utworzeniem Konwentu rozprzestrzenia się obecnie na cały organizm europejski.

Naszą misją jest uzyskanie poglądu globalnego, umożliwiającego przedstawienie globalnej propozycji. Z tego względu powinniśmy unikać przedwczesnego zajmowania stanowisk wobec przedstawionych opracowań, nawet gdyby były one znamienite.

Czy zdołamy dotrzeć do owej globalnej i zrównoważonej propozycji?

Jest za wcześnie, by to stwierdzić. Ale przyszedłem tutaj, by Wam powiedzieć, iż Konwent kroczy ścieżką, którą sobie wyznaczył, z zamiarem opracowania traktatu konstytucyjnego.

I to stanowi już powód do optymizmu...